

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ**

Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΤΠΑ)

Αθήνα, ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2021

Υπουργείο
Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων

Υπουργείο
Ανάπτυξης & Επενδύσεων

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
I. ΑΝΑΛΥΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	5
1. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΦΟΡΕΑ ΑΣΚΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ - ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ - ΤΟΜΕΙΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	5
2. ΕΘΝΙΚΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ - ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	7
3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΡΕΧΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ - ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ - ΑΔΥΝΑΜΙΩΝ - ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ – ΑΠΕΙΛΩΝ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ (SWOT ANALYSIS)	11
4. ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΗΔΗ ΥΛΟΠΟΙΟΥΜΕΝΑ ΚΑΙ ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΡΓΑ (ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟΥ ΣΚΕΛΟΥΣ)	34
II. Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2021-2025.....	37
2. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ	37
3. ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΕΠΑ.....	38
3.1 Αναπτυξιακός στόχος: Έξυπνη ανάπτυξη.....	38
3.2 Αναπτυξιακός στόχος: Πράσινη ανάπτυξη.....	38
3.3 Αναπτυξιακός στόχος: Κοινωνική ανάπτυξη.....	39
3.4 Αναπτυξιακός στόχος: Ανάπτυξη υποδομών	39
3.5 Αναπτυξιακός στόχος: Εξωστρέφεια.....	40
4. ΑΞΙΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	41
5. ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΜΕ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΑ - ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΩΝ, ΑΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΕΠΑ - ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΕΠΑ – ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ - ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ - ΔΥΝΗΤΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.....	41
5.1 Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής.....	41
5.2 Δημόσια Διοίκηση και ψηφιοποίηση.....	42
5.3 Προώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις	43
5.4 Βιομηχανική μετάβαση και επιχειρηματικότητα.....	43
5.5 Παροχή πόσιμου νερού και διαχείριση υδάτων και υγρών αποβλήτων	44
5.6 Στήριξη φιλικών προς το περιβάλλον διεργασιών παραγωγής και αποδοτικής χρήσης πόρων	45
5.7 Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος.....	45
5.8 Ανάπτυξη και προώθηση προϊόντων με προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) και προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη (ΠΓΕ).....	46

5.9 Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων.....	47
5.10 Ενεργειακή απόδοση.....	49
2.6 Τεκμηρίωση συμβολής του άξονα προτεραιότητας στην επίτευξη των στόχων του ΕΠΑ (Δείκτες ΕΠΑ).....	50
2.7 Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης νέων έργων /δράσεων.....	54
III. ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	54
1. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΝΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΘΟΥΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ – ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ - ΔΥΝΗΤΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	54
IV. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	56
1. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΜΕ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΝΑ ΕΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	56
V. ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΤΠΑ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ	60
1. ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ΤΠΑ ΜΕ ΕΠΑ	60
2. ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ (ΤΕΤΡΑΕΤΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ Ν. 3852/2010, ΕΘΝΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΟΜΕΑ).....	61
3. ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ/ΟΡΓΑΝΩΝ	63
VI. ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΑΡΧΕΣ	65
1. ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΠΑ ΣΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	65
2. ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΠΑ/ΠΠΑ ΣΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ.....	66
3. ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΠΑ/ΠΠΑ ΣΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΜΕΤΑΞΥ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ	67
4. ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΗ ΕΠΙΠΤΩΣΗ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	67
VII. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ – ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ - ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	69
VIII. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΡΓΩΝ.....	71
IX. ΕΙΔΙΚΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΘΕΜΑΤΑ	71
X. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ-ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	72

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το παρόν κείμενο αποτελεί τον μεσοπρόθεσμο αναπτυξιακό σχεδιασμό του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥπΑΑΤ) για τα έτη 2021-2025, ο οποίος θα υλοποιηθεί με χρηματοδότηση από εθνικούς πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ). Πρόκειται για Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης, το οποίο έχει καταρτισθεί λαμβάνοντας υπόψη τις βασικές κατευθύνσεις του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) αλλά και τους αναπτυξιακούς στόχους που έχει θέσει το ΥπΑΑΤ.

Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων είναι ο κυβερνητικός φορέας της ελληνικής δημόσιας διοίκησης που έχει στην αρμοδιότητά του τη γεωργία. Η έννοια της γεωργίας στην Ελλάδα είναι ένα σύνθετο αντικείμενο που απαρτίζεται από τη γεωργική παραγωγή, την κτηνοτροφία, την κτηνιατρική, τις νέες καλλιέργειες, τη βιολογική παραγωγή, την αγροτική γη, τον έλεγχο στα τρόφιμα, τον σχεδιασμό και την εφαρμογή της Κοινής Αγροτικής (Γεωργικής) Πολιτικής (ΚΑΠ ή ΚΓΠ).

Με δεδομένο όμως ότι ο προϋπολογισμός για το Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης του ΥπΑΑΤ ανέρχεται σε μόλις 28εκ € (ΠΥΣ 38/31.8.2020 (Α' 174)), η κατάρτιση του παρόντος προγράμματος περιλαμβάνει τη δυνατότητα χρηματοδότησης επενδύσεων που, κατά κύριο λόγο, αποτελούν ανειλημμένες υποχρεώσεις παρελθόντων ετών και συνεπώς αφορά κυρίως στην χρηματοδότηση εγγειοβελτιωτικών έργων, τα οποία χαρακτηρίζονται από αυξημένες δεσμεύσεις παρελθόντων ετών. Παράλληλα, μέσω της ένταξης στο Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης του ΥπΑΑΤ στοχευμένης επενδυτικής παρέμβασης, επιχειρείται η βελτίωση των λειτουργικών δυνατοτήτων των εργαστηριακών υποδομών του ΥπΑΑΤ στον τομέα της αντιμετώπισης ζωνόσων και νοσημάτων των ζώων καθώς και τη βελτίωση των εργαστηριακών υποδομών στον τομέα των ελέγχων επιβλαβών οργανισμών για την φυτοϋγεία, ώστε να εξασφαλισθούν οι εξαγωγές φυτικών προϊόντων, ο επαρκής έλεγχος εισαγόμενων προϊόντων καθώς και η πιστοποίηση εγχώριου πολλαπλασιαστικού υλικού.

Επίσης, προτείνονται δράσεις που αφορούν στον τομέα της ασφάλειας και της ποιότητας των τροφίμων φυτικής προέλευσης, βαρύνουσας σημασίας για τη δημόσια υγεία και την αγροτική οικονομία της χώρας. Επιπροσθέτως, επιχειρείται η ειδικευμένη προώθηση των προϊόντων ΠΟΠ και ΠΓΕ, προϊόντων βαρύνουσας σημασίας για την αγροτική οικονομία της χώρας καθώς και η υποστήριξη του δυναμικού χαρακτήρα του πρωτογενούς τομέα, η ενσωμάτωση καινοτόμων τεχνολογιών ικανών να ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα, την κυκλική οικονομία, την αειφορία και την ασφάλεια των παραγόμενων προϊόντων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Το παρόν τομεακό πρόγραμμα έχει ως όραμα τη θεμελίωση ενός μέλλοντος που συνδυάζει την ανάπτυξη με την οικονομική και περιβαλλοντική βιωσιμότητα του αγροτικού χώρου.

Οι δε προτεινόμενες παρεμβάσεις έχουν σαφή στόχευση τη βελτιστοποίηση της ποιότητας και εν γένει τις προοπτικές υποστήριξης του παραγωγικού τομέα για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας σε διεθνές επίπεδο, με όρους αειφορίας και ασφάλειας. Τα δε αναμενόμενα αποτελέσματα είναι:

- Αύξηση του δείκτη τυπικής απόδοσης των καλλιεργειών η οποία προκύπτει από την αύξηση της έκτασης των αρδευόμενων καλλιεργειών έναντι των ξηρικών.
- Περιορισμός των απωλειών αρδευτικού νερού και ενίσχυση της απόδοσης των αρδευτικών συστημάτων μέσω της χρήσης σύγχρονων πρακτικών, τεχνικών και μεθόδων (όπως στάγδην, τηλεμετρία και γεωργία ακριβείας).

- Βελτίωση της κατάστασης των υπόγειων υδάτινων αποθεμάτων της χώρας μέσω της κατασκευής ταμειυτήρων χειμερινών απορροών (φράγματα, λιμνοδεξαμενές).
- Άμβλυση περιβαλλοντικών προβλημάτων σε συγκεκριμένες περιοχές (όπως υφαλμύριση υπόγειων υδροφορέων).
- Δημιουργία ευνοϊκότερων συνθηκών για τη συγκράτηση του πληθυσμού στην ύπαιθρο.
- Βελτίωση των συνθηκών εργαστηριακής δραστηριότητας σε περιβάλλοντα υψηλών προτύπων βιοασφάλειας.
- Αύξηση της δυναμικότητας και της αποδοτικότητας των εργαστηρίων.
- Αύξηση της ευαισθησίας στις μεθόδους ενόργανης ανάλυσης.
- Προσέγγιση νέων αναλυτικών τεχνικών για την ανίχνευση και τον προσδιορισμό αναδυόμενων κινδύνων και νοθείας στα τρόφιμα.
- Βελτίωση της ελεγκτικής δραστηριότητας.
- Αποτροπή της εκούσιας ή ακούσιας διαφυγής βιοκινδύνων καθώς και της εισαγωγής επιβλαβών οργανισμών καραντίνας.
- Προστασία της φυτοϋγείας του φυτικού κεφαλαίου της χώρας.
- Διατήρηση του φυτοϋγειονομικού καθεστώτος της χώρας.
- Εξασφάλιση εξαγωγών σε τρίτες χώρες.
- Διασφάλιση των εγχώριων φυτογενετικών πόρων.
- Προστασία των καταναλωτών, της κτηνοτροφικής παραγωγής και της άγριας πανίδας.
- Ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των ελληνικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων με ειδικότερη μέριμνα στην εξωστρέφεια των ελληνικών ΠΟΠ και ΠΓΕ προϊόντων.
- Βέλτιστη χρήση γεωργικών πόρων (λιπάσματα, φυτοφάρμακα και καύσιμα).
- Ανάπτυξη υποδομών που ελαχιστοποιούν την υποβάθμιση γεωργικών εκτάσεων μέσω αγροτικών οικοσυστημάτων που αξιοποιούν την τεχνολογία και την καινοτομία.
- Ανάπτυξη ψηφιακών εργαλείων συλλογής και άριστης διαχείρισης μεγάλου όγκου δεδομένων που αξιοποιούν τη διασύνδεση και ανταλλαγή πληροφοριών προς όφελος της πρωτογενούς παραγωγής.
- Προώθηση ερευνητικών αποτελεσμάτων και καινοτόμων λύσεων στην αλυσίδα αξίας του κρέατος και του γάλακτος.
- Υποβοήθηση της ψηφιακής εκπαίδευσης και κατάρτισης και ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων στο σύνολο των παραγωγών.
- Αξιοποίηση του συνόλου των γηγενών ποικιλιών με γνώμονα την υποβοήθηση της ανάπτυξης και προώθησης προϊόντων τοπικού χαρακτήρα (ΠΟΠ ή ΠΓΕ).
- Ολιστική βελτιστοποίηση και διασφάλιση της ποιότητας παραγόμενων προϊόντων του πρωτογενούς τομέα.

Ειδικότερα, τα εγγειοβελτιωτικά έργα αποτελούν σημαντική παράμετρο για την ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα. Η μελέτη και κατασκευή υποδομών εγγείων βελτιώσεων με ιδιαίτερη έμφαση στα αρδευτικά έργα, διασφαλίζει μείωση του κόστους εισροής του νερού στη γεωργία, αύξηση της προστιθέμενης αξίας των παραγόμενων προϊόντων και τελικά βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αγροτικής εκμετάλλευσης στην Ελλάδα. Η δε εφαρμογή βιώσιμων πολιτικών ανάπτυξης και

διαχείρισης των υδατικών πόρων, μέσω του σχεδιασμού, της υλοποίησης και της βέλτιστης λειτουργίας έργων υποδομής και παρεμβάσεων διαχείρισης τόσο της προσφοράς όσο και της ζήτησης του αρδευτικού νερού (όπως μέσω έργων εξοικονόμησης και επαναχρησιμοποίησης του νερού) αποτελεί προτεραιότητα του ΥπΑΑΤ και οδηγεί σε αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης του νερού στη γεωργία.

Αντίστοιχα, η μελέτη και κατασκευή εργαστηριακών διαγνωστικών υποδομών για τον έλεγχο, τον περιορισμό και την εκρίζωση νοσημάτων των ζώων, αποτελεί ανελαστική υποχρέωση της χώρας και πρόκληση για τη διασφάλιση του υγειονομικού καθεστώτος της, με προεκτάσεις στη διατηρησιμότητα και βιώσιμη ανάπτυξη του ζωικού κεφαλαίου, την κοινωνική συνοχή της υπαίθρου και την ενίσχυση των εξαγωγικών δραστηριοτήτων των παραγόμενων αγροτικών προϊόντων ζωικής προέλευσης.

Όσον αφορά στην ασφάλεια των τροφίμων, η αναβάθμιση των εργαστηριακών υποδομών (εξοπλισμού και κτιρίων) για την αύξηση των ελέγχων ασφαλείας τους, τόσο ως προς τον αριθμό των ετησίως αναλυόμενων δειγμάτων όσο και ως προς τον προσδιορισμό νέων αναδυόμενων κινδύνων, αποτελεί ανελαστική υποχρέωση της χώρας και πρόκληση για τη διασφάλιση του υγειονομικού καθεστώτος της, με προεκτάσεις την προστασία της υγείας των καταναλωτών και της υγιούς επιχειρηματικότητας στον χώρο των τροφίμων.

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2017 (L 95), θεσπίζει το πλαίσιο για τη διενέργεια επισήμων φυτοϋγειονομικών ελέγχων σε φυτά, φυτικά προϊόντα και άλλα αντικείμενα που εισέρχονται στην Ένωση από τρίτες χώρες για την εξακρίβωση της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις του κανονισμού (ΕΕ) 2016/2031 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Οκτωβρίου 2016 (L 317). Προβλέπει ότι πρέπει να διενεργούνται επίσημοι έλεγχοι σε φυτά, φυτικά προϊόντα και άλλα αντικείμενα στους συνοριακούς σταθμούς της πρώτης άφιξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Για τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να ορίζουν συνοριακούς σταθμούς φυτοϋγειονομικού ελέγχου.

Οι ελάχιστες απαιτήσεις για τον ορισμό και λειτουργία των συνοριακών σταθμών φυτοϋγειονομικού ελέγχου, προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 64 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625, στα άρθρα 3 και 4 του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2019/1014 της Επιτροπής, της 12ης Ιουνίου 2019 (L 165), και στον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) 2019/1012 του Συμβουλίου της 21^{ης} Νοεμβρίου 2019 (L 165).

Επιπροσθέτως, η μελέτη και κατασκευή υποδομών και η προμήθεια του κατάλληλου εξοπλισμού για τον έλεγχο σε σημεία εισόδου και εισαγωγής ιδίως συνοριακούς σταθμούς, αερολιμένες και λιμένες, με σκοπό τη διασφάλιση της δημόσιας υγείας και της ποιότητας των προσφερόμενων στους καταναλωτές προϊόντων, αποτελεί ανελαστική υποχρέωση της χώρας με προεκτάσεις στη διατηρησιμότητα και βιώσιμη ανάπτυξη του φυτικού κεφαλαίου, την κοινωνική συνοχή της υπαίθρου και την ενίσχυση των εξαγωγικών δραστηριοτήτων των παραγόμενων αγροτικών προϊόντων φυτικής προέλευσης.

Ο εκσυγχρονισμός των εργαστηριακών δομών με παροχή αξιόπιστων αποτελεσμάτων αναλύσεων, δοκιμών και διαγνώσεων και γενικότερα η επίτευξη και η διατήρηση της υψηλότερης δυνατής στάθμης ποιότητας σε όλες τις διενεργούμενες φυσικές, χημικές και βιολογικές παραμέτρους εργαστηριακής ανάλυσης, διασφαλίζει τη βιωσιμότητα των φυτικών και ζωικών εκμεταλλεύσεων και την προστασία του καταναλωτή και του περιβάλλοντος.

Αντίστοιχα, ο εκσυγχρονισμός των πειραματικών δομών οδηγεί σε αξιοποίηση της εγχώριας βιοποικιλότητας, εξασφάλιση/διασφάλιση πιστοποιημένου πολλαπλασιαστικού υλικού, γεωργία μειωμένων εισροών, μείωση περιβαλλοντικής επιβάρυνσης και παραγωγή ποιοτικών και ασφαλών αγροτικών προϊόντων υψηλής εμπορικής αξίας.

Η εξειδικευμένη προώθηση ΠΟΠ και ΠΓΕ ελληνικών προϊόντων, μέσω ειδικών δράσεων, όπως άμεση και έμμεση διαφήμιση σε έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα και εκθέσεις, οδηγεί μαθηματικά στην καλύτερη τοποθέτηση των εν λόγω προϊόντων και στο χτίσιμο του «ελληνικού brand name».

Όσον αφορά στον τομέα της φυτοϋγείας, η ανάπτυξη κατάλληλων εργαστηριακών υποδομών και θερμοκηπιακών εγκαταστάσεων για τον έλεγχο επιβλαβών οργανισμών των φυτών και φυτικών προϊόντων υπάγεται στις υποχρεώσεις της χώρας για τη διασφάλιση του φυτοϋγειονομικού καθεστώτος της χώρας αλλά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης και παράλληλα εξασφαλίζει τη βιωσιμότητα του φυτικού κεφαλαίου από νέες απειλές οργανισμών καραντίνας, την ενίσχυση εξαγωγών φρούτων και κηπευτικών προς τρίτες χώρες και την εξασφάλιση των εγχώριων φυτογενετικών πόρων.

Τέλος και όσον αφορά στον τομέα της αγροτικής έρευνας, οι προτεινόμενες δράσεις στοχεύουν στη βελτίωση ευρέος φάσματος τομέων, όπως η γεωργία ακριβείας, οι έλεγχοι και οι φυτογενετικοί πόροι.

Ειδικότερα, η γεωργία ακριβείας αποτελεί μια νέα τάση στον πρωτογενή τομέα για την αποτελεσματικότερη διαχείριση των εισροών και μεγιστοποίηση της απόδοσης των καλλιεργειών. Η μελέτη και ενσωμάτωση πρακτικών που αξιοποιούν στο μέγιστο τα περιβαλλοντικά οφέλη από την γεωργική δραστηριότητα, ενώ, ταυτόχρονα, περιορίζουν την υποβάθμιση του περιβάλλοντος και στηρίζουν φιλικές προς το περιβάλλον γεωργικές πρακτικές με ταυτόχρονη αποδοτική χρήση πόρων, συνεισφέροντας σημαντικά στην αύξηση της προστιθέμενης αξίας των παραγόμενων προϊόντων και στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αγροτικής εκμετάλλευσης.

Επίσης, η χώρα μας διαθέτει έναν μοναδικό πλούτο γηγενών ποικιλιών. Η διατήρηση και αξιοποίηση του γενετικού πλούτου των γηγενών ποικιλιών μέσω της ενσωμάτωσης τους σε προγράμματα γενετικής βελτίωσης δύναται να συνεισφέρει θετικά στην ανάπτυξη και προώθηση προϊόντων με προστατευμένη ονομασία ή γεωγραφική ένδειξη, προσδίδοντας τους συγκριτικό πλεονέκτημα και προστιθέμενη αξία στις διεθνείς αγορές.

Επιπλέον, η έλλειψη οργανωμένου και αξιόπιστου συστήματος παρακολούθησης της πορείας του κρέατος και του γάλακτος έχει ως αποτέλεσμα την εισαγωγή τους στην Ελλάδα από γειτονικές χώρες και την μετέπειτα «ελληνοποίησή» τους. Αποτελεί προτεραιότητα η ανάπτυξη ψηφιακών εργαλείων διασύνδεσης όλων των εμπλεκόμενων φορέων για την ανάπτυξη αποδοτικού και αξιόπιστου ηλεκτρονικού συστήματος ιχνηλασιμότητας στην διακίνηση του γάλακτος και του κρέατος.

Σε συμφωνία με την υπ' αρ. 95189/14.9.2020 (Β' 3961) απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Κατάρτιση και Υποβολή Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων (ΤΠΑ/ΠΠΑ) του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης προγραμματικής περιόδου 2021 – 2025», η ανάλυση και οι προτάσεις του παρόντος προγράμματος αναπτύσσονται σε δύο (2) Υποπρόγραμματα: Α' Υποπρόγραμμα Γενικής Γραμματείας Αγροτικής Πολιτικής και Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων και Β' Υποπρόγραμμα Γενικής Γραμματείας Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

I. ΑΝΑΛΥΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

1. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΦΟΡΕΑ ΑΣΚΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ - ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ - ΤΟΜΕΙΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Σύμφωνα με τον Οργανισμό του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) (π.δ. 97/2017 – Α' 137), η βασική αποστολή του Υπουργείου είναι ο εκσυγχρονισμός και η ανάπτυξη του αγροτικού τομέα της χώρας. Στο πλαίσιο αυτό σχεδιάζει και υλοποιεί πολιτικές στον τομέα της αρμοδιότητάς του μέσω των οποίων προωθεί:

- 1) Την εξασφάλιση της επισιτιστικής ασφάλειας της χώρας.
- 2) Την αύξηση της προστιθέμενης αξίας των γεωργικών και αλιευτικών προϊόντων και του εξαγωγικού προσανατολισμού των αγροτικών προϊόντων.
- 3) Την ανάπτυξη και βελτίωση των συνθηκών παραγωγής και του επιχειρηματικού περιβάλλοντος του αγροτικού τομέα.
- 4) Την αναβάθμιση των υποδομών και της ποιότητας ζωής στην ύπαιθρο, την ενθάρρυνση της οικονομικής διαφοροποίησης και την ανάπτυξη του τουρισμού της υπαίθρου και του αγροτουρισμού.
- 5) Την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των πόρων της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) και της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής (ΚΑΛΠ).
- 6) Την αύξηση της συμμετοχής της γεωργίας στο Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν.
- 7) Την εξασφάλιση της μέγιστης δυνατής βιο-ασφάλειας των παραγόμενων και των εισαγόμενων τροφίμων στη χώρα.
- 8) Την προστασία του περιβάλλοντος και την αειφόρο διαχείριση των φυσικών πόρων που χρησιμοποιούνται στην γεωργική και την αλιευτική παραγωγή.

Όσον αφορά στον τομέα του ελέγχου τροφίμων, σύμφωνα με το π.δ. 71/2018 (Α' 134), αποστολή του Ενιαίου Φορέα Ελέγχου Τροφίμων (ΕΦΕΤ) είναι:

- α) Η προστασία του καταναλωτή και της δημόσιας υγείας στον τομέα των τροφίμων.
- β) Η εισήγηση προς το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για τη βελτίωση του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου τροφίμων στο πλαίσιο υιοθέτησης των αρχών βέλτιστης νομοθέτησης.
- γ) Η εισήγηση προς το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για τη διαμόρφωση εθνικών θέσεων σε θέματα ασφάλειας τροφίμων και διατροφής και η υποστήριξή τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- δ) Η πρόληψη και η αντιμετώπιση κινδύνων στα τρόφιμα σε όλα τα στάδια της διατροφικής αλυσίδας στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του.
- ε) Η προστασία των οικονομικών συμφερόντων του καταναλωτή από την παραπλανητική πληροφόρηση για τα τρόφιμα.

- στ) Η ενδυνάμωση της εμπιστοσύνης του καταναλωτή με την αντικειμενική ενημέρωσή του σε θέματα ασφαλών διατροφικών συνηθειών και διατροφικών κινδύνων.
- ζ) Η προαγωγή της ευθύνης των επιχειρήσεων τροφίμων και της ευαισθητοποίησης των καταναλωτών.
- η) Ο συντονισμός των αρμόδιων αρχών για την άσκηση του επίσημου ελέγχου τροφίμων και την αντιμετώπιση περιστατικών ασφάλειας και νοθείας τροφίμων και διατροφικών κρίσεων.
- θ) Η ενδυνάμωση της δικτύωσης, η επιστημονική και τεχνολογική τεκμηρίωση και η έρευνα για τη διαμόρφωση διατροφικής πολιτικής και ασφάλειας των τροφίμων.
- ι) Η μέριμνα για τη διαρκή εκπαίδευση του προσωπικού των αρμόδιων αρχών για την επίτευξη ομοιομορφίας και αποτελεσματικότητας στην άσκηση του επίσημου ελέγχου.
- ια) Η μέριμνα για τη διαρκή κατάρτιση του προσωπικού των επιχειρήσεων τροφίμων για τη διασφάλιση της τήρησης των απαιτήσεων της νομοθεσίας των τροφίμων.

Όσον αφορά στον τομέα της αγροτικής έρευνας, σύμφωνα με την υπ' αρ. 188763/10-10-2011 (Β'2284) κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με την οποία συστήθηκε ο Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός -ΔΗΜΗΤΡΑ» (ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ), βασική αποστολή του Οργανισμού είναι:

- α) Η ανάπτυξη και υποστήριξη δράσεων που αποσκοπούν στον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη του αγροτικού τομέα της χώρας.
- β) Η βελτίωση των παραγωγικών διαδικασιών, η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, η πιστοποίηση των ποιοτικών αγροτικών προϊόντων και τροφίμων.
- γ) Η καθιέρωση και πιστοποίηση ορθών γεωργικών πρακτικών και ελέγχων στην αλυσίδα παραγωγής-διακίνησης του γάλακτος και κρέατος στη χώρα.
- δ) Η επιστημονική και τεχνική υποστήριξη του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων στον σχεδιασμό και την υποστήριξη της εφαρμογής της πολιτικής του στο πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής και της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής.
- ε) Η διαμόρφωση θέσεων στα θέματα που εξετάζονται στο Συμβούλιο και στα λοιπά αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Όσον αφορά στον τομέα της φυτοϋγείας και στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του Μπενακείου Φυτοπαθολογικού Ινστιτούτου (ΜΦΙ), η έγκαιρη και αποτελεσματική εφαρμογή των προγραμμάτων ελέγχου, περιορισμού και εκρίζωσης των επιβλαβών οργανισμών καραντίνας των φυτών και φυτικών προϊόντων αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη διατηρησιμότητα και την περαιτέρω ανάπτυξη της φυτικής παραγωγής της χώρας.

Τα τελευταία χρόνια έχουν εμφανισθεί σε γειτονικές χώρες πλήθος σοβαρών επιβλαβών οργανισμών με κορυφαία το βακτήριο *Xylella fastidiosa*, που έχει ανυπολόγιστες καταστροφές στο φυτικό κεφάλαιο της γειτονικής Ιταλίας αλλά και άλλων χωρών όπως η Γαλλία και η Ισπανία.

Στη χώρα μας έχουν ήδη καταγραφεί επιβλαβείς οργανισμοί καραντίνας που απειλούν το φυτικό κεφάλαιο και θέτουν σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα της αγροτικής παραγωγής. Ενδεικτικά αναφέρονται ο μαύρος ακανθώδης αλευρώδης των εσπεριδοειδών στην Κέρκυρα και Ήπειρο, ο ιός της καστανής ρυτίδωσης των καρπών στην τομάτα, η ασθένεια της πατάτας "χυτρίδιο του σαρκώδους", που οφείλεται στον εδαφογενή μύκητα καραντίνας *Synchytrium endobioticum*.

Οι λόγοι για τους οποίους παρατηρείται αύξηση της διασποράς επιβλαβών οργανισμών καραντίνας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στη χώρα μας είναι κυρίως:

- η αύξηση του όγκου διακίνησης φυτικών προϊόντων και
- η κλιματική αλλαγή που καθιστά ευνοϊκότερη την εξάπλωση και εγκατάσταση σε νέα περιβάλλοντα.

Βασική προϋπόθεση για την αποτελεσματική διαχείριση των επιβλαβών οργανισμών είναι η έγκαιρη και αξιόπιστη διάγνωση της παρουσίας τους στο πλαίσιο των επίσημων ελέγχων που διενεργούνται σε εφαρμογή της εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας [Κανονισμός (ΕΕ) 2016/2031, Κανονισμός (ΕΕ) 2019/2072, Κανονισμός (ΕΕ) 2017/625].

Λαμβάνοντας υπόψη:

(α) τις απαιτήσεις που προκύπτουν από την εθνική και ενωσιακή νομοθεσία σχετικά με την έγκαιρη και αξιόπιστη διενέργεια εργαστηριακών ελέγχων για την παρουσία επιβλαβών οργανισμών καραντίνας και της διάθεσης πολλαπλασιαστικού υλικού ελεύθερου από επιβλαβείς οργανισμούς,

(β) την υποχρέωση των αρμόδιων φυτοϋγειονομικών ελεγκτών να παρακολουθούν, μέσω διαδικασιών συνεχούς εποπτείας, το φυτοϋγειονομικό καθεστώς της χώρας,

(γ) την ανάγκη για ανάπτυξη μεθόδων για την ανίχνευση επιβλαβών οργανισμών ενδιαφέροντος τρίτων χωρών, ώστε να εξασφαλίζεται η εξαγωγική δραστηριότητα φυτών και φυτικών προϊόντων,

καθίσταται σαφής η βαρύνουσα σημασία της διενέργειας των απαραίτητων εργαστηριακών διαγνωστικών δοκιμών για την έγκαιρη και αξιόπιστη ανίχνευση επιβλαβών οργανισμών των φυτών.

Τα εργαστήρια του ΜΦΙ είναι εθνικά εργαστήρια αναφοράς για την φυτοϋγεία και οι βασικές αρχές που διέπουν τη λειτουργία τους, σε συμμόρφωση με το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο και τις τεχνικές συστάσεις διεθνών οργανισμών, συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- τήρηση κανόνων ορθής εργαστηριακής πρακτικής,
- ανάπτυξη και διατήρηση καθεστώτος διαπίστευσης κατά EN ISO/IEC 17025,
- τήρηση προτύπων διαχείρισης βιοασφάλειας (οργανισμοί καραντίνας).

Η εξεύρεση χρηματοδοτικών πόρων για τον περαιτέρω εκσυγχρονισμό τους αποτελεί αδήριτη ανάγκη για τη βελτίωση της απόδοσης του έργου τους και για τη συνεχή ικανοποίηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από νομοθετικές επιταγές και οδηγίες-συστάσεις διεθνών οργανισμών (Ευρωπαϊκός και Μεσογειακός Οργανισμός για την Προστασία των Φυτών, EPPO).

2. ΕΘΝΙΚΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ - ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Οι στρατηγικοί άξονες της πολιτικής του ΥΠΑΑΤ, όπως αποτυπώνονται στο Στρατηγικό Πλάνο 2020 που εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στη συνεδρίαση της 30^{ης}.6.2020, ευθυγραμμίζονται απόλυτα με τις ακόλουθες στρατηγικές επιλογές – προτεραιότητες της Κυβέρνησης:

- Διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης.

- Ενίσχυση της θέσης της Ελλάδας στον κόσμο.
- Ισχυρή ανάπτυξη με περισσότερες επενδύσεις και νέες καλύτερες δουλειές.
- Προστασία περιβάλλοντος, προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και βιώσιμη ανάπτυξη.
- Σύγχρονο κράτος λιτό και αποτελεσματικό στην υπηρεσία του πολίτη.
- Υψηλότερο διαθέσιμο εισόδημα για όλους.
- Αξία στην ακίνητη περιουσία.

Οι στρατηγικοί στόχοι, των οποίων η επίτευξη επιδιώκεται μέσω της υιοθέτησης των ανωτέρω στρατηγικών αξόνων, είναι:

- η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του αγροτικού τομέα ή/και,
- η ανάπτυξη νέου προτύπου αγροτικής επιχειρηματικότητας,
- η βελτίωση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των λειτουργιών και των πόρων του ΥπΑΑΤ,

Η προσέγγιση των ανωτέρω στρατηγικών στόχων πραγματοποιείται λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από:

- την Εθνική Στρατηγική για την προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΕΣΠΚΑ) (Απρίλιος 2016),
- το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ερημοποίηση,
- τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ) των 14 Υδατικών Διαμερισμάτων της Ελλάδας, των οποίων η 1^η Αναθεώρηση εγκρίθηκε το έτος 2017 με αντίστοιχες αποφάσεις της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων (Β' 4680, Β' 4679, Β' 4672, Β' 4673, Β' 4675, Β' 4682, Β' 4664, Β' 4674, Β' 4665, Β' 4678, Β' 4681, Β' 4676, Β' 4666, Β' 4677),
- τα Σχέδια Διαχείρισης Κινδύνου Πλημμύρας (ΣΔΚΠ),
- τα Σχέδια Αντιμετώπισης φαινομένων Λειψυδρίας και Ξηρασίας,
- τους κανόνες της ενωσιακής νομοθεσίας για την υγεία των ζώων [Κανονισμός (ΕΕ) 2016/429 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016 (L 84)] και τους επίσημους ελέγχους και λοιπές δραστηριότητες [Κανονισμός (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15^{ης} Μαρτίου 2017 (L 95)],
- τα εθνικά σχέδια έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση νοσημάτων των ζώων,
- τις συστάσεις που απορρέουν από πρότυπα του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας και του Διεθνούς Γραφείου Επιζωοτιών (ΟΙΕ),
- τον ν. 1564/1985 (Α' 164), τις κατά εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσες υπουργικές αποφάσεις, καθώς και τον Κανονισμό της ΕΚ 2100/1994 του Συμβουλίου της 27^{ης} Ιουλίου 1994 (L 227),
- τον ν. 1565/1985 (Α' 164), τις κατά εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσες υπουργικές αποφάσεις καθώς και τον Κανονισμό (ΕΕ) 2019/1009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5^{ης} Ιουνίου 2019 (L 170), όπως επίσης και τον Κανονισμό (ΕΕ) 2019/1020 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20^{ης} Ιουνίου 2019 (L 169),

- τους κανόνες για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφάλειας των τροφίμων [Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2002 (L 31)], για τον καθορισμό μεθόδων δειγματοληψίας και ανάλυσης για τον επίσημο έλεγχο των ζωοτροφών [Κανονισμός (ΕΕ) 152/2009 της Επιτροπής, της 27ης Ιανουαρίου 2009 (L 54)] και τους επίσημους ελέγχους και λοιπές δραστηριότητες [Κανονισμός (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2017 (L 95)].
- τους Κανονισμούς (ΕΕ) 2016/2031 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Οκτωβρίου 2016 (L 317) και (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2017 (L 95) για την προστασία της υγείας των φυτών και της πραγματοποίηση επίσημων ελέγχων και άλλων επίσημων δραστηριοτήτων για την φυτοϋγεία.
- Τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2019/1014 για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για τους συνοριακούς σταθμούς ελέγχου.
- Της κατευθυντήριες οδηγίες και Διεθνή φυτοϋγειονομικά Πρότυπα της Διεθνούς Σύμφασης για την Προστασία των Φυτών (IPPC/FAO) του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας (FAO) των Ηνωμένων Εθνών.

Επιπροσθέτως των ανωτέρω, είναι αναγκαίο να ληφθούν υπόψη και οι δεσμεύσεις που απορρέουν από το θεσμικές ρυθμίσεις του ελληνικού κράτους, με ενδεικτική αναφορά στις εξής:

- Περιβαλλοντική αδειοδότηση παρεμβάσεων ν. 4014/2011 «Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος» (Α' 209).
- Χωροταξικός Σχεδιασμός ν. 2742/1999 «Χωροταξικός σχεδιασμός και αιφόρος ανάπτυξη και άλλες διατάξεις» (Α' 207).

Ως προς τις υποχρεώσεις των εποπτευομένων φορέων του ΥΠΑΑΤ, όπως αυτές καθορίζονται από τα σχετικά κατά περίπτωση θεσμικά πλαίσια, ισχύουν τα εξής:

ΤΟΜΕΑΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ (ΕΦΕΤ)

Θεσμικές υποχρεώσεις του φορέα οι οποίες απορρέουν ή υπαγορεύονται από:

- Τα οριζόμενα στον Κανονισμό (ΕΕ) 2017/625 για την οργάνωση, εφαρμογή και επαλήθευση των επίσημων ελέγχων στον τομέα των τροφίμων.
- Τα οριζόμενα στον Κανονισμό (ΕΚ) 852/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004 (L 139), όσον αφορά στην εφαρμογή του πακέτου υγιεινής ασφάλειας σε όλους τους τομείς τροφίμων στα στάδια της παρασκευής, μεταποίησης, αποθήκευσης, διανομής, μεταφοράς, παροχής υπηρεσιών, τελικής διάθεσης, την υποστήριξη διαδικασιών ως προς την δειγματοληψία και ανάλυση και την έγκριση εγκαταστάσεων.
- Τα οριζόμενα στον Κανονισμό (ΕΚ) 853/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004 (L 139), όσον αφορά στην εφαρμογή των ειδικών απαιτήσεων υγιεινής στον τομέα των τροφίμων ζωικής προέλευσης.

- Τα οριζόμενα στον Κανονισμό (ΕΚ) 2073/2005 της Επιτροπής της 15ης Νοεμβρίου 2005 (L 338) όσον αφορά στην υποστήριξη της βιολογικής ασφάλειας (микροβιολογικά κριτήρια, αναδυόμενοι κίνδυνοι κ.α.).
- Την αναγκαιότητα υποστήριξης διασφάλισης της χημικής ασφάλειας (πρόσθετα, αρωματικές ύλες, ένζυμα, ρυπαντές, υλικά σε επαφή με τρόφιμα, νέα τρόφιμα, κατάλοιπα, υπολείμματα φυτοπροστατευτικών ουσιών).
- Την αναγκαιότητα διενέργειας εργαστηριακών αναλύσεων των τροφίμων για τη ταυτοποίηση, την ανίχνευση και τον ποσοτικό προσδιορισμό παραμέτρων που σχετίζονται με την ασφάλεια των τροφίμων και την προστασία των συμφερόντων του καταναλωτή .
- Τα οριζόμενα στον Κανονισμό (ΕΕ) 1169/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2011 (L 304) σχετικά με την επισήμανση και σύνθεση των τροφίμων.
- Τα οριζόμενα στον Κανονισμό (ΕΚ) 1924/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20 Δεκεμβρίου 2006 (L 404) όσον αφορά στους ισχυρισμούς διατροφής και υγείας στα τρόφιμα.
- Ρυθμίσεις σχετικά με:
 - την προσθήκη βιταμινών και ανόργανων αλάτων (εμπλουτισμένα τρόφιμα),
 - τα νέα τρόφιμα,
 - την ακτινοβόληση των τροφίμων,
 - θέματα της βιοτεχνολογίας (γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα),
 - την αντιμετώπιση δολίων πρακτικών όπως ψευδής ή παραπλανητική επισήμανση/ “ελληνοποιήσεις” , ισχυρισμοί για την ποιότητα ή τη σύσταση, νοθεία τροφίμων.
 - το ηλεκτρονικό εμπόριο των τροφίμων.
 - την εκπροσώπηση της χώρας στα ευρωπαϊκά και διεθνή όργανα στον τομέα των τροφίμων.
 - την επίπτωση της διατροφής στην υγεία του ανθρώπου μέσω ανάπτυξης εθνικής διατροφικής πολιτικής.

ΤΟΜΕΑΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Οι κύριοι στρατηγικής σημασίας τομείς της αγροτικής παραγωγής στον κοινό ευρωπαϊκό χώρο είναι:

- η βιοοικονομία (πράσινη οικονομία, οικο- καινοτομία)
- η κλιματική αλλαγή
- η βιοπαρακολούθηση φυσικών και τεχνητών οικοσυστημάτων
- η βιοενέργεια
- η αντοχή οικοσυστημάτων στις καταπονήσεις
- η δημιουργία γενετικά βελτιωμένου υλικού και η προστασία γενετικών πόρων και
- οι διαμορφούμενες κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες και μεταβολές

Οι κύριοι στόχοι της γεωργικής ανάπτυξης επιγραμματικά μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι:

- η ορθή διαχείριση - απόδοση και διατήρηση των πόρων: βιοποικιλότητας εδάφους, νερού, ενέργειας,
- η αειφορική ανάπτυξη και αυτάρκεια για τα "6F", food- fibers-flowers-fumes-fuels,(f)pharmaceuticals, ήτοι τρόφιμα, ίνες, άνθη, καπνός, καύσιμα, φαρμακευτικά προϊόντα),
- η ενδυνάμωση των εξαγωγών,

- η αντιμετώπιση των κλιματικών αλλαγών,
- η κάλυψη εξειδικευμένων διατροφικών αναγκών συγκεκριμένων ειδικών ομάδων καταναλωτών και αγορών,
- η ευφυής εξειδίκευση συγκεκριμένων τοπικών προϊόντων με υψηλή ποιότητα και προστιθέμενη αξία,
- η γεωργία ακρίβειας ως αντιμετώπιση της συρρίκνωσης των διαθέσιμων πόρων,
- η ισόρροπη ανάπτυξη των κλάδων φυτικής και ζωικής παραγωγής,
- η συνεργιστική ανάπτυξη εκτατικής και εντατικής κτηνοτροφίας,
- η αύξηση της παραγωγικότητας και του ξυλαποθέματος δασών και δασικών εκτάσεων και η ανάπτυξη σχετικών δραστηριοτήτων.

Η στρατηγική του Οργανισμού λαμβάνει υπόψη τους στόχους της νέας κοινής αγροτικής πολιτικής:

- τη βιώσιμη παραγωγή προϊόντων και την ανταγωνιστικότητα της γεωργίας,
- τη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων,
- την ισόρροπη, στοχευμένη και βιώσιμη περιφερειακή ανάπτυξη.

Η στρατηγική του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ διαμορφώνεται και σε συνάρτηση με τις θεσμικές ρυθμίσεις του ελληνικού κράτους, με ενδεικτική αναφορά στην υπ' αρ. 40332/2014/26.8.2014 (Β' 2383) απόφαση του υπουργού Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής «Έγκριση Εθνικής Στρατηγικής για την Βιοποικιλότητα για τα έτη 2014-2029 και Σχεδίου Δράσης πενταετούς διάρκειας».

ΤΟΜΕΑΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: ΦΥΤΟΪΓΕΙΑ

Η εκπλήρωση των θεσμικών υποχρεώσεων του Μπενακείου Φυτοπαθολογικού Ινστιτούτου πραγματοποιείται λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από :

- Τους κανόνες της ενωσιακής νομοθεσίας για την υγεία των φυτών [Κανονισμός (ΕΕ) 2016/2031], τον Εφαρμοστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2019/2072 της Επιτροπής, της 28ης Νοεμβρίου 2019 (L 319) και τους κανόνες για τους επίσημους ελέγχους και λοιπές δραστηριότητες [Κανονισμός (ΕΕ) 2017/625].
- Το εθνικό πρόγραμμα επισκοπήσεων κατά επιβλαβών οργανισμών.
- Την υπ' αρ. 218/8241/24.1.2017 (Β' 267) κοινή απόφαση του Υπουργού και του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Τεχνικός Κανονισμός σε συμμόρφωση προς την εκτελεστική οδηγία 2014/98/ΕΕ της Επιτροπής, της 15ης Οκτωβρίου 2014, για την εφαρμογή της οδηγίας 2008/90/ΕΚ του Συμβουλίου όσον αφορά τις ειδικές απαιτήσεις για τα γένη και είδη οπωροφόρων φυτών που αναφέρονται στο πα-ράρτημα Ι, τις ειδικές απαιτήσεις που πρέπει να πληρούνται από τους προμηθευτές, καθώς και λεπτομερείς κανόνες για τις επίσημες επιθεωρήσεις (ΕΕ L 298/16-10-2014, σ. 22)»

3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΡΕΧΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ - ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ - ΑΔΥΝΑΜΙΩΝ - ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ – ΑΠΕΙΛΩΝ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ (SWOT ANALYSIS)

Όπως αναφέρθηκε στην εισαγωγή του παρόντος, λόγω του μικρού προϋπολογισμού που έχει κατανεμηθεί στο ΥΠΑΑΤ, το Τομεακό Πρόγραμμα διαιρείται σε 2 βασικά υποπρογράμματα που αφορούν σε δύο εξειδικευμένους υποτομείς του αγροτικού τομέα:

α) στη διαχείριση των αρδευτικών υδάτων,

β) στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας μέσω του εκσυγχρονισμού εργαστηρίων και ελεγκτικών/πειραματικών δομών, την αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας καθώς και τη μέριμνα για την προώθηση ΠΟΠ και ΠΓΕ προϊόντων.

Συνεπώς, στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται η τρέχουσα κατάσταση του αγροτικού τομέα της Ελλάδας, εστιασμένη στην αρδευόμενη γεωργία, στην ασφάλεια και ποιότητα της φυτικής και κτηνοτροφικής παραγωγής και στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του αγροτικού τομέα με τον εκσυγχρονισμό των εργαστηριακών και πειραματικών δομών καθώς και την αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας.

Ειδικότερα γίνεται μία προσπάθεια ανάλυσης των δυνατοτήτων – αδυναμιών – προκλήσεων - απειλών, όπως αυτές προκύπτουν από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης των προαναφερόμενων υποτομέων του ΥΠΑΑΤ.

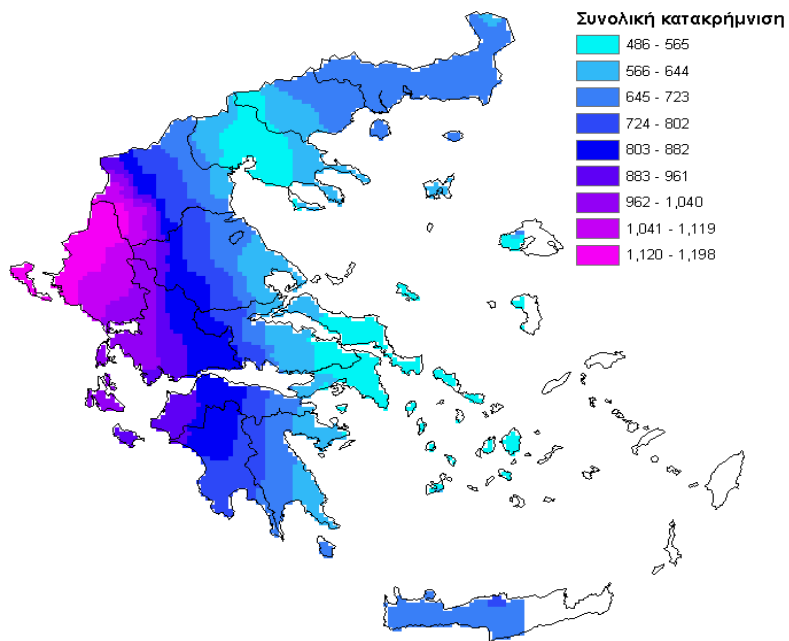
Υφιστάμενη κατάσταση όσον αφορά στη διαχείριση του αρδευτικού νερού

Ο αγροτικός τομέας, λόγω και της μεσογειακής γεωγραφικής θέσης της Ελλάδας, είναι ο μεγαλύτερος καταναλωτής νερού στην Ελλάδα με συμμετοχή 86%, έναντι 33% μ.ο. στην Ε.Ε.

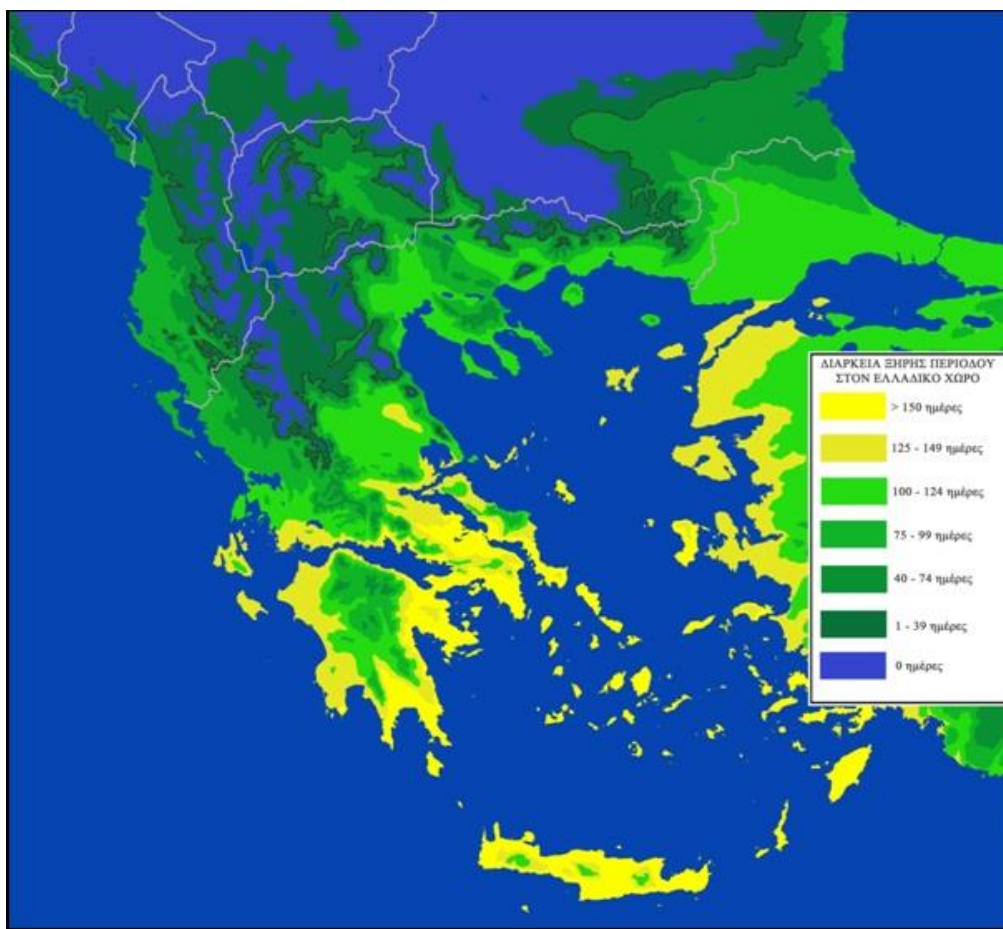

Διάγραμμα 1. Συνολική κατανομή της ζήτησης νερού στις Ελλάδα (ΕΤΥΜΠ)

Η Ελλάδα διαθέτει ικανοποιητικό υδατικό δυναμικό, το οποίο όμως χαρακτηρίζεται από έντονη εποχιακή και χωρική ανισοκατανομή, με αποτέλεσμα το θέρος να παρουσιάζεται έλλειμμα εδαφικής υγρασίας, καθιστώντας την άρδευση καθοριστικό παράγοντα ακόμη και για τη βιωσιμότητα των αγροτικών εκμεταλλεύσεων.

Χάρτης 1. Κατανομή υδατικού δυναμικού (ΕΤΥΜΠ)

Χάρτης 2. Ξηρή περίοδος στον Ελλαδικό χώρο (Πηγή: www.meteoclub.gr)

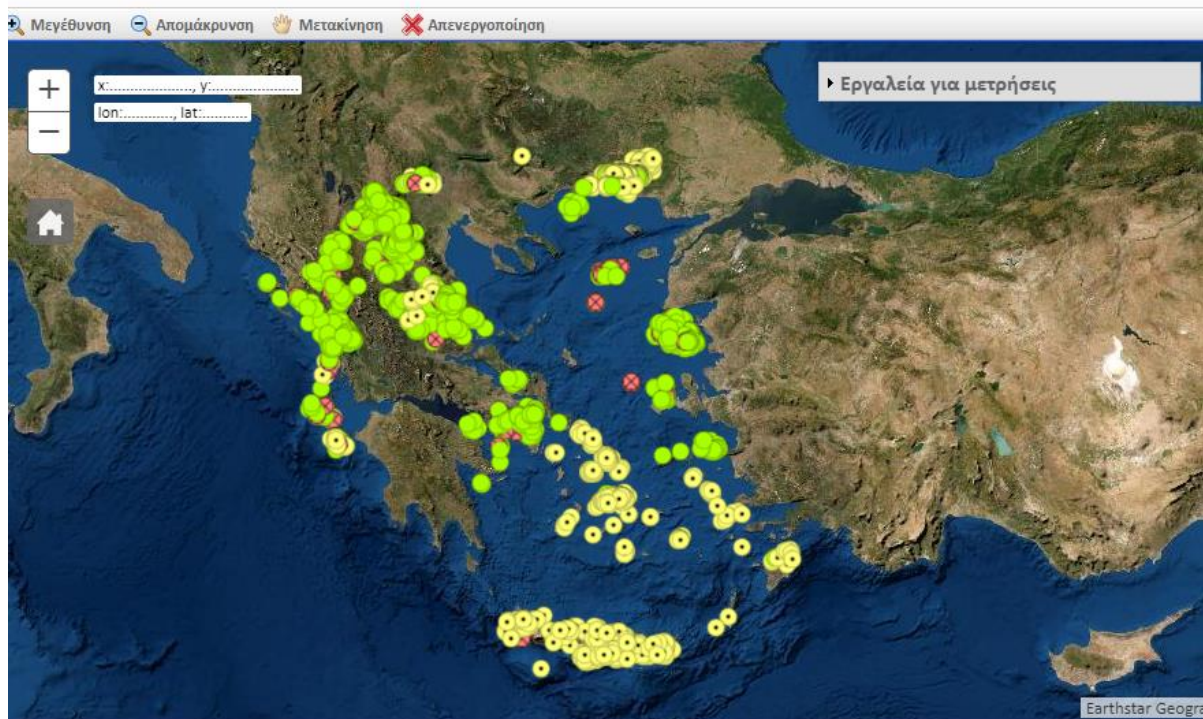
Οι υπόγειοι υδατικοί πόροι είναι ικανοποιητικοί, αλλά πολλοί από αυτούς υφίστανται υπεράντληση, λόγω της άνισης κατανομής της εκμετάλλευσης μεταξύ των επιφανειακών και των υπόγειων πόρων, όπως φαίνεται και στον ακόλουθο πίνακα.

Υδατικά συστήματα	Υδροληπτικά έργα
Επιφανειακά	6 φράγματα εκτροπής
	15 φυσικοί ταμιευτήρες
	150 τεχνητοί ταμιευτήρες
Υπόγεια	> 300.000 γεωτρήσεις

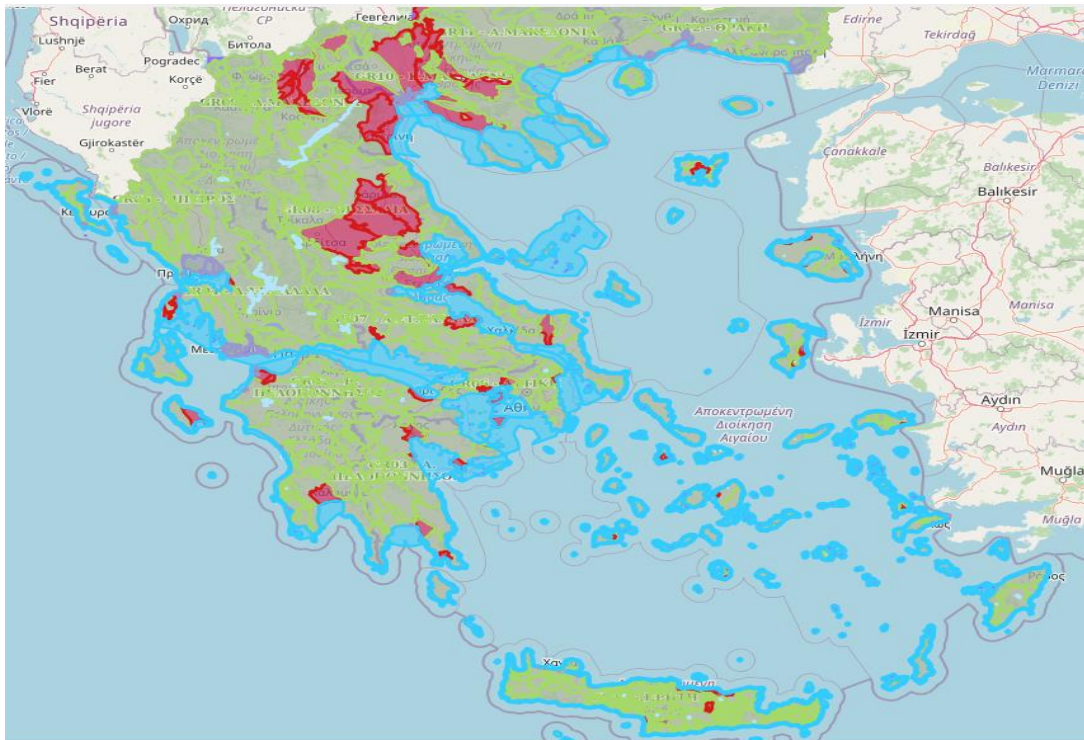

Θέαση Σημείων Υδροληψίας

αναζήτηση EMSY

Χάρτης 3. Εθνικό Μητρώο Σημείων Υδροληψίας (ΓΕΩΠΥΛΗ – ΥΠΕΝ)

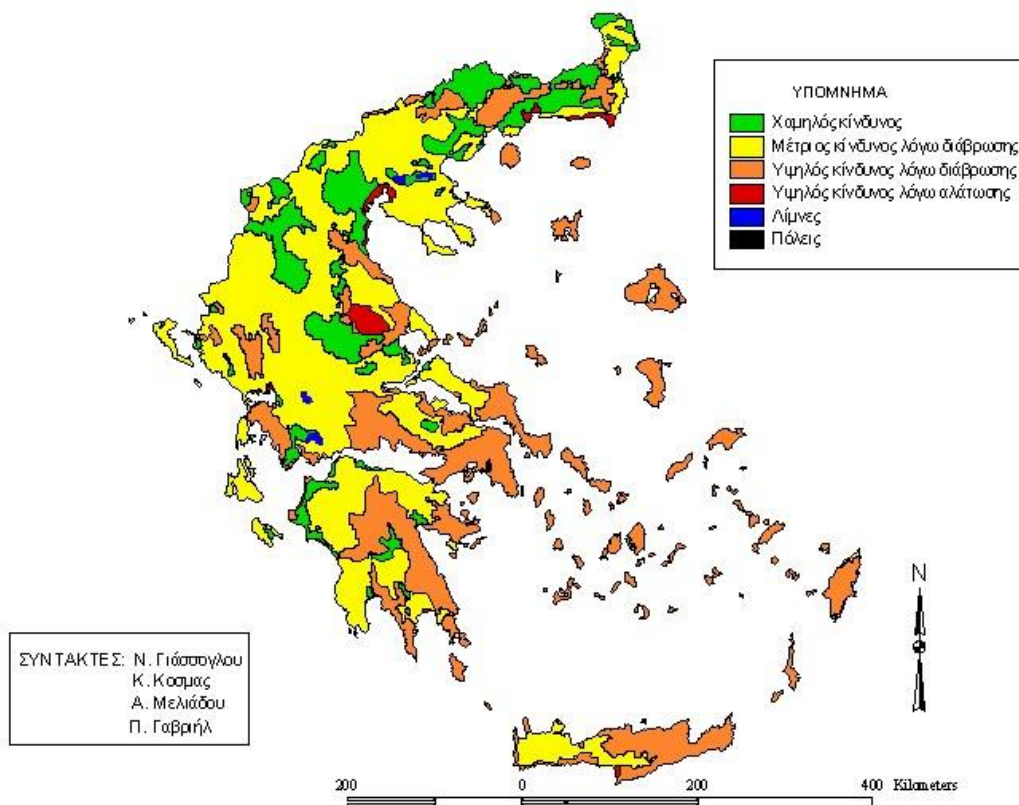

- Υπόγεια Υδατικά Συστήματα Ελλάδας - 1η Αναθεώρηση - Καλή Ποσοτική Ι
- Υπόγεια Υδατικά Συστήματα Ελλάδας - 1η Αναθεώρηση - Κακή Ποσοτική Ι

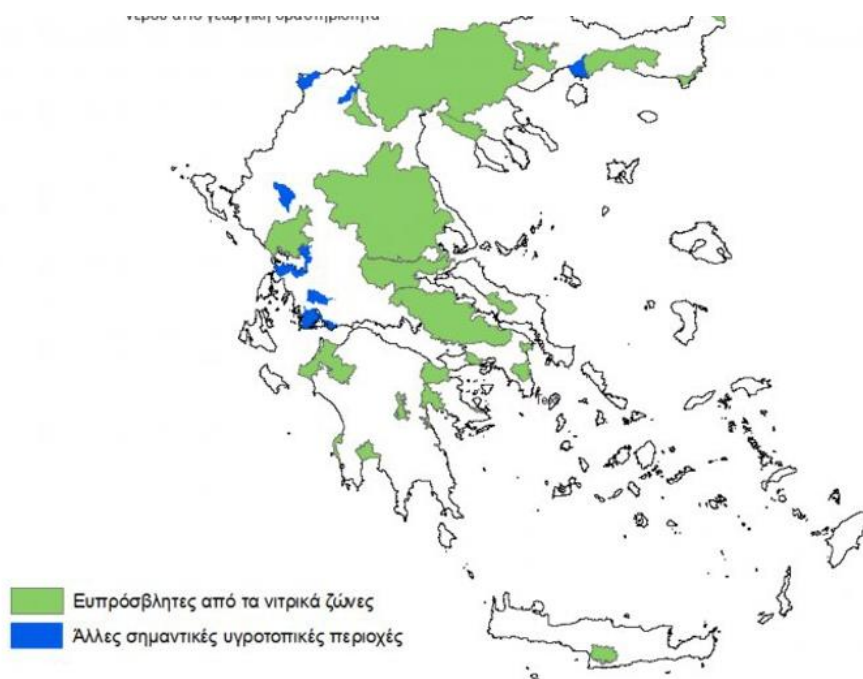
Χάρτης 4: Ποσοτική κατάσταση επιφανειακών και υπόγειων υδάτων (ΓΕΩΠΥΛΗ -ΥΠΕΝ)

Επιπλέον η κλιματική αλλαγή στην Ελλάδα επηρεάζει συνολικά τους διαθέσιμους εδαφοϋδατικούς πόρους. Παρατηρείται ήδη πτωτική τάση στο ετήσιο ύψος υετού στην Ελλάδα, η οποία είναι περισσότερο εμφανής στη νοτιοανατολική Ελλάδα. Επίσης, παρουσιάζεται αύξηση των ακραίων καιρικών φαινομένων. Συνολικά, η κλιματική αλλαγή αναμένεται να επιτείνει το ήδη υπάρχον πρόβλημα της έλλειψης νερού, ιδίως στην Αττική, την Κεντρική Μακεδονία, τη Θεσσαλία, την Ανατολική Μακεδονία-Θράκη και τα νησιά του Νοτίου Αιγαίου.

Τέλος, η αποδοτικότητα της άρδευσης στην Ελλάδα είναι χαμηλή (απώλειες νερού κατά μ.ο. >35%), η σπατάλη ύδατος εκτεταμένη, ενώ σημαντικές είναι και οι υδάτινες απορροές στη θάλασσα. Η μη ορθολογική χρήση των υδατικών πόρων προκαλεί σημαντικά περιβαλλοντικά προβλήματα (πλημμυρικά φαινόμενα, διάβρωση και υφαλμύριση), ενώ οι μη ορθές πρακτικές στην αγροτική παραγωγή επιβαρύνουν τους διαθέσιμους υδατικούς πόρους (όπως νιτρορύπανση).

Χάρτης 5. Δυνητικός κίνδυνος ερημοποίησης της Ελλάδας (Πηγή: Εθνική Επιτροπή κατά της ερημοποίησης)

Χάρτης 6. Ευπρόσβλητες Ζώνες στη νιτρορύπανση (Μέτρο 10, ΠΑΑ 2014-2020)

Το ΥπΑΑΤ έχει ήδη χρηματοδοτήσει την κατασκευή πλήθους εγγειοβελτιωτικών έργων με στόχο την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων (μέσω της αύξησης των αρδευόμενων εκτάσεων) αλλά και την αντιμετώπιση της λειψυδρίας (μέσω της κατασκευής ταμιευτήρων), αξιοποιώντας κυρίως ενωσιακά κονδύλια.

Στην νέα ΚΓΠ, ο προϋπολογισμός για υποδομές έργων είναι περιορισμένος. Αντίθετα, η ανάγκη για βελτίωση των υφιστάμενων πεπαλαιωμένων αρδευτικών έργων και για έργα ταμίευσης νερού, είναι ιδιαίτερα αυξημένη σήμερα στην Ελλάδα. Η ανάγκη μάλιστα αυτή αποτυπώνεται ως βασική υποχρέωση του κράτους και ειδικότερα του ΥπΑΑΤ στα μέτρα που περιλαμβάνονται στα Εθνικά Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ) αλλά και στα Σχέδια Αντιμετώπισης Φαινομένων Ξηρασίας-Λειψυδρίας των Περιφερειών.

Υφιστάμενη κατάσταση όσον αφορά στον έλεγχο των επιζωτιών

Σε ότι αφορά στην ασφάλεια της κτηνοτροφικής παραγωγής, η έγκαιρη και αποτελεσματική εφαρμογή των προγραμμάτων ελέγχου, περιορισμού και εκρίζωσης των νοσημάτων των ζώων αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη διατηρησιμότητα και την περαιτέρω ανάπτυξη της κτηνοτροφικής παραγωγής της χώρας.

Κατά την τελευταία δεκαετία έχουν ενσκήψει στη χώρας μας σοβαρές επιζωτιές, τις οποίες οι αρμόδιες κτηνιατρικές αρχές κλήθηκαν να διαχειριστούν. Ενδεικτικά αναφέρονται η εμφάνιση κρουσμάτων λύσσας, οι επιζωτιές καταρροϊκού πυρετού των μικρών μηρυκαστικών, ευλογιάς του προβάτου και οζώδους δερματίτιδας των βοοειδών και η πλέον πρόσφατη εμφάνιση κρούσματος της αφρικανικής πανώλης των χοίρων. Στον πίνακα που ακολουθεί, παρατίθενται στοιχεία που αφορούν τα περιστατικά επιζωτικών νοσημάτων που καταγράφηκαν στη χώρας μας την περίοδο 2010-2019, όπως συμπεριλαμβάνονται στις ετήσιες εκθέσεις του ADNS (Animal Disease Notification System, EU)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Καταρροϊκός πυρετός του προβάτου	36	10	90		3.143	2		7	18	28
Εγκεφαλομυελίτιδα των ιπποειδών	27	18	14							
Λοιμώδης αναιμία των ιπποειδών	1	1							1	1
Ευλογιά του προβάτου				76	164	4		29	4	
Λύσσα				29	10					
Πυρετός του δυτικού Νείλου				10	4			12	20	22
Οζώδης δερματίτιδα των βοοειδών						117		2		
Γρίπη των πτηνών								14		

Καταγράφοντας τους λόγους για τους οποίους παρατηρείται αύξηση των επιζωοτιών στη χώρας μας κατά την τελευταία δεκαετία, θα μπορούσαν να αναφερθούν:

- η εντατικοποίηση της κτηνοτροφικής παραγωγής,
- η γειτνίαση με όμορες χώρες χαμηλού υγειονομικού καθεστώτος,
- η κλιματική αλλαγή που συνδέεται με την παγκόσμια εξάπλωση των ζωνών ενζωοτικών νοσημάτων που μεταδίδονται με φορείς-vectors (εμφάνιση αναδυόμενων και εξωτικών νοσημάτων),
- η παγκοσμιοποίηση που σχετίζεται με τη μεγέθυνση των εμπορικών δυνατοτήτων και τη μαζικοποίηση των μετακινήσεων ζώων και προϊόντων ζωικής προέλευσης.

Βασικός πυλώνας για την αποτελεσματική διαχείριση των εν λόγω επιζωοτιών είναι η εργαστηριακή διάγνωση στα δείγματα που λαμβάνονται στο πλαίσιο της διενέργειας του επίσημου ελέγχου και των άλλων επίσημων δραστηριοτήτων, σε εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/625.

Λαμβάνοντας υπόψη:

(α) τις απαιτήσεις που προκύπτουν από την ενωσιακή νομοθεσία σχετικά με την ενεργοποίηση σχεδίων έκτακτης ανάγκης σε κάθε περίπτωση υποψίας ή επιβεβαίωσης κρούσματος νοσήματος επιζωοτικού χαρακτήρα και τα οποία περιλαμβάνουν τη λήψη άμεσων μέτρων, όπως η υγειονομική θανάτωση των ζώων ή/και η λήψη περιοριστικών μέτρων στη μετακίνηση των ζώων και στη διάθεση των προϊόντων τους και

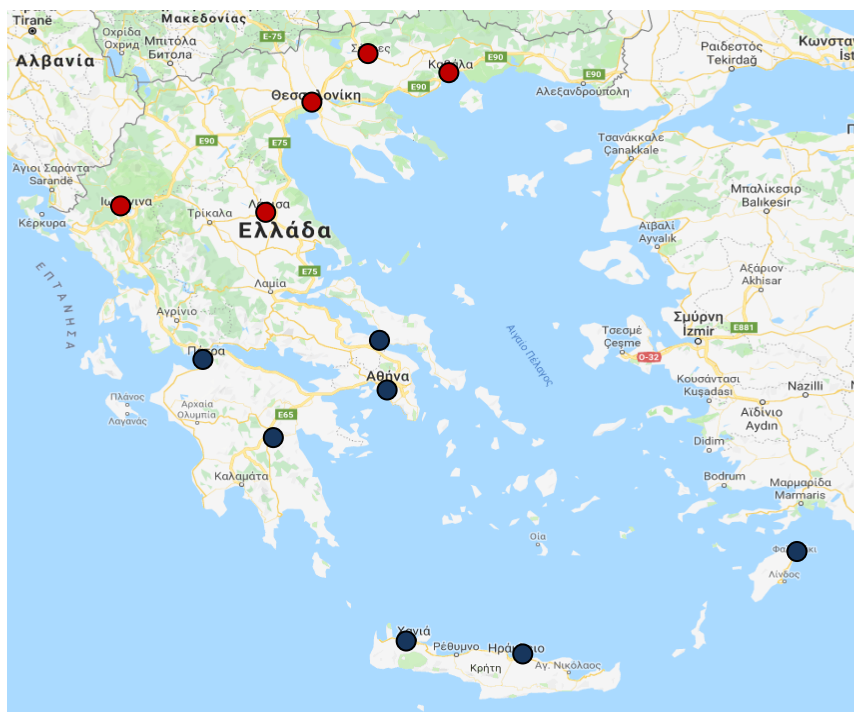
(β) την υποχρέωση των αρμόδιων κτηνιατρικών αρχών να παρακολουθούν, μέσω διαδικασιών συνεχούς εποπτείας, το υγειονομικό καθεστώς της χώρας, ακόμη και στην περίπτωση νοσημάτων που, ναι μεν δεν έχουν ενσκήψει, αλλά ενέχουν σοβαρότατο κίνδυνο για την υγεία του ζωικού κεφαλαίου και για τη δημόσια υγεία (όπως αφθώδης πυρετός και μεταδοτικές σπογγόμορφες εγκεφαλοπάθειες),

καθίσταται σαφής η βαρύνουσα σημασία της έγκυρης και έγκαιρης διενέργειας των απαραίτητων εργαστηριακών διαγνωστικών δοκιμών για την επιβεβαίωση ή μη των περιστατικών.

Στη χώρα μας, η διενέργεια των επίσημων εργαστηριακών διαγνωστικών δοκιμών στο πλαίσιο αντιμετώπισης επιζωοτιών και υλοποίησης προγραμμάτων ελέγχου νοσημάτων των ζώων αναλαμβάνεται από τις κτηνιατρικές εργαστηριακές δομές του ΥπΑΑΤ, οι οποίες οργανώνονται σε επίπεδο Διευθύνσεων, σύμφωνα με τον πίνακα που ακολουθεί:

Δ/ση Κτηνιατρικού Κέντρου Αθηνών (ΔΚΚΑ)	Δ/ση Κτηνιατρικού Κέντρου Θεσσαλονίκης (ΔΚΚΘ)
<ul style="list-style-type: none"> • Τμήμα Διοικητικού-Οικονομικού • Τμήμα Διαγνωστικής Παθολογικής Ανατομικής, Ιστολογίας, Μικροβιολογίας και Φυσιοπαθολογίας Μαστού • Τμήμα Παρασιτολογίας, Παρασιτικών Νοσημάτων, Εντομολογίας και Παθολογίας των Μελισσών • Τμήμα Μοριακής Διαγνωστικής, Αφθώδη Πυρετού, Ιολογικών, Ρικετσιακών και Εξωτικών Νοσημάτων • Τμήμα Παθολογίας Υδρόβιων Οργανισμών • Τμήμα Υγιεινής Τροφίμων 	<ul style="list-style-type: none"> • Τμήμα Διοικητικού-Οικονομικού • Τμήμα Αναπαραγωγής και Τεχνητής Σπερματέγχυσης • Τμήμα Ιολογικών, Ρικετσιακών Νοσημάτων & ΜΣΕ • Τμήμα Μικροβιολογίας Τροφίμων, Βιοχημικού Ελέγχου Καταλοίπων και Ελέγχου Θαλάσσιων Βιοτοξινών και Τοξινών Λοιπών Υδάτων • Τμήμα Παθολογίας Πτηνών, Μελισσών και Υδρόβιων Οργανισμών • Τμήμα Μικροβιολογίας, Λοιμωδών Νοσημάτων και

<ul style="list-style-type: none"> • Τμήμα Τοξικολογίας, Καταλοίπων και Περιβαλλοντικών Ρυπαντών • Τμήμα Κτηνιατρικό Εργαστήριο Χαλκίδας • Τμήμα Κτηνιατρικό Εργαστήριο Τριπόλεως • Τμήμα Κτηνιατρικό Εργαστήριο Χανίων • Τμήμα Κτηνιατρικό Εργαστήριο Ηρακλείου • Τμήμα Κτηνιατρικό Εργαστήριο Πατρών • Τμήμα Κτηνιατρικό Εργαστήριο Ρόδου • Γραφείο Βιολογικών Προϊόντων, Πειραματοζώων και Τεχνητής Σπερματέγχυσης • Γραφείο Παρασκευαστηρίου 	<p>Βρουκελλώσεων</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τμήμα Κτηνιατρικό Εργαστήριο Ιωαννίνων • Τμήμα Κτηνιατρικό Εργαστήριο Καβάλας • Τμήμα Κτηνιατρικό Εργαστήριο Σερρών • Τμήμα Κτηνιατρικό Εργαστήριο Λάρισας • Γραφείο Βιολογικών Προϊόντων, Διαγνωστικής Παθολογικής Ανατομικής και Παρασιτολογίας • Γραφείο Παρασκευαστηρίου
---	--

ΔΚΚΑ

ΔΚΚΟ

Χάρτης 7. Δίκτυο κτηνιατρικών εργαστηριακών δομών ΥΠΑΑΤ

Οι βασικές αρχές που διέπουν τη λειτουργία τους, σε συμμόρφωση με το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο και τις τεχνικές συστάσεις διεθνών οργανισμών, συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- τήρηση κανόνων ορθής εργαστηριακής πρακτικής,
- διατήρηση καθεστώτος διαπίστευσης κατά EN ISO/IEC 17025,
- τήρηση προτύπων διαχείρισης βιοκινδύνου (βιοασφάλειας), σε σχέση με το πεδίο στο οποίο δραστηριοποιούνται.

Στο σύνολό τους οι κτηνιατρικές εργαστηριακές δομές του ΥπαΑΤ βρίσκονται εγκατεστημένες σε ακίνητα της κυριότητας του και οι λειτουργικές δαπάνες τους καλύπτονται κατά βάση από το Ταμείο Γεωργίας και Κτηνοτροφίας. Η εξεύρεση χρηματοδοτικών πόρων για τον περαιτέρω εκσυγχρονισμό

τους αποτελεί αδήριτη ανάγκη για τη βελτίωση της απόδοσης του έργου τους και για τη συνεχή ικανοποίηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από νομοθετικές επιταγές και οδηγίες-συστάσεις διεθνών οργανισμών (Διεθνές Γραφείο Επιζωοτιών-ΟΙΕ).

Υφιστάμενη κατάσταση στον τομέα της γεωργίας όσον αφορά στη δημιουργία ποικιλιών, την παραγωγή πιστοποιημένου πολλαπλασιαστικού υλικού και στον τομέα των ελεγκτικών μηχανισμών.

Στον τομέα της γεωργίας, με γνώμονα την κλιματική αλλαγή η οποία συντελείται σε παγκόσμια κλίμακα, η παροχή στον αγροτικό κόσμο φυτικού υλικού προδιαγραφών προσαρμοσμένων στις ελληνικές συνθήκες είναι ιδιαίτερης σημασίας για τη βιωσιμότητα των αγροτικών εκμεταλλεύσεων και αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη του αγροτικού τομέα.

Η δημιουργία πιστοποιημένου εγγενούς και αγενούς πολλαπλασιαστικού υλικού, νέων φυτικών ποικιλιών καθώς και ο έλεγχος και ο πειραματισμός βελτιωμένων και τοπικών ποικιλιών είναι υψίστης σημασίας διότι ο πληθυσμός της γης αναμένεται να αυξηθεί από 6,9 δισεκατομμύρια ανθρώπους το έτος 2010 σε 9,3 δισεκατομμύρια ανθρώπους το 2050, ως εκ τούτου η γεωργία καλείται να υποστηρίξει τον θεμελιώδη της ρόλο, προκειμένου να ικανοποιηθούν οι διατροφικές ανάγκες του πληθυσμού σε παγκόσμιο επίπεδο, με γνώμονα πάντοτε την μείωση της περιβαλλοντικής επιβάρυνσης.

Ειδικότερα, πρέπει να αντιμετωπισθεί η ερημοποίηση εδαφών, να γίνει αξιοποίηση υποβαθμισμένων εκτάσεων, να αυξηθεί η παραγωγή με εισαγωγή στην καλλιέργεια νέων ποικιλιών αυξημένης απόδοσης και αντοχής σε βιοτικούς και αβιοτικούς δυσμενείς παράγοντες, οι οποίες θα είναι προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή.

Τα αναμενόμενα οφέλη από τον εκσυγχρονισμό των εργαστηριακών και πειραματικών δομών, οδηγούν σε:

- γεωργία μειωμένων εισροών,
- καλύτερη αξιοποίηση των λοιπών εισροών (άρδευση, λίπανση),
- αύξηση της παραγωγής,
- διεύρυνση εμπορικής περιόδου για τα τελικά προϊόντα (γεωργικά προϊόντα),
- αύξηση της εμπορικής αξίας των αγροτικών προϊόντων,
- ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των ελληνικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων,
- αξιοποίηση της εγχώριας βιοποικιλότητας,
- αξιοποίηση οριακών εδαφών και περιοχών με οριακές κλιματικές συνθήκες.

Η υλοποίηση των βελτιωτικών προγραμμάτων (έλεγχος, μετέλεγχος, πειραματισμός, εργαστηριακές αναλύσεις) έχει ως συνέπεια την οικονομική απεξάρτηση της χώρας μας από τις εισαγωγές γενετικού υλικού από το εξωτερικό και παράλληλα θα δώσει τη δυνατότητα στην χώρα να γίνει εξαγωγέας πολλαπλασιαστικού υλικού.

Στη χώρα μας εφαρμόζεται πρόγραμμα ελέγχων σε όλη την περιφέρεια από υπηρεσίες του ΥπΑΑΤ, το οποίο βασίζεται τόσο σε ενωσιακή, όσο και εθνική νομοθεσία. Παρά την οικονομική κρίση των τελευταίων ετών οι δραστηριότητες που σχετίζονται με τη δημιουργία νέων ποικιλιών, τη σποροπαραγωγή και τον αναπολλαπλασιασμό των ποικιλιών έχουν διατηρηθεί αμείωτες.

Οι υπηρεσίες της Γενικής Διεύθυνσης Γεωργίας, λειτουργούν σε συμμόρφωση με το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο και τις τεχνικές συστάσεις Διεθνών Οργανισμών:

- Entrustment Certificate of examination office, έχει χορηγηθεί από Κοινοτικό Γραφείο Φυτικών Ποικιλιών (Community Plant Variety Office, CPVO) στο Τμήμα Ελέγχου Ποικιλιών Καλλιεργουμένων Φυτών στα πλαίσια του Κανονισμού της ΕΚ 2100/1994. Η συγκεκριμένη εξουσιοδότηση βασίζεται στους Κανονισμούς ΕΚ 2100/1994, (ΕΚ) αριθ. 874/2009 (L 251) και (ΕΕ) 2016/1448 (L 236), και επίσης στα συστήματα διασφάλισης ποιότητας ISO/IEC 60:2004, ISO/IEC 17000:2004, ISO/PAS 17001:2005, ISO/PAS 17002:2004, ISO/PAS 17003:2004, ISO/PAS17011:2004, ISO 19011:2002 και ISO 9001:2008.
- Διαπίστευση εργαστηρίου του Σταθμού Αγενούς Πολλαπλασιαστικού Υλικού και Σπόρων (κωδ. GRDL 01), μέλος της Διεθνούς Ένωσης Αναλύσεων Σπόρων (International Seed Testing Association, ISTA).
- Το εργαστήριο του Ελέγχου Κυκλοφορίας Ζωοτροφών Θεσσαλονίκης αποτελεί Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς για ανίχνευση DNA analysis via PCR–real time και προσδιορισμό σιδήρου, μαγανιού, ψευδαργύρου και χαλκού στις ζωοτροφές
- Διαπίστευση εργαστηρίων Ελέγχου Κυκλοφορίας Ζωοτροφών Θεσσαλονίκης και Λάρισας κατά ISO 17025:2017.

Η αξιολόγηση των ποικιλιών και η εγγραφή τους στους εθνικούς και κοινούς καταλόγους καθώς και ο έλεγχος της ταυτότητας των ποικιλιών καλλιεργουμένων φυτικών ειδών πραγματοποιούνται από το Τμήμα Ελέγχου Ποικιλιών Καλλιεργουμένων Φυτών (ΤΕΠΚΦ). Το ΤΕΠΚΦ, με έδρα τη Σίνδο Θεσσαλονίκης είναι η μοναδική Υπηρεσία του ΥπΑΑΤ με αυτό το αντικείμενο, ενώ ανάλογες υπηρεσίες υπάρχουν από μία σε κάθε κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και σε χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα τεχνικά πρωτόκολλα που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση των ποικιλιών εκδίδονται από το Κοινοτικό Γραφείο Φυτικών Ποικιλιών και την Διεθνή Ένωση για τη Δημιουργία Φυτικών Ποικιλιών (UPOV), ενώ τα πρωτόκολλα της ποικιλιακής ταυτότητας βασίζονται στα αντίστοιχα σχήματα ελέγχου και πιστοποίησης του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ, OECD). Με τους ανωτέρω οργανισμούς η συνεργασία και η ενεργή συμμετοχή στις δραστηριότητές τους είναι επιβεβλημένη καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

Ο Σταθμός Ελέγχου Αγενούς Πολλαπλασιαστικού Υλικού και Σπόρων (ΣΕΑΠΥΣ) διαθέτει τα κάτωθι εργαστήρια:

1. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΚΑΘΑΡΟΤΗΤΑΣ, ΒΛΑΣΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ, ΤΕΤΡΑΖΟΛΙΟΥ ΚΑΙ ΥΓΡΑΣΙΑΣ

Πραγματοποιεί αναλύσεις σε 3500 περίπου δείγματα σπόρων ετησίως και διενεργεί επιτόπιες δειγματοληψίες στις κατά τόπους σποροπαραγωγικές εταιρίες.

Είναι ο μοναδικός εθνικός φορέας που έχει το δικαίωμα Έκδοσης Διεθνών Πιστοποιητικών Σπορομερίδας κατά ISTA, πιστοποιητικά απαραίτητα για κάθε εξαγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού.

Είναι διαπιστευμένος από το έτος 2002 από την International Seed Testing Association κι επιθεωρείται σε τακτά χρονικά διαστήματα (2005, 2008, 2011, 2014, 2017 και 2020).

2. ΙΟΛΟΓΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

Στις αρμοδιότητες του εργαστηρίου συμπεριλαμβάνεται ο ιολογικός έλεγχος του εισαγόμενου πολ/κού υλικού, πριν δοθεί στην καλλιέργεια, ο ιολογικός έλεγχος των μητρικών φυτειών των κρατικών κτημάτων, ο ιολογικός έλεγχος πατάτας, η εργαστηριακή εξέταση των σποροκαλλιεργειών και καλλιεργειών πατάτας, ο έλεγχος και πιστοποίηση του πολ/κού υλικού δενδρωδών, θαμνωδών, αμπέλου και καλλωπιστικών φυτών.

Διενεργεί περίπου 15.000 ελέγχους σε δείγματα αμπέλου, 8.000 σε δείγματα εσπεριδοειδών, πεντακόσιους (500) σε δείγματα άλλων δενδρωδών καλλιεργειών, και τετρακόσιους (400) σε δείγματα πατάτας.

Έχει προχωρήσει ήδη στην διαδικασία της Διαπίστευσης στον ΕΣΥΔ κατά ISO 17025:2017.

3. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΓΕΝΕΤΙΚΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΣΠΟΡΩΝ

Το εν λόγω εργαστήριο αποτελεί το εθνικό εργαστήριο ανίχνευσης γενετικών τροποποιήσεων σε σπόρους σποράς που παράγονται, εισάγονται και διακινούνται στην χώρα, πραγματοποιώντας εκατοντάδες μοριακούς ελέγχους ετησίως.

Από το έτος 2019 έχει διαπιστευτεί στον Εθνικό Φορέα Διαπίστευσης (ΕΣΥΔ), βάσει του προτύπου ISO 17025:2017.

Στη χώρα μας, η διενέργεια των επίσημων εργαστηριακών ελέγχων κυκλοφορίας ζωοτροφών στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος αναλαμβάνεται από τις εργαστηριακές δομές του ΥΠΑΑΤ, οι οποίες οργανώνονται σε επίπεδο Τμημάτων της Δ/νσης Ζωοτροφών και Βοσκήσιμων Γαιών. Αποσκοπούν δε στη συμμόρφωση προς τη νομοθεσία των ζωοτροφών για την καλή διαβίωση των ζώων.

Το Εργαστήριο Ελέγχου Κυκλοφορίας Ζωοτροφών (Ε.Ε.ΚΥ.Ζ.) Θεσσαλονίκης είναι ένα κρατικό εργαστήριο και ανήκει οργανικά ως Τμήμα στη Δ/νση Ζωοτροφών και Βοσκήσιμων Γαιών, της Γενικής Διεύθυνσης Γεωργίας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (π.δ. 97/2017). Το εργαστήριο έχει χαρακτηριστεί ως Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς για ανίχνευση DNA analysis via PCR–real time και προσδιορισμό σιδήρου, μαγγανίου, ψευδαργύρου και χαλκού. Το Εργαστήριο Ελέγχου Κυκλοφορίας Ζωοτροφών Θεσσαλονίκης διενεργεί δοκιμές σε δείγματα ζωοτροφών, τα οποία διακρίνονται σε πρώτες ύλες και σε σύνθετες ζωοτροφές (πλήρεις και συμπληρωματικές) στις μόνιμες εγκαταστάσεις του και εγκατέστησε ένα Σύστημα Ποιότητας σύμφωνα με το Πρότυπο ISO 17025:2017.

Αντίστοιχα το εργαστήριο Ελέγχου Κυκλοφορίας Ζωοτροφών (Ε.Ε.ΚΥ.Ζ.) Λάρισας, είναι από το έτος 2009 διαπιστευμένο εργαστήριο στον προσδιορισμό: Υγρασίας, Ολικών αζωτούχων ουσιών, Λίπους, Τέφρας, Ινωδών ουσιών, Ολικού Ρ, και Ολικού Ca. Στις 29/4/2014 εγκρίθηκε από τον ΕΣΥΔ η επέκταση του πεδίου διαπίστευσης στον προσδιορισμό των στοιχείων Ca & Mg καθώς και των ιχνοστοιχείων Zn, Fe, Cu & Mn.

Το 2020 πραγματοποιήθηκε επιτυχώς η μετάβαση στο νέο πρότυπο ISO 17025/2017 και επέκταση του πεδίου ως προς τον προσδιορισμό νατρίου.

Σκοπός των ανωτέρω εργαστηρίων είναι η παροχή αξιόπιστων αποτελεσμάτων αναλύσεων και γενικότερα η επίτευξη και η διατήρηση της υψηλότερης δυνατής στάθμης ποιότητας σε όλες τις διενεργούμενες φυσικές και χημικές αναλύσεις. Σύμφωνα με το Πρότυπο ISO 17025:2017 το εργαστήριο πρέπει να διασφαλίζει την εμπιστοσύνη στις επιδόσεις του εξοπλισμού που διαθέτει. Τα εργαστήρια διαθέτουν παλαιωμένο εργαστηριακό εξοπλισμό που κρίνεται απαραίτητη η αντικατάστασή του.

Οι εργαστηριακοί και πειραματικοί έλεγχοι πραγματοποιούνται από τις αρμόδιες αρχές της Γενικής Διεύθυνσης Γεωργίας του ΥΠΑΑΤ και είναι κατανεμημένες σε όλη την περιφέρεια της χώρας, αναλυτικά δε σημειώνονται:

Διεύθυνση Πολλαπλασιαστικού Υλικού Καλλιεργουμένων Φυτικών Ειδών και Φυτογενετικών Πόρων

- Τμήμα Ελέγχου Ποικιλιών Καλλιεργουμένων Φυτών
- Σταθμός Ελέγχου Αγενού Πολλαπλασιαστικού Υλικού και Σπόρων

Διεύθυνση Ζωοτροφών και Βοσκήσιμων Γαιών

- Εργαστήριο Ελέγχου Κυκλοφορίας Ζωοτροφών Θεσσαλονίκης
- Εργαστήριο Ελέγχου Κυκλοφορίας Ζωοτροφών Λάρισας.

Η υγεία των φυτών είναι πολύ σημαντική για τη φυτική παραγωγή, τα δάση, τις φυσικές και τις φυτεμένες περιοχές, τα φυσικά οικοσυστήματα, τις υπηρεσίες των οικοσυστημάτων και τη βιοποικιλότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η υγεία των φυτών απειλείται από είδη επιβλαβή για τα φυτά και τα φυτικά προϊόντα, των οποίων ο κίνδυνος εισόδου στην επικράτεια της Ένωσης έχει αυξηθεί λόγω της παγκοσμιοποίησης των εμπορικών συναλλαγών και της κλιματικής αλλαγής. Για την καταπολέμηση της απειλής αυτής, η Ευρωπαϊκή Ένωση θέσπισε φυτοϋγειονομικούς κανόνες με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/2031.

Οι επίσημοι έλεγχοι και οι άλλες επίσημες δραστηριότητες του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 αποτελούν δραστηριότητες δημοσίου συμφέροντος τις οποίες οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών πρέπει να εκτελούν με σκοπό την εξάλειψη, τον περιορισμό ή τη μείωση οποιωνδήποτε παραγόντων κινδύνου ενδέχεται να προκύψουν για την υγεία των φυτών (συμμόρφωση προς τους κανόνες του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/2031).

Ο φυτοϋγειονομικός έλεγχος διενεργείται στα εισαγόμενα φυτά, φυτικά προϊόντα και λοιπά αντικείμενα σύμφωνα με τους κανονισμούς (ΕΕ) 2016/2031 και (ΕΕ) 2017/625 της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στοχεύει στη μείωση του κινδύνου εισαγωγής και διάδοσης επιβλαβών οργανισμών στη Χώρα και στην ΕΕ.

Οι φυτοϋγειονομικοί έλεγχοι για τα εισαγόμενα φυτά, φυτικά προϊόντα και άλλα αντικείμενα πραγματοποιούνται στους ορισμένους συνοριακούς σταθμούς φυτοϋγειονομικού ελέγχου της Χώρας, οι οποίοι σημειωτέον αποτελούν και συνοριακούς σταθμούς φυτοϋγειονομικού ελέγχου της ΕΕ, από τους επισήμους υπαλλήλους φυτοϋγειονομικών υπηρεσιών (φυτοϋγειονομικοί ελεγκτές) των Περιφερειακών Κέντρων Προστασίας Φυτών Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου (ΠΚΠΦΠ&ΦΕ) του ΥΠΑΑΤ, όπου έχουν έδρα. Στα υπόλοιπα σημεία εισόδου οι έλεγχοι διενεργούνται από φυτοϋγειονομικούς ελεγκτές των Δ/σεων Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) των Περιφερειακών Ενοτήτων. Η Δ/ση Προστασίας Φυτικής παραγωγής του ΥΠΑΑΤ αποτελεί την

Κεντρική Αρμόδια Αρχή φυτοϋγείας της χώρας η οποία συντονίζει και επιβλέπει την εφαρμογή της φυτοϋγειονομικής νομοθεσίας.

Η αυστηροποίηση των επίσημων ελέγχων φυτοϋγείας στους Συνοριακούς Σταθμούς Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου στην χώρα σχετίζεται με την ύπαρξη της αντίστοιχης υλικοτεχνικής υποδομής (εγκαταστάσεις σύμφωνα με τις προδιαγραφές που θέτει ο κανονισμός (ΕΕ) 2017/625 και ο εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2019/1014.

Αντίστοιχα, οι επίσημοι έλεγχοι στους τομείς των τροφίμων ζωικής προέλευσης πρωτογενούς παραγωγής, της υγείας των ζώων και των ζωικών υποπροϊόντων και παράγωγων προϊόντων με σκοπό την εξακρίβωση της συμμόρφωσης προς τους αντίστοιχους ενωσιακούς κανόνες και συνακολουθώντας την προάσπιση της δημόσιας υγείας και του δημόσιου συμφέροντος, διενεργούνται από τις εργαστηριακές δομές που υπάγονται στη Γενική Δ/νση Κτηνιατρικής του ΥΠΑΑΤ (Πίνακας σελίδα 18, Χάρτης 7). Τα εργαστήρια του δικτύου, διατηρώντας καθεστώς διαπίστευσης κατά EN ISO/IEC 17025, είναι επιφορτισμένα με τη διενέργεια μεγάλου εύρους κατηγοριών δοκιμών και αναλύσεων, όπως μικροσκοπικές/παρασιτολογικές/μικροβιολογικές δοκιμές, δοκιμές ανίχνευσης-ταυτοποίησης αντισωμάτων, αντιγόνων και γονιδιώματος (ανοσοενζυμικές, μοριακές), δοκιμές ελέγχου μικροβιακής αντοχής και χημικές δοκιμές προσδιορισμού επιβλαβών ουσιών, καταλοίπων κτηνιατρικών φαρμάκων, ουσιών με ορμονική δράση και βιοτοξινών. Για να εξασφαλιστεί η ποιότητα του εργαστηριακού έργου, καθοριστικής σημασίας είναι η ανταπόκριση στα διεθνή και ενωσιακά πρότυπα εργαστηριακού ελέγχου, προϋπόθεση που ικανοποιείται μόνο με την αντικατάσταση του παλαιωμένου αναλυτικού εξοπλισμού με νέο, τεχνολογίας αιχμής.

Σε ότι αφορά στην ασφάλεια και ποιότητα της φυτικής παραγωγής, η έγκαιρη και αποτελεσματική εφαρμογή των προγραμμάτων ελέγχου, αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη διατηρησιμότητα και την περαιτέρω ανάπτυξη της φυτικής παραγωγής της χώρας.

Λαμβάνοντας υπόψη:

(α) τις απαιτήσεις που προκύπτουν από την ενωσιακή νομοθεσία σε κάθε εύρημα μη συμμορφούμενου προϊόντος, είτε ως προς την ασφάλεια, είτε ως προς την ποιότητα, και τα οποία περιλαμβάνουν την έκδοση συστάσεων ή την λήψη άμεσων διοικητικών μέτρων και

(β) την υποχρέωση των αρμόδιων αρχών ελέγχου να παρακολουθούν, μέσω διαδικασιών συνεχούς εποπτείας το καθεστώς στις εισαγωγές και εξαγωγές αλλά και στην εγχώρια αγορά,

καθίσταται σαφής η βαρύνουσα σημασία της έγκυρης και έγκαιρης διενέργειας των απαραίτητων εργαστηριακών διαγνωστικών δοκιμών για την επιβεβαίωση ή μη των μη συμμορφώσεων.

Στη χώρα μας, η διενέργεια των επίσημων εργαστηριακών δοκιμών στο πλαίσιο της ασφάλειας και της ποιότητας των τροφίμων φυτικής προέλευσης αναλαμβάνεται από τα εργαστήρια των Περιφερειακών Κέντρων Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου του ΥΠΑΑΤ, οι οποίες οργανώνονται σε επίπεδο τμημάτων της Διεύθυνσης Ποιότητας και Ασφάλειας Τροφίμων Φυτικής Προέλευσης της Γενικής Διεύθυνσης Αποκεντρωμένων Δομών, σύμφωνα με τον πίνακα που ακολουθεί:

1	Περιφερειακό Κέντρο Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου Αττικής
2	Περιφερειακό Κέντρο Προστασίας Φυτών,

	Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου Βόλου
3	Περιφερειακό Κέντρο Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου Ιωαννίνων
4	Περιφερειακό Κέντρο Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου Θεσσαλονίκης
5	Περιφερειακό Κέντρο Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου Καβάλας
6	Περιφερειακό Κέντρο Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου Ναυπλίου
7	Περιφερειακό Κέντρο Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου Αχαΐας
8	Περιφερειακό Κέντρο Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου Ηρακλείου

Οι βασικές αρχές που διέπουν τη λειτουργία τους, σε συμμόρφωση με το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο και τις τεχνικές συστάσεις διεθνών οργανισμών, συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- τήρηση κανόνων ορθής εργαστηριακής πρακτικής,
- διατήρηση καθεστώτος διαπίστευσης κατά EN ISO/IEC 17025,

Υφιστάμενη κατάσταση στον τομέα της γεωργίας όσον αφορά στον εργαστηριακό έλεγχο λιπασμάτων και την παραγωγή πιστοποιημένου πολλαπλασιαστικού υλικού στα κρατικά κτήματα.

Η νέα ενωσιακή νομοθεσία (Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5^{ης} Ιουνίου 2019, L 170) οδηγεί σε νέες απαιτήσεις σχετικά με τη διάθεση προϊόντων λίπανσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην αγορά, αποτρέποντας επιλογές που θα ήταν ζημιογόνες για το περιβάλλον ή τη δημόσια υγεία, όπως επίσης και για την εποπτεία της αγοράς και τη συμμόρφωση των προϊόντων [Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1020]. Βασική αρχή αποτελεί η διάθεση λιπασμάτων παραγόμενων από ανακυκλωμένα ή οργανικά υλικά για σκοπούς λίπανσης, με στόχο την ανάπτυξη της κυκλικής οικονομίας, ώστε να υπάρξει επάρκεια χρήσης θρεπτικών στοιχείων και απεξάρτηση από θρεπτικά στοιχεία προέλευσης τρίτων χωρών.

Λόγω της πρόσφατης νομοθεσίας και έναρξης εφαρμογής της στη χώρα μας, στις 15.7.2022, μέχρι στιγμής, δεν υπάρχει επίσημος φορέας, ώστε μέσω εργαστηριακών διαδικασιών, να υπάρχει η δυνατότητα έγκαιρου και έγκυρου ελέγχου των νέων προϊόντων λίπανσης. Ωστόσο, στη χώρα μας, η διενέργεια αυτών των επίσημων εργαστηριακών αναλύσεων προϊόντων λίπανσης θα μπορούσε να πραγματοποιείται, εφόσον εξασφαλιστεί ο απαραίτητος σύγχρονος εξοπλισμός, στους χώρους των εργαστηρίων των τριών (3) Τμημάτων Γεωργικών Εφαρμογών και Αναλύσεων Λιπασμάτων (εφεξής Τ.Γ.Ε.Α.Λ.) του ΥπΑΑΤ.

Τα τρία (3) Τ.Γ.Ε.Α.Λ. οργανώνονται σε επίπεδο Τμημάτων της Γενικής Διεύθυνσης Αποκεντρωμένων Δομών, σύμφωνα με τον πίνακα που ακολουθεί:

1	Τ.Γ.Ε.Α.Λ. Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας με έδρα την Λάρισα
2	Τ.Γ.Ε.Α.Λ. Αττικής με έδρα τη Λυκόβρυση
3	Τ.Γ.Ε.Α.Λ. Κεντρικής Μακεδονίας με έδρα τη Θεσσαλονίκη

Τα ανωτέρω Τ.Γ.Ε.Α.Λ. μέχρι και σήμερα λειτουργούν σε συμμόρφωση με το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο και τις τεχνικές συστάσεις Διεθνών Οργανισμών, και παρέχουν αξιόπιστα αποτελέσματα αναλύσεων, σύμφωνα με το Πρότυπο ISO 17025: 2017 σε αναλύσεις εδάφους, φυτικών ιστών και νερών άρδευσης.

Και τα τρία εργαστήρια έχουν μεγάλο κύκλο εργασιών, με την υποδοχή μεγάλου αριθμού δειγμάτων εδάφους, φυτικών ιστών και νερών άρδευσης, ενώ πολλά από τα επιστημονικά εργαστηριακά όργανα έχουν υποστεί φθορές λόγω παλαιότητας και συχνής χρήσης τους. Η αντικατάσταση του απαρχαιωμένου εργαστηριακού εξοπλισμού τους, με σύγχρονο τεχνολογικά εξοπλισμό θα έδιδε τη δυνατότητα να υλοποιούν ποσοτικό και ποιοτικό εργαστηριακό έλεγχο λιπασμάτων, εφαρμόζοντας σύγχρονες μεθόδους, σύμφωνες με τα διεθνή και ενωσιακά πρότυπα.

Συνοψίζοντας και λαμβάνοντας υπόψη:

α) τις απαιτήσεις που προκύπτουν από την ενωσιακή νομοθεσία σε κάθε εύρημα μη συμμορφούμενου προϊόντος, είτε ως προς την ασφάλεια, είτε ως προς την ποιότητα,

β) την υποχρέωση των αρμόδιων αρχών ελέγχου να παρακολουθούν, μέσω διαδικασιών συνεχούς εποπτείας το καθεστώς διακίνησης λιπασμάτων τόσο στην εγχώρια και ενδοκοινοτική αγορά, όσο και στις τρίτες χώρες και

γ) τη διασφάλιση υψηλής ποιότητας προϊόντων λίπανσης, υψηλού κύρους, τα οποία θα συνεχίσουν να διακινούνται ως χαρακτηρισμένα προϊόντα Ευρωπαϊκής Ένωσης, τόσο στην εγχώρια αγορά, όσο και στο εξωτερικό,

καθίσταται σαφής η ύψιστη σημασία της έγκυρης και έγκαιρης διεξαγωγής εργαστηριακών αναλύσεων προϊόντων λίπανσης για την επιβεβαίωση ή μη της τήρησης της κείμενης νομοθεσίας από τις επιχειρήσεις παραγωγής και εμπορίας προϊόντων λίπανσης.

Για την ανταγωνιστικότητα της εγχώριας παραγωγής σημαντική είναι η δυνατότητα προμήθειας εκ μέρους των παραγωγών, πιστοποιημένου πολλαπλασιαστικού υλικού στον τομέα της δενδροκομίας (εφαρμογή των απαιτήσεων ποιότητας και φυτοϋγείας στη βάση των υφιστάμενων ευρωπαϊκών Κανονισμών). Είναι χαρακτηριστικό ότι η χώρα στερείται ανταγωνιστικότητας ακόμη και σε καταγεγραμμένες ποικιλίες ελιάς με μακρά παράδοση καλλιέργειας στον ελλαδικό χώρο, δεδομένου ότι δεν υπάρχει η δυνατότητα εξαγωγών πολλαπλασιαστικού υλικού με προδιαγραφές πιστοποίησης, όπως αυτές καθορίζονται από την ενωσιακή νομοθεσία. Για την κάλυψη των προαναφερθεισών αναγκών έχουν δημιουργηθεί ήδη από τη δεκαετία του 1950, υποδομές οι οποίες αποτελούνται από κρατικά κτήματα στον Γαλατά Τροιζηνίας και στα Σέρβια Κοζάνης. Εντός των κρατικών αυτών κτημάτων υπάρχουν εγκαταστάσεις (μητρικές φυτείες, θερμοκήπια, κτίρια γραφείων, αποθηκών, προσωπικού, μηχανολογικός εξοπλισμός). Τα κρατικά αυτά κτήματα είναι διατηρητές ποικιλιών πλήθους φυτικών δενδροκομικών ειδών. Συγκεκριμένα, στα Σέρβια Κοζάνης, αλλά και στον Γαλατά Τροιζηνίας διατηρείται πολλαπλασιαστικό υλικό διαφόρων ειδών και

ειδικότερα στον Γαλατά ποικιλιών εσπεριδοειδών, και αποτέλεσε και τον δημιουργό της ποικιλίας μανταρινιού «Κλημεντίνη Πόρου».

Για τον λόγο αυτό έχουν εκδοθεί η υπ' αρ. 2955/120333/26-10-2016 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β' 3603), η υπ' αρ. 3401/144590/22.12.2016 κοινή κοινή απόφαση του Υπουργού και του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β' 4460) οι οποίες ρυθμίζουν, μεταξύ άλλων, και το μητρώο ποικιλιών και η υπ' αρ. 217265/28.1.2004 απόφαση του Υπουργού Γεωργίας (Β' 203), η οποία ρυθμίζει τις διατηρητές ποικιλιών φυτικών ειδών.

Με τις επιδιωκόμενες δράσεις βελτιώνεται το περιβαλλοντικό αποτύπωμα λειτουργίας των υποδομών αυτών, δημιουργούνται οι απαραίτητες προϋποθέσεις για την ανάπτυξη συνεργειών (μελέτη χαρακτηριστικών ποικιλιών δέντρων στον αγρό, πολλαπλασιασμός αυτών, πιστοποίηση και ανάπτυξη πωλήσεων) και δίνεται ώθηση στην επιδιωκόμενη εξωστρέφεια της χώρας, όσον αφορά στη διεθνή διακίνηση πιστοποιημένου και κατοχυρωμένου εθνικά πολλαπλασιαστικού υλικού.

Υφιστάμενη κατάσταση όσον αφορά στους ελέγχους τροφίμων

Ο ΕΦΕΤ διαθέτει δυο (2) σύγχρονες ιδιόκτητες εργαστηριακές εγκαταστάσεις στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, οι οποίες αγοράστηκαν μέσω του Γ' ΚΠΣ το έτος 2007 και οι οποίες λόγω παρέλευσης πολλών ετών χρήζουν επιδιορθώσεων αλλά και αναδιαμορφώσεων, σύμφωνα με τις απαιτήσεις των προτύπων ποιότητας προς τα οποία τα εργαστήρια οφείλουν να συμμορφώνονται.

Ο εργαστηριακός εξοπλισμός αγοράστηκε και αυτός μέσω του Γ' ΚΠΣ το έτος 2007 και έκτοτε δεν έχει ανανεωθεί με συνέπεια η αποκατάσταση βλαβών και η αντικατάσταση ανταλλακτικών να καθίστανται εξαιρετικά δύσκολες και δαπανηρές, αφού έχει παρέλθει πλέον ο χρόνος των εγγυήσεων παροχής τους και τα μοντέλα των οργάνων έχουν αποσυρθεί από την αγορά.

Το σύνολο των διαπιστευμένων και των υπό ανάπτυξη χημικών μεθόδων ανάλυσης, υλοποιούνται σε δύο όργανα [HPLC (Υγρή χρωματογραφία) και GC (αέρια χρωματογραφία)] και η πιθανή βλάβη τους ή η αδυναμία εύρεσης ανταλλακτικών, θέτει σε κίνδυνο την αναλυτική ικανότητα του χημικού εργαστηρίου και κατά συνέπεια την δυνατότητα υλοποίησης των προγραμμάτων του επίσημου ελέγχου τροφίμων.

Επιπλέον, σύμφωνα με τις εξελίξεις στο τομέα των τροφίμων και στη θέσπιση νέων ή/και χαμηλότερων νομοθετικών ορίων, υπάρχει άμεση και επιτακτική ανάγκη ανάπτυξης νέων μεθόδων εργαστηριακής ανάλυσης, η οποία προϋποθέτει την προμήθεια νέου εξοπλισμού.

Μεταξύ των Διευθύνσεων που συγκροτούν τον ΕΦΕΤ, η Διεύθυνση Εργαστηριακών Δομών (υπηρεσιακή μονάδα υπαγόμενη στον Γενικό Διευθυντή) έχει τους εξής επιχειρησιακούς στόχους:

- α) τη διασφάλιση της επιχειρησιακής ικανότητας και της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών των εργαστηρίων του ΕΦΕΤ,
- β) τη διενέργεια εργαστηριακών δοκιμών του επίσημου ελέγχου των τροφίμων και την παροχή εργαστηριακών υπηρεσιών σε δημόσιους, ιδιωτικούς φορείς και φυσικά πρόσωπα,
- γ) την παρακολούθηση των επιστημονικών και τεχνολογικών εξελίξεων στο εργαστηριακό πεδίο και την αξιοποίησή τους στην ανάπτυξη των εργαστηριακών δομών του επίσημου ελέγχου των τροφίμων,

δ) τον συντονισμό των εργαστηρίων επίσημου ελέγχου και εργαστηρίων αναφοράς στον τομέα των τροφίμων.

Η ανωτέρω Διεύθυνση συγκροτείται από τρία Τμήματα, δύο εκ των οποίων συνιστούν τις ιδιόκτητες εργαστηριακές δομές του ΕΦΕΤ στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη (Τμήμα Εργαστηρίων Δοκιμών και Ερευνών Τροφίμων Αθήνας και Τμήμα Εργαστηρίων Δοκιμών και Ερευνών Τροφίμων Θεσσαλονίκης) οι οποίες διαρθρώνονται σε τρεις εργαστηριακούς τομείς:

- Τομέας Φυσικοχημικών Δοκιμών
- Τομέας Μικροβιολογικών Δοκιμών
- Τομέας Μοριακών Δοκιμών

Οι αρμοδιότητές τους περιλαμβάνουν την ανάπτυξη και διεξαγωγή του επίσημου ελέγχου των τροφίμων, στο πλαίσιο της ανάληψης, της συμμετοχής και της υλοποίησης ερευνητικών προγραμμάτων και της παροχής υπηρεσιών σε δημόσιους, ιδιωτικούς φορείς και φυσικά πρόσωπα.

Υφιστάμενη κατάσταση στον τομέα της αγροτικής έρευνας

Όσον αφορά στην αγροτική έρευνα, οι προτεινόμενες δράσεις εστιάζουν σε ειδικούς στόχους του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης και ειδικότερα στην έρευνα και ανάπτυξη, τον ψηφιακό μετασχηματισμό, την καινοτομία και την επιχειρηματικότητα, την κυκλική οικονομία και τον αγροτοδιατροφικό τομέα.

Ο ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ διαθέτει την εμπειρία για να σχεδιάσει, να συντονίσει και να υλοποιήσει τα προγράμματα κατάρτισης και τις εξετάσεις πιστοποίησης των παραγωγών στην ΟΧΓΦ, σε συνεργασία με τις περιφερειακές υπηρεσίες του ΥπΑΑΤ, την τοπική αυτοδιοίκηση και τους συλλογικούς φορείς των αγροτών.

Οι Γενικές Διευθύνσεις οι οποίες συγκροτούν τον ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ είναι οι εξής:

1) Η Γενική Διεύθυνση Αγροτικής Έρευνας, η οποία:

α) διεξάγει πρωτοπόρα εφαρμοσμένη έρευνα και αναπτύσσει τεχνολογία για τη φυτική, δασική, ζωική και αλιευτική παραγωγή, τη φυτοπροστασία, την κτηνιατρική, τη διαχείριση αλιευτικών πόρων, τη μεταποίηση και συντήρηση αγροτικών προϊόντων καθώς και την αγροτική οικονομία και κοινωνιολογία.

β) δραστηριοποιείται στον τομέα βελτίωσης και δημιουργίας νέων ποικιλιών φυτών και στην παραγωγή υγιούς πολλαπλασιαστικού υλικού, στη διατήρηση ντόπιων ποικιλιών (σπόρων, ποικιλιών αμπέλου και δενδρωδών), καθώς και στη διατήρηση αυτόχθονων φυλών ζώων.

γ) αναπτύσσει ερευνητικές και αναπτυξιακές δραστηριότητες τόσο στον πρωτογενή όσο και στο δευτερογενή τομέα της αγροτικής παραγωγής, στοχεύοντας στην ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των αγροτικών προβλημάτων στο πλαίσιο της εθνικής αγροτικής πολιτικής καθώς και της Αγροτικής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Γενική Διεύθυνση Αγροτικής Έρευνας συγκροτείται από δύο Διευθύνσεις, την Διεύθυνση Ανάπτυξης Ερευνητικών και Τεχνολογικών Δραστηριοτήτων και την Διεύθυνση Υποστήριξης Ερευνητικών, Αναπτυξιακών Έργων και Προϊόντων Έρευνας.

Συνολικά διαθέτει έντεκα (11) Ινστιτούτα Αγροτικής Έρευνας ανά την επικράτεια.

II) Γενική Διεύθυνση Αγροτικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, η οποία, ως πιστοποιημένος φορέας εθνικής εμβέλειας από τον ΕΟΠΠΕΠ, ασκεί μεταξύ των άλλων τις κάτωθι αρμοδιότητες:

α) εξυπηρετεί τις πολλαπλές ανάγκες του αγροτικού πληθυσμού της χώρας για επαγγελματική εκπαίδευση, επαγγελματική κατάρτιση, επιμόρφωση και ενημέρωση, για την ανάπτυξη της γεωργίας και την ανασυγκρότηση της υπαίθρου.

β) προωθεί θεσμικά μέσω των ΕΠΑΣ που διαθέτει, καθώς και των 70 Κέντρων «ΔΗΜΗΤΡΑ», τη βελτίωση των επαγγελματικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων των αγροτών, ώστε να παράγουν ανταγωνιστικά προϊόντα σεβόμενοι παράλληλα τον καταναλωτή και το περιβάλλον.

γ) έχει την ευθύνη της οργάνωσης και λειτουργίας της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης στον αγροτικό τομέα, καθώς και της κατάρτισης των αυτοαπασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα.

Η Γενική Διεύθυνση Αγροτικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης συγκροτείται από δύο Διευθύνσεις, τη Διεύθυνση Αγροτικής Εκπαίδευσης και τη Διεύθυνση Αγροτικής Κατάρτισης και διαθέτει συνολικά 70 κέντρα «ΔΗΜΗΤΡΑ» στο σύνολο της επικράτειας.

III) Η Γενική Διεύθυνση Διασφάλισης Ποιότητας Αγροτικών Προϊόντων η οποία μεταξύ των αρμοδιοτήτων της περιλαμβάνει:

α) τη μέριμνα για τη συγκρότηση ομάδων επιθεώρησης ή και ελέγχου των επιχειρήσεων - φορέων και της αγοράς

β) την υποβολή προτάσεων για την εκπόνηση των κανονισμών ή διαδικασιών ελέγχου/επιθεωρήσεων επιχειρήσεων – φορέων,

γ) την επίβλεψη ιδιωτικών φορέων και πιστοποίησης AGRO,

δ) την επίβλεψη εγκεκριμένων οργανισμών ελέγχου και πιστοποίησης προϊόντων βιολογικής γεωργίας,

ε) την παρακολούθηση της ηλεκτρονικής καταγραφής των ισοζυγίων κρέατος από τις υπόχρεες βιομηχανίες – βιοτεχνίες,

ζ) τη διασταύρωση των στοιχείων με τα αντίστοιχα στοιχεία του Τμήματος Προγραμματισμού Ελέγχων και Ισοζυγίων Γάλακτος και Κρέατος,

η) τη διαχείριση των ισοζυγίων γάλακτος και κρέατος,

θ) την παρακολούθηση της έγκαιρης αποστολής των ισοζυγίων γάλακτος από τις υπόχρεες βιομηχανίες – βιοτεχνίες και η ηλεκτρονική καταγραφή τους.

Η Γενική Διεύθυνση Διασφάλισης Ποιότητας Αγροτικών Προϊόντων συγκροτείται από τη Δ/ση Πιστοποίησης και Προδιαγραφών, τη Δ/ση Ανάπτυξης και Εφαρμογών και τη Δ/ση Διαχείρισης Ελέγχων Γάλακτος και Κρέατος.

Υφιστάμενη κατάσταση όσον αφορά στον τομέα της φυτοϋγείας

Όσον αφορά στον τομέα της φυτοϋγείας, η έγκαιρη και αποτελεσματική εφαρμογή των προγραμμάτων ελέγχου, περιορισμού και εκρίζωσης των επιβλαβών οργανισμών καραντίνας των φυτών και φυτικών προϊόντων αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη διατηρησιμότητα και την περαιτέρω ανάπτυξη της φυτικής παραγωγής της χώρας.

Τα τελευταία χρόνια έχουν εμφανισθεί σε γειτονικές χώρες πλήθος σοβαρών επιβλαβών οργανισμών με κορυφαία το βακτήριο *Xylella fastidiosa*, που έχει ανυπολόγιστες καταστροφές στο φυτικό κεφάλαιο της γειτονικής Ιταλίας αλλά και άλλων χωρών όπως η Γαλλία και η Ισπανία .

Στη χώρα μας έχουν ήδη καταγραφεί επιβλαβείς οργανισμοί καραντίνας που απειλούν το φυτικό κεφάλαιο και θέτουν σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα της αγροτικής παραγωγής. Ενδεικτικά αναφέρονται ο μαύρο ακανθώδης αλευρώδης των εσπεριδοειδών στην Κέρκυρα και Ήπειρο, ο ιός της καστανής ρυτίδωσης των καρπών στην τομάτα, η ασθένεια της πατάτας “χυτρίδιο του σαρκώδους”, που οφείλεται στον εδαφογενή μύκητα καραντίνας *Synchytrium endobioticum* .

Οι λόγοι για τους οποίους παρατηρείται αύξηση της διασποράς επιβλαβών οργανισμών καραντίνας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στη χώρα μας είναι κυρίως:

- η αύξηση του όγκου διακίνησης φυτικών προϊόντων και
- η κλιματική αλλαγή που καθιστά ευνοϊκότερη την εξάπλωση και εγκατάσταση σε νέα περιβάλλοντα

Βασική προϋπόθεση για την αποτελεσματική διαχείριση των επιβλαβών οργανισμών είναι η έγκαιρη και αξιόπιστη διάγνωση της παρουσίας τους στο πλαίσιο των επίσημων ελέγχων που διενεργούνται σε εφαρμογή της εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας [Κανονισμός (ΕΕ) 2016/2031, Κανονισμός (ΕΕ) 2019/2072, Κανονισμός (ΕΕ) 2017/625].

Λαμβάνοντας υπόψη:

(α) τις απαιτήσεις που προκύπτουν από την εθνική και ενωσιακή νομοθεσία σχετικά με την έγκαιρη και αξιόπιστη διενέργεια εργαστηριακών ελέγχων για την παρουσία επιβλαβών οργανισμών καραντίνας και της διάθεσης πολλαπλασιαστικού υλικού ελεύθερου από επιβλαβείς οργανισμούς,

(β) την υποχρέωση των αρμόδιων φυτουγειονομικών ελεγκτών να παρακολουθούν, μέσω διαδικασιών συνεχούς εποπτείας, το φυτοϋγειονομικό καθεστώς της χώρας,

(γ) την ανάγκη για ανάπτυξη μεθόδων για την ανίχνευση επιβλαβών οργανισμών ενδιαφέροντος τρίτων χωρών ώστε να εξασφαλίζεται η εξαγωγική δραστηριότητα φυτών και φυτικών προϊόντων

καθίσταται σαφής η βαρύνουσα σημασία της διενέργειας των απαραίτητων εργαστηριακών διαγνωστικών δοκιμών για την έγκαιρη και αξιόπιστη ανίχνευση επιβλαβών οργανισμών των φυτών.

Τα εργαστήρια του ΜΦΙ είναι εθνικά εργαστήρια αναφορά για την φυτοϋγεία και οι βασικές αρχές που διέπουν τη λειτουργία τους, σε συμμόρφωση με το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο και τις τεχνικές συστάσεις διεθνών οργανισμών, συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- τήρηση κανόνων ορθής εργαστηριακής πρακτικής,
- ανάπτυξη και διατήρηση καθεστώτος διαπίστευσης κατά EN ISO/IEC 17025,

- τήρηση προτύπων διαχείρισης βιοασφάλειας (οργανισμοί καραντίνας).

Η εξεύρεση χρηματοδοτικών πόρων για τον περαιτέρω εκσυγχρονισμό τους αποτελεί αδήριτη ανάγκη για τη βελτίωση της απόδοσης του έργου τους και για τη συνεχή ικανοποίηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από νομοθετικές επιταγές και οδηγίες-συστάσεις διεθνών οργανισμών (Ευρωπαϊκός και Μεσογειακός Οργανισμός για την Προστασία των Φυτών, EPPO).

SWOT ANALYSIS

Αδύνατα σημεία

- Περιβαλλοντικά προβλήματα και ανεπάρκειες στη διαχείριση των φυσικών πόρων
- Έντονη εποχιακή και χωρική ανισοκατανομή των υδατικών πόρων της χώρας
- Μικρό ποσοστό γεωργικών εκτάσεων που αρδεύονται με αποδοτικά συστήματα άρδευσης
- Χαμηλό επίπεδο επαγγελματικής κατάρτισης και διάδοσης των καινοτομιών
- Περιορισμένη χρηματοδότηση
- Ταχύτατη μετεξέλιξη και αύξηση των διεθνώς αποδεκτών τεχνικών απαιτήσεων που αφορούν τον διαπιστευμένο εργαστηριακό έλεγχο
- Αύξηση του κόστους παραγωγής με επιδείνωση της αποδοτικότητας των εισροών
- Χρήση μη πιστοποιημένου πολλαπλασιαστικού υλικού
- Σύνθεση των εισροών με υψηλή συμμετοχή της ενέργειας και των ζωοτροφών
- Ανεπαρκής στήριξη της κτηνοτροφίας από τη φυτική παραγωγή
- Παλαίωση κτιριακών υποδομών και εξοπλισμού και περιορισμένοι χώροι εργαστηριακών υποδομών
- Ανάπτυξη μεθόδων για ορισμένους οργανισμούς σε ειδικές θερμοκηπιακές εγκαταστάσεις
- Μεγάλος αριθμός οργανισμών που απαιτεί εξειδικευμένους ελέγχους
- Ακατάλληλοι χώροι θερμοκηπίων
- Οι Συνοριακοί Σταθμοί Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου της χώρας μας καταγράφουν σημαντικές ελλείψεις στην υλικοτεχνική τους υποδομή που δεν επιτρέπει την σωστή λειτουργία τους και την αυστηροποίηση των επισήμων ελέγχων φυτοϋγείας.
- Μη επαρκής προστασία του φυτικού κεφαλαίου της χώρας από νέο-εμφανιζόμενους επιβλαβείς οργανισμούς καραντίνας (όπως *Xylella fastidiosa*).

Δυνατά σημεία:

- Επαρκείς φυσικοί πόροι (όπως ύδατα σε καλή ποιότητα και ποσότητα)
- Οι ποικιλόμορφες εδαφοκλιματικές συνθήκες που διευκολύνουν την παραγωγή διαφοροποιημένων και ποιοτικών προϊόντων

- Θεσμοθετημένες εθνικές στρατηγικές σε ισχύ (όπως ΠΡΑΣΙΝΗ ΒΙΒΛΟΣ Πλαίσιο για τις πολιτικές που αφορούν το κλίμα και την ενέργεια με χρονικό ορίζοντα το έτος 2030, Εγκεκριμένα Σχέδια Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων της χώρας)
- Ύπαρξη διεθνούς εμπειρίας και τεχνογνωσίας σε θέματα εξοικονόμησης νερού και ασφάλειας τροφίμων
- Εμπειρογνωμοσύνη προσωπικού
- Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης ποιότητας
- Θεσμοθετημένος ρόλος Εθνικών Εργαστηρίων Αναφοράς και εργαστηρίων επισήμου ελέγχου για τις ζωνόσους και τα λοιπά νοσήματα των ζώων
- Εξασφάλιση επιστημονικής και τεχνικής συνδρομής από Ενωσιακά Εργαστήρια Αναφοράς, όταν απαιτείται
- Επιστημονική και τεχνική συνδρομή σε Κοινοτικό επίπεδο για θέματα νομοθεσίας, σύσταση τεχνικών πρωτοκόλλων που διέπουν την διαδικασία εγγραφής ποικιλιών
- Θεσμοθετημένος ρόλος του Εξεταστικού Γραφείου
- Θεσμοθετημένος ρόλος ελέγχου και πιστοποίησης του πολλαπλασιαστικού υλικού διαπίστευση από το ΕΣΥΔ
- Θεσμοθετημένος ρόλος του διαπιστευμένου εργαστηρίου (κωδ. GRDL 01) μέλος της Διεθνούς Ένωσης Αναλύσεων Σπόρων
- Συνεργασία με Ευρωπαϊκά Εργαστήρια Αναφοράς
- Πολυετής εμπειρία προσωπικού σε εργαστηριακούς ελέγχους
- Συνεργασία εργαστηρίων με φυτοϋγειονομικούς ελεγκτές

Ευκαιρίες-Προκλήσεις:

- Σχεδιασμός ανάκαμψης της οικονομίας με έμφαση στο περιβάλλον
- Ευφυή συστήματα άρδευσης
- Παραγωγή ασφαλών και ποιοτικών αγροτικών προϊόντων
- Ενδυνάμωση των σχέσεων φυτικής-ζωικής παραγωγής με στόχο την αύξηση της εγχώριας κτηνοτροφικής παραγωγής και τη βελτίωση του εμπορικού ισοζυγίου
- Βελτίωση της αποδοτικότητας στη χρήση των εισροών (ενέργεια, νερό, ζωοτροφές) με στόχο τη μείωση του κόστους παραγωγής
- Εφαρμογή καινοτομιών στους τομείς οργάνωσης και διενέργειας εργαστηριακών διαγνωστικών δοκιμών
- Έμφαση στις πολιτικές διαχείρισης βιοκινδύνου από πολιτικές ηγεσίες και επιστημονικούς φορείς παγκοσμίως

- Ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των ελληνικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων
- Παραγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού υψηλών προδιαγραφών με έμφαση την κλιματική αλλαγή και την προσαρμοστικότητα τους στις ελληνικές συνθήκες
- Άνοιγμα νέων αγορών για εξαγωγές φυτικών προϊόντων
- Ανάπτυξη νέων μεθόδων ανίχνευσης επιβλαβών οργανισμών των φυτών
- Προστασία από επιβλαβείς οργανισμούς
- Αυστηροποίηση των επίσημων ελέγχων φυτοϋγείας στους Συνοριακούς Σταθμούς Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου. Αύξηση εμπορευματικών ροών.
- Ελαχιστοποίηση φυτοϋγειονομικού κινδύνου από το διεθνές εμπόριο τρίτων χωρών.

Απειλές:

- Δυσμενέστερες από τις προβλεπόμενες επιπτώσεις από το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής.
- Διεθνής κρίση
- Μείωση του προϋπολογισμού της ΚΑΠ για την προγραμματική περίοδο 2020-2027 (ελλιπής χρηματοδότηση)
- Εγκατάλειψη της γεωργίας με απερήμωση μεγάλων περιοχών
- Επιδείνωση των όρων εμπορίου των αγροτικών προϊόντων σε σχέση με τις εισροές
- Είσοδος στη χώρα ζωνόσων και νοσημάτων υψηλής μεταδοτικότητας καθώς και νέων επιβλαβών οργανισμών με ισχυρό αντίκτυπο στη φυτική παραγωγή
- Αδυναμία ανανέωσης απαραίτητου εξοπλισμού
- Έλλειψη κατάλληλων θερμοκηπιακών υποδομών
- Διεθνής κρίση
- Το διεθνές εμπόριο οδηγεί σε αύξηση του φυτοϋγειονομικού κινδύνου εισαγωγής (plant health risk) επιβλαβών οργανισμών καραντίνας (harmful organisms) από τρίτες χώρες οι οποίες θα απειλήσουν την υπάρχουσα αγροτική δραστηριότητα αλλά και τα φυσικά μας οικοσυστήματα.
- Κίνδυνος να μείνει η χώρα χωρίς συνοριακούς σταθμούς φυτοϋγειονομικού ελέγχου δεδομένου ότι αν συνεχίσουν να μην διαθέτουν τις κατάλληλες υποδομές η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα επιβάλει την αναστολή λειτουργίας τους (Κανονισμός 2017/625 και εκτελεστικός Κανονισμός 2019/1014).

4. ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΗΔΗ ΥΛΟΠΟΙΟΥΜΕΝΑ ΚΑΙ ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΡΓΑ (ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟΥ ΣΚΕΛΟΥΣ)

Σε ότι αφορά στη διαχείριση των αρδευτικών υδάτων, τα συλλογικά εγχειοβελτιωτικά έργα αποτελούν καίριο συντελεστή στην επιδίωξη για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας με όρους αειφορίας. Ειδικότερα, στο πλαίσιο μιας ποιοτικής προσέγγισης των άμεσων αναμενόμενων αποτελεσμάτων από την υλοποίηση εγχειοβελτιωτικών έργων πολλαπλής στόχευσης αναφέρονται τα εξής:

- Αύξηση του δείκτη τυπικής απόδοσης των καλλιεργειών η οποία προκύπτει από την αύξηση της συμμετοχής της έκτασης των αρδευόμενων καλλιεργειών έναντι των ξηρικών.
- Περιορισμός των απωλειών αρδευτικού νερού ως άμεση συνέπεια της αποκατάστασης φθορών και βλαβών σε πεπαλαιωμένα αρδευτικά δίκτυα.
- Ενίσχυση της απόδοσης των αρδευτικών συστημάτων μέσω της χρήσης σύγχρονων πρακτικών, τεχνικών και μεθόδων (όπως στάγδην, τηλεμετρία και γεωργία ακριβείας).
- Βελτίωση της κατάστασης των υπόγειων υδάτινων αποθεμάτων της χώρας μέσω της κατασκευής ταμιευτήρων χειμερινών απορροών (φράγματα, λιμνοδεξαμενές).
- Άμβλυση περιβαλλοντικών προβλημάτων σε συγκεκριμένες περιοχές (όπως υφαλμύριση υπόγειων υδροφορέων).
- Μείωση του κόστους παραγωγής λόγω του υψηλού κόστους ενέργειας που προσδιορίζει η άντληση ή/και η μεταφορά νερού.
- Δημιουργία ευνοϊκότερων συνθηκών για τη συγκράτηση του πληθυσμού στην ύπαιθρο.
- Δημιουργία θέσεων εργασίας κατά το στάδιο της κατασκευής των έργων.

Μέσω του υφιστάμενου Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) του ΥΠΑΑΤ, χρηματοδοτείται ήδη η κατασκευή **εγχειοβελτιωτικών έργων** (είτε από το εθνικό είτε από το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος).

ΠΔΕ	Αριθμός έργων	Βελτιούμενη ή/και νέα αρδευόμενη έκταση (ha)	Ταμίευση νερού (m ³)	Προϋπολογισμός (€)
Συγχρηματοδοτούμενο σκέλος (νέα έργα ΠΑΑ 2014-2020)	26	60.602,05	0	370.603.271,49
	5	0	24.655.878,00	77.589.900,10
Εθνικό σκέλος*	5	0	21.995.000,00	8.814.056,93
	2	6.700,00	0	11.632.351,24

* Σημειώνεται ότι οι χρηματοδοτήσεις από το εθνικό σκέλος αφορούν κυρίως σε αποπληρωμές έργων αλλά και άλλες δαπάνες των έργων (π.χ. αποζημιώσεις κ.α.) που αποτελούν υποχρεώσεις του παρελθόντος.

Επιπλέον, από το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του ΠΔΕ του ΥΠΑΑΤ χρηματοδοτούνται, πέραν των ανωτέρω, **έργα και μελέτες** που ολοκληρώνονται ως **ανεπιλημμένες υποχρεώσεις του ΠΑΑ 2007-2013**.

Συγχρηματοδοτούμενο σκέλος ΠΔΕ	Αριθμός έργων - μελετών	Αριθμός έργων ταμίευσης	Αριθμός έργων αξιοποίησης - δίκτυα	Προϋπολογισμός (€)
Έργα	48	25	23	295.867.207,85
Μελέτες	12	8	4	6.039.399,21
Πιλοτικό πρόγραμμα ποιότητας αρδευτικού νερού	1	-	-	1.800.000

Τέλος, από το εθνικό σκέλος του ΠΔΕ του ΥΠΑΑΤ χρηματοδοτούνται **και αποκλειστικά μελέτες που έχουν σχέση με τα αρδευτικά νερά (μελέτες εγγειοβελτιωτικών έργων κ.α.)**

Υφιστάμενο ΠΔΕ του ΥΠΑΑΤ- Συλλογικές Αποφάσεις Μελετών	Αριθμός μελετών	Βελτιούμενη ή/και νέα αρδευόμενη έκταση (ha)	Ταμίευση νερού (m ³)	Προϋπολογισμός (€)
Μελέτες εγγειοβελτιωτικών έργων	5	82.180,00	0	3.400.000
Ειδικές μελέτες	1	-	-	400.000
Πρόγραμμα ποιότητας αρδευτικού νερού	1	-	-	323.685,22

Σημειώνεται ότι μέχρι και το έτος 2018, η αποτίμηση των οικονομικών αποτελεσμάτων εκάστου έργου γινόταν μέσω της υποχρεωτικής εκπόνησης της γεωργοοικονομικοτεχνικής μελέτης σε κάθε εγγειοβελτιωτικό έργο (Εγκύκλιος 58/2005 της ΓΓΔΕ του ΥΠΕΧΩΔΕ). Πράγματι, με τη μελέτη αυτή εκτός των βασικών γεωργοτεχνικών στοιχείων όπως (καλλιέργειες, ανάγκες φυτών σε νερό και παροχές) υπολογίζονται οι τυπικές αποδόσεις των καλλιεργειών και οι θέσεις εργασίας που δημιουργούνται με την κατασκευή και λειτουργία ενός συλλογικού εγγειοβελτιωτικού έργου. Σε ό,τι αφορά στα περιβαλλοντικά αποτελέσματα των έργων, πάλι μέσω της προαναφερόμενης γεωργικής μελέτης εκτιμώνται οι αποδόσεις των εφαρμοζόμενων συστημάτων άρδευσης.

Από το έτος 2018 στα συγχρηματοδοτούμενα έργα, εισήχθη η υποχρέωση εκπόνησης μελετών εκτίμησης της δυναμικής εξοικονόμησης του νερού που επιτυγχάνεται με την υλοποίηση των

εγγειοβελτιωτικών έργων, ενώ επίσης διερευνάται και η κατάσταση των υδατικών συστημάτων στην περιοχή κατασκευής και λειτουργίας των έργων.

Σε ότι αφορά στις υπόλοιπες δράσεις που αναφέρονται στο παρόν ΤΠΑ σημειώνεται ότι δεν υφίστανται υλοποιούμενα ή/και σε εξέλιξη έργα από το ΥπΑΑΤ.

II. Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2021-2025

1. ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΟΜΕΑ

Οι στρατηγικοί άξονες της πολιτικής του ΥπΑΑΤ, όπως αποτυπώνονται στο Στρατηγικό Πλάνο 2020 που εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στη συνεδρίαση της 30^{ης}.6.2020, ευθυγραμμίζονται απόλυτα με τις ακόλουθες στρατηγικές επιλογές – προτεραιότητες της Κυβέρνησης:

- Διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης
- Ενίσχυση της θέσης της Ελλάδας στον κόσμο
- Ισχυρή ανάπτυξη με περισσότερες επενδύσεις και νέες καλύτερες δουλειές
- Προστασία περιβάλλοντος, προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και βιώσιμη ανάπτυξη
- Σύγχρονο κράτος λιτό και αποτελεσματικό στην υπηρεσία του πολίτη
- Υψηλότερο διαθέσιμο εισόδημα για όλους
- Αξία στην ακίνητη περιουσία,

Οι στρατηγικοί στόχοι, των οποίων η επίτευξη επιδιώκεται μέσω της υιοθέτησης των ανωτέρω στρατηγικών αξόνων, είναι:

- η βελτίωση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των λειτουργιών και των πόρων του ΥπΑΑΤ
- προστασία του περιβάλλοντος και αειφόρος διαχείριση των φυσικών πόρων
- αναβάθμιση υποδομών και αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας
- η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του αγροτικού τομέα ή/και η ανάπτυξη νέου προτύπου αγροτικής επιχειρηματικότητας
- Βελτίωση του εισοδήματος των παραγωγών
- Βελτίωση της αποδοτικότητας και των συνθηκών βιοασφάλειας στους χώρους του επίσημου εργαστηριακού και πειραματικού ελέγχου.
- Αξιοποίηση της βιοποικιλότητας και του εθνικού γενετικού πλούτου
- Προστασία του φυτοϋγειονομικού καθεστώτος της χώρας
- Διασφάλιση των εγχώριων φυτογεννητικών πόρων
- Προστασία του καταναλωτή και της δημόσιας υγείας

2. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ

Το ΤΠΑ θα υλοποιηθεί μέσα από τρεις (3) Ειδικούς Αναπτυξιακούς Στόχους (ΕΑΣ)

- **ΕΑΣ 1:** Βελτίωση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των λειτουργιών και πόρων
- **ΕΑΣ 2:** Προστασία του περιβάλλοντος και αειφόρος διαχείριση των φυσικών πόρων
- **ΕΑΣ 3:** Αναβάθμιση υποδομών- Αξία στην ακίνητη περιουσία

3. ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΕΠΑ

3.1 Αναπτυξιακός στόχος: Έξυπνη ανάπτυξη

Οι αλματώδης τεχνολογικές εξελίξεις έχουν άμεση επίδραση τόσο στα παραγωγικά πρότυπα των αγροτικών προϊόντων όσο και στις υποστηρικτικές σε αυτά υπηρεσίες. Για να ενισχυθεί λοιπόν η ανταγωνιστικότητα της αγροτικής οικονομίας, απαιτείται η ενεργή συμμετοχή του τομέα στα νέα δεδομένα της έρευνας και τεχνολογίας.

Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων όντας επιφορτισμένο:

- με την ευθύνη της εξασφάλισης της μέγιστης δυνατής ασφάλειας τόσο των παραγόμενων όσο και των εισαγόμενων τροφίμων στη χώρα καθώς και
- με την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος αλλά και την αειφόρο διαχείριση των φυσικών πόρων που χρησιμοποιούνται στην γεωργική και την αλιευτική παραγωγή

στοχεύει στην υιοθέτηση και εξάπλωση των νέων τεχνολογιών που είναι απαραίτητες, αυξάνοντας σημαντικά την αποτελεσματικότητα και εγκυρότητα του έργου που παράγει.

Ειδική μέριμνα θα δοθεί:

α) στην αντιμετώπιση αναγκών που σχετίζονται με τη διάθεση και συνέργεια υπηρεσιών, όπως αναβάθμιση εγκαταστάσεων και εργαστηριακού/πειραματικού εξοπλισμού, απαραίτητων για τη διαχείριση της εργαστηριακής επιβεβαίωσης περιστατικών επιζωοτιών και κρουσμάτων ζωονοσογόνων παραγόντων ιδιαίτερης σημασίας για τη δημόσια υγεία, αναλύσεων σε επιβλαβείς οργανισμούς καραντίνας ιδιαίτερης σημασίας για τη φυτική παραγωγή, τη διενέργεια ελέγχων σε εγχώριο πολλαπλασιαστικό υλικό.

β) ανάπτυξη μιας σύγχρονης δημόσιας υποδομής, που λειτουργώντας ως πρότυπο διαγνωστικής τεχνολογίας και εφαρμογής πρότυπων βιοασφάλειας, η οποία θα αποτελέσει εστία συσσώρευσης και διάχυσης εμπειρίας και γνώσης σε λοιπούς φορείς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα που δραστηριοποιούνται διαχειριζόμενοι βιολογικούς παράγοντες υψηλής επικινδυνότητας.

γ) στην ταυτόχρονη ανάπτυξη μιας σύγχρονης δημόσιας εργαστηριακής υποδομής, η οποία θα διαθέτει την επιχειρησιακή και εργαστηριακή ετοιμότητα για να αποτελέσει κέντρο ανίχνευσης και προσδιορισμού αναδυόμενων κινδύνων και δολίων πρακτικών.

δ) στη ψηφιοποίηση πληθώρας δεδομένων, στοιχείων και μελετών και τη διασύνδεσή τους με σχετικές βάσεις παρακολούθησης των εν λόγω έργων.

ε) στην ανάπτυξη αξιόπιστων ψηφιακών εφαρμογών μέσω των οποίων θα επιτρέπεται η καταγραφή και διαφάνεια της αγροδιατροφικής αλυσίδας.

στ) στην ανάπτυξη ψηφιακής πλατφόρμας που θα διαχειρίζεται το σύνολο των χωρικών, αγρονομικών, ποιοτικών και φαινοτυπικών χαρακτηριστικών του γηγενούς φυτικού υλικού.

3.2 Αναπτυξιακός στόχος: Πράσινη ανάπτυξη

Η προσέγγιση του αναπτυξιακού στόχου «πράσινη ανάπτυξη» μέσω της προστασίας του περιβάλλοντος και την αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής αποτελούν μια σημαντική πρόκληση για τη χώρα. Πρόκληση η οποία για να αντιμετωπιστεί απαιτεί παρεμβάσεις σε πολλαπλά πεδία και με πολλαπλές προεκτάσεις.

Το παρόν Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης συνεισφέρει στην αντιμετώπιση της συγκεκριμένης πρόκλησης ενισχύοντας τις προσπάθειες:

- α) για τον περιορισμό των απωλειών αρδευτικού νερού, τη βελτίωση της κατάστασης, ποσοτικής και ποιοτικής, των υπόγειων υδατικών αποθεμάτων και την εξοικονόμηση υδατικών πόρων
- β) για την ορθολογικότερη χρήση εισροών κατά την παραγωγική διαδικασία (όπως προϊόντα λίπανσης) με άμεσο αποτέλεσμα τη μείωση του κόστους παραγωγής, την αύξηση του γεωργικού εισοδήματος και έμμεσα την προστασία του περιβάλλοντος.
- γ) για την ενίσχυση των συνθηκών εργαστηριακής δραστηριότητας σε περιβάλλοντα υψηλών προτύπων βιοασφάλειας, που αποτρέπουν την ηθελημένη ή ακούσια διαφυγή βιοκινδύνων (προστασία κοινότητας, κτηνοτροφικής παραγωγής και άγριας πανίδας).
- δ) για την προστασία περιβάλλοντος με την χρήση φιλικών καλλιεργητικών τεχνικών, την προστασία του φυτικού υλικού από εχθρούς και ασθένειες που αναπτύχθηκαν λόγω κλιματικής αλλαγής, την ελαχιστοποίηση του αποτυπώματος του CO₂.
- ε) για την επιλογή κατάλληλων πιστοποιημένων ποικιλιών προσαρμοσμένων στις ιδιαιτερότητες του μικροκλίματος που αναπτύσσεται σε κάθε περιοχή.
- στ) για την ενίσχυση των συνθηκών εργαστηριακής δραστηριότητας που εξασφαλίζουν την έγκαιρη διάγνωση και συνεπώς λήψη μέτρων για την εξάλειψη επιβλαβών οργανισμών που απειλούν το φυτικό κεφάλαιο και την βιοποικιλότητα.

3.3 Αναπτυξιακός στόχος: Κοινωνική ανάπτυξη

Η κοινωνική ανάπτυξη αφορά στη βελτίωση της ευημερίας κάθε ατόμου στην κοινωνία, ώστε να μπορέσει να αξιοποιήσει πλήρως τις δυνατότητές του. Η επιτυχία της κοινωνίας συνδέεται με την ευημερία κάθε πολίτη.

Η συνεισφορά του ΤΠΑ στην προσέγγιση του αναπτυξιακού στόχου «κοινωνική ανάπτυξη» είναι κυρίως έμμεση και πραγματοποιείται μέσω των ειδικών στόχων της κοινωνικής συνοχής και της εκπαίδευσης. Οι δράσεις του προγράμματος στοχεύουν στην ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών με τη δημιουργία και τον εκσυγχρονισμό των τοπικών υποδομών και στην εκπαίδευσης – κατάρτισης των εργαζομένων του αγροτικού χώρου, συμβάλλοντας:

- α) στη διαμόρφωση ευνοϊκότερων συνθηκών που επιτρέπουν τη συγκράτηση του πληθυσμού στην ύπαιθρο
- β) στην αντιμετώπιση αναγκών που σχετίζονται με τη διάθεση υπηρεσιών, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού, ιδιαίτερης σημασίας τόσο για τη διατήρηση και προστασία του φυτικού και ζωικού κεφαλαίου των αγροτικών περιοχών και κατ' επέκταση της ευημερίας των κατοίκων τους όσο και ευρύτερα για τη δημόσια υγεία
- γ) στην τεχνολογική πρόοδο η οποία σε συνδυασμό με τη βελτίωση της κατανομής των συντελεστών παραγωγής λειτουργεί ως βασική προϋπόθεση για τη στήριξη του εισοδήματος των απασχολούμενων στη γεωργία.

3.4 Αναπτυξιακός στόχος: Ανάπτυξη υποδομών

Οι στρατηγικοί στόχοι που αφορούν στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των πόρων του ΥΠΑΑΤ, την αναβάθμιση των υποδομών και την αξιοποίηση της ακίνητης του

περιοσίας ενσωματώθηκαν στον Ειδικό Αναπτυξιακό Στόχο «Βελτίωση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των λειτουργιών και πόρων» (ΕΑΣ 1).

Ο ρόλος των υποδομών στην οικονομική ανάπτυξη του αγροτικού χώρου είναι καταλυτικός. Για τον λόγο αυτό η ανάπτυξη των υποδομών, η συντήρηση, ο εκσυγχρονισμός και η ολοκλήρωση όλων των υποδομών που είναι σε εξέλιξη ορίζονται ως βασική προτεραιότητα του συγκεκριμένου Τομεακού. Στο πλαίσιο του στόχου αυτού ενισχύονται :

- α) ο εκσυγχρονισμός υφιστάμενων εγγειοβελτιωτικών έργων
- β) η ανάπτυξη εργαστηριακών και πειραματικών υποδομών
- γ) η δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής .

3.5 Αναπτυξιακός στόχος: Εξωστρέφεια

Η προσέγγιση του αναπτυξιακού στόχου «εξωστρέφεια» και ειδικότερα του στόχου «αγροδιατροφικός τομέας» αποτελεί επίσης ένα πεδίο στο οποίο το ΤΠΑ συνεισφέρει με δράσεις που αφορούν :

α) στη μετάβαση σε τεχνολογίες που περιορίζουν τη σπατάλη στη χρήση των παραγωγικών πόρων (όπως διαχείριση αρδευτικών υδάτων και λίπανση). Ειδικά όσον αφορά στον αγροδιατροφικό τομέα, δεδομένης και της ανάγκης προσαρμογής στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, ως εμβληματικές παρεμβάσεις αναδεικνύονται αυτές που αφορούν στη βελτίωση της άρδευσης, με μετάβαση σε τεχνολογίες που περιορίζουν τη σπατάλη στη χρήση των υδατικών πόρων.

β) στην αποδοτικότερη διαχείριση της κατάστασης της υγείας του ζωικού κεφαλαίου και τη συνακόλουθη διαμόρφωση συνθηκών άρσης των εμπορικών φραγμών που, σε κάθε περίπτωση, σηματοδοτεί για μια χώρα το υποβαθμισμένο υγειονομικό καθεστώς της, αποτελεί θεμελιώδη προϋπόθεση για τη δυνατότητα διακίνησης των παραγόμενων αγαθών, ενδοενωσιακά ή/και σε τρίτες χώρες.

γ) στη διατήρηση και εξασφάλιση του φυτοϋγειονομικού καθεστώτος της χώρας που είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την ενίσχυση εξαγωγών και το άνοιγμα αγορών για την προώθηση προϊόντων φυτικής παραγωγής (όπως ακτινίδιο σε Κίνα και Αργεντινή).

Σκοπός των δράσεων αυτών είναι η περαιτέρω ανάπτυξη και προώθηση προϊόντων ΠΟΠ και ΠΓΕ και η διαφοροποίηση των ελληνικών προϊόντων απέναντι στον ανταγωνισμό, προτάσσοντας ποιοτικά και τοπικά χαρακτηριστικά που αποτελούν τη βάση πάνω στην οποία δομείται το πλαίσιο ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας του αγροτικού τομέα, εφόσον δομικά ζητήματα όπως ο εξαιρετικά μικρός αγροτικός κλήρος περιορίζει την κλίμακα παραγωγής, τη χρήση τεχνολογίας και την αύξηση παραγωγικότητας στον πρωτογενή τομέα.

4. ΑΞΙΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

Οι Ειδικοί Αναπτυξιακοί Στόχοι του Τομέα αναλύονται στις ακόλουθες αναπτυξιακές προτεραιότητες (ΑΠ)

- **ΕΑΣ 1:Βελτίωση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των λειτουργιών και των πόρων του ΥπΑΑΤ**
 - **ΑΠ1** : Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής
 - **ΑΠ2**: Δημόσια διοίκηση και ψηφιοποίηση
 - **ΑΠ3**: Προώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις
 - **ΑΠ4**: Βιομηχανική μετάβαση και επιχειρηματικότητα
- **ΕΑΣ 2:Προστασία του περιβάλλοντος και αειφόρος διαχείριση των φυσικών πόρων**
 - **ΑΠ 5**: Παροχή πόσιμου νερού και διαχείριση υδάτων και υγρών αποβλήτων
 - **ΑΠ 6**: Στήριξη φιλικών προς το περιβάλλον διεργασιών παραγωγής και αποδοτικής χρήσης πόρων
 - **ΑΠ7**: Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος (μικρά φράγματα, αρδευτικά δίκτυα, ύδρευση - αποχέτευση, αντιπλημμυρικά κλπ)
 - **ΑΠ 8**: Ανάπτυξη και προώθηση προϊόντων με προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) και προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη (ΠΓΕ)
- **ΕΑΣ 3: Αναβάθμιση υποδομών- Αξία στην ακίνητη περιουσία**
 - **ΑΠ 9**: Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων
 - **ΑΠ 10**: Ενεργειακή απόδοση

5. ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΜΕ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΑ - ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΩΝ, ΑΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΕΠΑ - ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΕΠΑ – ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ - ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ - ΔΥΝΗΤΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.

Οι Ειδικοί Αναπτυξιακοί Στόχοι του ΤΠΑ του ΥπΑΑΤ εξυπηρετούνται μέσω **έντεκα (11)** Αξόνων Προτεραιότητας (ΑΠ), πλέον του άξονα της τεχνικής βοήθειας. Οι εν λόγω ΑΠ παρουσιάζονται σε αντιστοίχιση με τους αναπτυξιακούς στόχους του ΕΠΑ, τις κατηγορίες δράσεων που περιλαμβάνουν, την τεκμηρίωση της ανάγκης χρηματοδότησης, των δεικτών εκροών ανά δράση και τους δυνητικούς δικαιούχους των δράσεων αυτών.

5.1 Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής

Αναπτυξιακή Προτεραιότητα (ΑΠ)/Προτεραιότητα ΕΠΑ	ΑΠ1 : Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής
Αναπτυξιακός Στόχος ΕΠΑ	Έξυπνη ανάπτυξη

Ειδικός Αναπτυξιακός Στόχος ΤΠΑ (ΕΑΣ)	ΕΑΣ 1: Βελτίωση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των λειτουργιών και των πόρων του ΥπΑΑΤ
Κατηγορίες δράσεων	Βελτίωση εργαστηριακής ικανότητας ανίχνευσης και προσδιορισμού τροφιογενών κινδύνων και νοθείας στα τρόφιμα
Τεκμηρίωση ανάγκης χρηματοδότησης	Η διενέργεια των επίσημων ελέγχων δειγματοληψίας και ανάλυσης, που αποσκοπούν στην εξακρίβωση της σωστής εφαρμογής της νομοθεσίας της Ένωσης για τα τρόφιμα, πρέπει να διασφαλίζει την αξιοπιστία και τη συνέπεια των επίσημων ελέγχων μέσω της χρήσης μεθόδων εργαστηριακών αναλύσεων, δοκιμών και των διαγνώσεων οι οποίες πληρούν τα επιστημονικά πρότυπα, ικανοποιούν τις ειδικές ανάγκες ανάλυσης, δοκιμών και διάγνωσης και παρέχουν σωστά και αξιόπιστα αποτελέσματα
Καθεστώς ενίσχυσης	Η υλοποίηση σχετικών υποδομών αποτελεί 100% δημόσια δαπάνη.
Δείκτες εκρών	Δ.Ε 1.1 Εργαστηριακές υποδομές που ενισχύονται (αριθμός)
Δυνητικοί Δικαιούχοι	<ul style="list-style-type: none"> • Γενική Γραμματεία Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων • Ενιαίος Φορέας Ελέγχου Τροφίμων (ΕΦΕΤ)

5.2 Δημόσια Διοίκηση και ψηφιοποίηση

Αναπτυξιακή Προτεραιότητα (ΑΠ)/Προτεραιότητα ΕΠΑ	ΑΠ2: Δημόσια διοίκηση και ψηφιοποίηση
Αναπτυξιακός Στόχος ΕΠΑ	Έξυπνη ανάπτυξη
Ειδικός Αναπτυξιακός Στόχος ΤΠΑ (ΕΑΣ)	ΕΑΣ 1: Βελτίωση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των λειτουργιών και των πόρων του ΥπΑΑΤ
Κατηγορίες δράσεων	Ψηφιοποίηση μελετών τεχνικών έργων
Τεκμηρίωση ανάγκης χρηματοδότησης	Επιτακτική ανάγκη για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης ώστε να αντιμετωπίσουν οι αναπτυξιακές ανάγκες που προέρχονται από τις τεχνολογικές εξελίξεις
Καθεστώς ενίσχυσης	Δημόσια δαπάνη
Δείκτες εκρών	Δ.Ε 2.1 Αριθμός ψηφιακών υπηρεσιών που δημιουργούνται / αναβαθμίζονται (αριθμός)

	Δ.Ε 2.2 Πλήθος ΤΠΕ εφαρμογών που αναπτύσσονται (αριθμός)
Δυνητικοί Δικαιούχοι	<ul style="list-style-type: none"> • Γενική Γραμματεία Αγροτικής Πολιτικής και Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων • Γενική Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης • Διεύθυνση Τεχνικών Έργων και Αγροτικών Υποδομών

5.3 Προώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις

Αναπτυξιακή Προτεραιότητα (ΑΠ)/Προτεραιότητα ΕΠΑ	ΑΠ3: Προώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις
Αναπτυξιακός Στόχος ΕΠΑ	Έξυπνη ανάπτυξη
Ειδικός Αναπτυξιακός Στόχος ΤΠΑ (ΕΑΣ)	ΕΑΣ 1: Βελτίωση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των λειτουργιών και των πόρων του ΥΠΑΑΤ
Κατηγορίες δράσεων	<ul style="list-style-type: none"> • Πιλοτική εφαρμογή ολοκληρωμένου ηλεκτρονικού συστήματος ιχνηλασιμότητας στο κρέας
Τεκμηρίωση ανάγκης χρηματοδότησης	<ul style="list-style-type: none"> • οι απαιτήσεις των καταναλωτών για ασφαλή και ποιοτικά προϊόντα και η ανάγκη τήρησης της νομοθεσίας καθιστούν επιτακτική την ανάγκη υλοποίησης ενός ολοκληρωμένου συστήματος ιχνηλασιμότητας που να πιστοποιεί και να διασφαλίζει την πορεία του κρέατος από τον παραγωγό στον καταναλωτή. • Η ανάπτυξη ενός αξιόπιστου συστήματος ψηφιακής εφαρμογής για τον έλεγχο και την ψηφιοποίηση του εισαγόμενου γάλακτος, που επιτρέπει την καταγραφή και διαφάνεια ολόκληρης της εφοδιαστικής αλυσίδας γάλακτος.
Καθεστώς ενίσχυσης	Η υλοποίηση σχετικών υποδομών αποτελεί 100% δημόσια δαπάνη.
Δείκτες εκροών	Δ.Ε 3.1 Συνεργασίες φορέων – επιχειρήσεων - ερευνητικών ιδρυμάτων (αριθμός)
Δυνητικοί Δικαιούχοι	<ul style="list-style-type: none"> • Γενική Γραμματεία Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων • Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός –ΔΗΜΗΤΡΑ

5.4 Βιομηχανική μετάβαση και επιχειρηματικότητα

Αναπτυξιακή Προτεραιότητα (ΑΠ)/Προτεραιότητα ΕΠΑ	ΑΠ4: Βιομηχανική μετάβαση και επιχειρηματικότητα
Αναπτυξιακός Στόχος ΕΠΑ	Έξυπνη ανάπτυξη

Ειδικός Αναπτυξιακός Στόχος ΤΠΑ (ΕΑΣ)	ΕΑΣ 1: Βελτίωση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των λειτουργιών και των πόρων του ΥπΑΑΤ
Κατηγορίες Δράσεων	<ul style="list-style-type: none"> Ψηφιακή πλατφόρμα ολιστικής διαχείρισης και παρακολούθησης των φυτογενετικών πόρων
Τεκμηρίωση ανάγκης χρηματοδότησης	<ul style="list-style-type: none"> οι συλλογές ποικιλιών αποτελούν πολύτιμη πηγή γενετικού υλικού το οποίο δύναται να αξιοποιηθεί από φορείς του ΥπΑΑΤ ή Ιδρύματα αγροτικής έρευνας και Πανεπιστήμια για την δημιουργία νέων, γηγενών ποικιλιών
Καθεστώς ενίσχυσης	Δημόσια δαπάνη
Δείκτες εκροών	Δ.Ε 4.1 Περιοχές ενδιαφέροντος όπου ενισχύεται η οικονομική δραστηριότητα (αριθμός)
Δυνητικοί Δικαιούχοι	<ul style="list-style-type: none"> Γενική Γραμματεία Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός –ΔΗΜΗΤΡΑ

5.5 Παροχή πόσιμου νερού και διαχείριση υδάτων και υγρών αποβλήτων

Αναπτυξιακή Προτεραιότητα (ΑΠ)/Προτεραιότητα ΕΠΑ	ΑΠ 5: Παροχή πόσιμου νερού και διαχείριση υδάτων και υγρών αποβλήτων
Αναπτυξιακός Στόχος ΕΠΑ	Πράσινη ανάπτυξη
Ειδικός Αναπτυξιακός Στόχος ΤΠΑ (ΕΑΣ)	ΕΑΣ 2: Προστασία του περιβάλλοντος και αειφόρος διαχείριση των φυσικών πόρων
Κατηγορίες Δράσεων	Διαχείριση Αρδευτικών Υδάτων
Τεκμηρίωση ανάγκης χρηματοδότησης	Η μελέτη και κατασκευή υποδομών εγγείων βελτιώσεων με ιδιαίτερη έμφαση στα αρδευτικά έργα, διασφαλίζει μείωση του κόστους εισροής του νερού στη γεωργία, αύξηση της προστιθέμενης αξίας των παραγόμενων προϊόντων και τελικά βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αγροτικής εκμετάλλευσης στην Ελλάδα.
Καθεστώς ενίσχυσης	Η χρηματοδότηση εγγειοβελτιωτικών έργων δεν αφορά σε κρατικές ενισχύσεις. Η υλοποίηση συλλογικών αρδευτικών έργων

	αποτελεί 100% δημόσια δαπάνη
Δείκτες εκροών	Δ.Ε5.1 Έργα που κατασκευάζονται (αριθμός)
Δυνητικοί Δικαιούχοι	<ul style="list-style-type: none"> • Γενική Γραμματεία Αγροτικής Πολιτικής και Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων • Γενική Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης • Διεύθυνση Εγγείων Βελτιώσεων & Εδαφοϋδατικών Πόρων

5.6 Στήριξη φιλικών προς το περιβάλλον διεργασιών παραγωγής και αποδοτικής χρήσης πόρων

Αναπτυξιακή Προτεραιότητα (ΑΠ)/Προτεραιότητα ΕΠΑ	ΑΠ6: Στήριξη φιλικών προς το περιβάλλον διεργασιών παραγωγής και αποδοτικής χρήσης πόρων
Αναπτυξιακός Στόχος ΕΠΑ	Πράσινη ανάπτυξη
Ειδικός Αναπτυξιακός Στόχος ΤΠΑ (ΕΑΣ)	ΕΑΣ 2: Προστασία του περιβάλλοντος και αειφόρος διαχείριση των φυσικών πόρων
Κατηγορίες δράσεων	Έργα εκσυγχρονισμού υφιστάμενων έργων
Τεκμηρίωση ανάγκης χρηματοδότησης	Η μείωση των απωλειών μέσω του εκσυγχρονισμού των υφιστάμενων αρδευτικών δικτύων, η εισαγωγή προηγμένων αρδευτικών συστημάτων και πρακτικών σε επίπεδο εκμετάλλευσης, η αξιοποίηση τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνίας (ΤΠΕ).
Καθεστώς ενίσχυσης	Η χρηματοδότηση εγγειοβελτιωτικών έργων δεν αφορά σε κρατικές ενισχύσεις. Η υλοποίηση συλλογικών αρδευτικών έργων αποτελεί 100% δημόσια δαπάνη
Δείκτες εκροών	Δ.Ε 6.1 Εκτάσεις που βελτιώνονται ή/και μετατρέπονται από ξηρικές σε αρδευόμενες (εκτάρια ha)
Δυνητικοί Δικαιούχοι	<ul style="list-style-type: none"> • Γενική Γραμματεία Αγροτικής Πολιτικής και Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων • Γενική Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης • Διεύθυνση Εγγείων Βελτιώσεων και Εδαφοϋδατικών Πόρων

5.7 Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος

Αναπτυξιακή Προτεραιότητα	ΑΠ 7: Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος (μικρά φράγματα, αρδευτικά δίκτυα, ύδρευση - αποχέτευση,
---------------------------	---

(ΑΠ)/Προτεραιότητα ΕΠΑ	αντιπλημμυρικά κλπ)
Αναπτυξιακός Στόχος ΕΠΑ	Πράσινη ανάπτυξη
Ειδικός Αναπτυξιακός Στόχος ΤΠΑ (ΕΑΣ)	ΕΑΣ 2: Προστασία του περιβάλλοντος και αειφόρος διαχείριση των φυσικών πόρων
Κατηγορίες δράσεων	<ul style="list-style-type: none"> • Εγχειοβελτιωτικά έργα • Προστασία οικοσυστημάτων με τη χρήση γεωργίας ακριβείας και τη διασύνδεση τους με συστήματα εμπορίας εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου
Τεκμηρίωση ανάγκης χρηματοδότησης	<ul style="list-style-type: none"> • Η ορθολογική χρήση του νερού στη γεωργία μέσω της κατασκευής συλλογικών εγχειοβελτιωτικών έργων (όπως αρδευτικά δίκτυα και ταμειυτήρες), η αξιοποίηση των επιφανειακών απορροών κ.α • Η γεωργία ακριβείας αποτελεί μια νέα τάση στον πρωτογενή τομέα που διαχειρίζεται την τεχνολογία με τον πλέον βέλτιστο τρόπο για την αποτελεσματικότερη διαχείριση των εισροών και την ταυτόχρονη μεγιστοποίηση της απόδοσης και ποιότητας των καλλιεργειών
Καθεστώς ενίσχυσης	Δημόσια δαπάνη
Δείκτες εκροών	<p>Δ.Ε 7.1 Αποταμιευόμενο νερό (κυβικά μέτρα m³)</p> <p>Δ.Ε 7.2 Φύση και βιοποικιλότητα: Επιφάνεια οικοτόπων που λαμβάνουν ενίσχυση για να αποκτήσουν καλύτερο καθεστώς διατήρησης (εκτάρια ha)</p>
Δυνητικοί Δικαιούχοι	<ul style="list-style-type: none"> • Γενική Γραμματεία Αγροτικής Πολιτικής και Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων <ul style="list-style-type: none"> → Γενική Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης → Διεύθυνση Εγγείων Βελτιώσεων και Εδαφοϋδατικών Πόρων • Γενική Γραμματεία Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων <ul style="list-style-type: none"> → Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός –ΔΗΜΗΤΡΑ

5.8 Ανάπτυξη και προώθηση προϊόντων με προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) και προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη (ΠΓΕ)

Αναπτυξιακή Προτεραιότητα (ΑΠ)/Προτεραιότητα ΕΠΑ	ΑΠ 8: Ανάπτυξη και προώθηση προϊόντων με προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) και προστατευόμενη γεωγραφική
--	--

	ένδειξη (ΠΓΕ)
Αναπτυξιακός Στόχος ΕΠΑ	Εξωστρέφεια
Ειδικός Αναπτυξιακός Στόχος ΤΠΑ (ΕΑΣ)	ΕΑΣ 2: Προστασία του περιβάλλοντος και αειφόρος διαχείριση των φυσικών πόρων
Κατηγορίες Δράσεων	Αξιοποίηση της βιοποικιλότητας των συλλογών γηγενών ποικιλιών ως εργαλείο ανάπτυξης της ελληνικής γεωργίας
Τεκμηρίωση ανάγκης χρηματοδότησης	<p>Αποτελεί κεφαλαιώδους σημασία για την ελληνική γεωργία η αξιοποίηση του γενετικού υλικού των γηγενών ποικιλιών, διότι δύναται να συμβάλει στην υποστήριξη δράσεων που σχετίζονται με την παραγωγή προϊόντων ΠΟΠ ή ΠΓΕ.</p> <p>Αξιοποίηση της Τράπεζας Γενετικού Υλικού και του Βοτανικού Κήπου Κρουσίων του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ.</p> <p>Αξιοποίηση των συλλογών γενετικού υλικού καλλιεργούμενων ειδών (φυτά μεγάλης καλλιέργειας, δενδρώδη, κηπευτικά, αμπέλι και αρωματικά φυτά) των δομών του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ.</p> <p>Δημιουργία νέων ποικιλιών και την εγγραφή αυτών στον εθνικό κατάλογο καλλιεργούμενων ειδών καθώς και η απόκτηση δικαιωμάτων διαχείρισης ποικιλιών (Loyalties)</p> <p>Παραγωγή «προβασικού» υλικού για τις ποικιλίες καλλιεργούμενων ειδών του Μητρώου ποικιλιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.</p>
Καθεστώς ενίσχυσης	Κρατική δαπάνη
Δείκτες εκροών	Δ.Ε 8.1 Εργαλεία προώθησης της εξωστρέφειας ελληνικών προϊόντων και υπηρεσιών στους 9 στρατηγικούς τομείς της χώρας (αριθμός)
Δυνητικοί Δικαιούχοι	<ul style="list-style-type: none"> • Γενική Γραμματεία Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων • Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός –ΔΗΜΗΤΡΑ

5.9 Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων

Αναπτυξιακή Προτεραιότητα (ΑΠ)/Προτεραιότητα ΕΠΑ	ΑΠ 9 : Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων
--	---

Αναπτυξιακός Στόχος ΕΠΑ	Πράσινη ανάπτυξη
Ειδικός Αναπτυξιακός Στόχος ΤΠΑ (ΕΑΣ)	ΕΑΣ 3: Αναβάθμιση υποδομών- Αξία στην ακίνητη περιουσία
Κατηγορίες Δράσεων	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάπτυξη εργαστηριακών υποδομών και εγκαταστάσεων – Αντιμετώπιση επιζωτιών • Ανάπτυξη εργαστηριακών υποδομών και εγκαταστάσεων- Έλεγχος φυτουγείας
Τεκμηρίωση ανάγκης χρηματοδότησης	<ul style="list-style-type: none"> • Η συμμόρφωση της χώρας στην ενωσιακή νομοθεσία, σε ό,τι αφορά τις απαιτήσεις για την υγεία των ζώων, προϋποθέτει την άμεση εφαρμογή σχεδίων έκτακτης ανάγκης και τη λήψη περιοριστικών μέτρων αποτροπής της διασποράς των λοιμωδών παραγόντων. Στο πλαίσιο αυτό, ο επίσημος εργαστηριακός έλεγχος και η εξαγωγή έγκυρων και έγκαιρων αποτελεσμάτων εργαστηριακής διάγνωσης αποτελεί κρίσιμη παράμετρο επίτευξης των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων. • η διατήρηση της αποδοτικότητας των εργαστηριακών ελέγχων φυτουγείας μέσω της δυνατότητας εκσυγχρονισμού του απαραίτητου εξοπλισμού και η ενίσχυση των θερμοκηπιακών υποδομών για τη διενέργεια των βιολογικών δοκιμών όπου απαιτείται, αποτελούν εχέγγυα για την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων διαχείρισης του φυτουγειονομικού καθεστώτος της χώρας, καθώς και για τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας των φυτικών προϊόντων και της εξωστρέφειας της εθνικής πρωτογενούς παραγωγής, καθιστώντας σαφή την ανάγκη εθνικής στήριξης για την υλοποίηση της προτεινόμενης επένδυσης.
Καθεστώς ενίσχυσης	Δημόσια δαπάνη
Δείκτες εκροών	<p>Δ.Ε9.1 Εργαστηριακές υποδομές που ενισχύονται (αριθμός)</p> <p>Δ.Ε 9.2 Εξοπλισμός συστημάτων ΤΠΕ για την υποστήριξη λειτουργιών των δημόσιων φορέων (αριθμός)</p> <p>Δ.Ε 9.3 Φορείς και οργανισμοί του Δημοσίου και ευρύτερου Δημοσίου τομέα που ενισχύονται (αριθμός)</p> <p>Δ.Ε 9.4 Αριθμός κοινών έργων Ε&Κ με φορείς άλλων χωρών (με ή χωρίς συντονισμό με την Ε.Ε) (αριθμός)</p>
Δυνητικοί Δικαιούχοι	<ul style="list-style-type: none"> • Γενική Γραμματεία Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων • Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής • Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο (Μ.Φ.Ι)

5.10 Ενεργειακή απόδοση

Αναπτυξιακή Προτεραιότητα (ΑΠ)/Προτεραιότητα ΕΠΑ	ΑΠ 10: Ενεργειακή απόδοση
Αναπτυξιακός Στόχος ΕΠΑ	Πράσινη ανάπτυξη
Ειδικός Αναπτυξιακός Στόχος ΤΠΑ (ΕΑΣ)	ΕΑΣ3: Αναβάθμιση υποδομών- Αξία στην ακίνητη περιουσία
Κατηγορίες Δράσεων	<ul style="list-style-type: none"> • Εκσυγχρονισμός εργαστηριακών και πειραματικών δομών • Εκσυγχρονισμός υποδομών και εξοπλισμού ελέγχων • Υποδομές Παραγωγής και Ελέγχου Εισροών Φυτικής Παραγωγής • Υποδομές σε συνοριακούς σταθμούς φυτοϋγειονομικού ελέγχου για την πραγματοποίηση των ελέγχων φυτοϋγείας
Τεκμηρίωση ανάγκης χρηματοδότησης	<p>Η βελτίωση της αποδοτικότητας του εργαστηριακού και πειραματικού ελέγχου μέσω της δυνατότητας εκσυγχρονισμού των δομών θα επιτρέψει την έγκυρη και έγκαιρη διάγνωση και αξιολόγηση, με παράλληλη μείωση ανθρώπινων, φυσικών και οικονομικών πόρων, εξασφαλίζοντας τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων φυτικής προέλευσης και ενδυναμώνοντας την εξωστρέφεια της εθνικής μας παραγωγής.</p> <p>Ο νέος Κανονισμός της ΕΕ 2009/1009 με έναρξη εφαρμογής στη χώρα μας, στις 15/7/2022, προβλέπει την ενθάρρυνση της παραγωγής προϊόντων λίπανσης σε μεγάλη κλίμακα, από εγχώριες οργανικές ή δευτερογενείς πρώτες ύλες, σύμφωνα με το πρότυπο της κυκλικής οικονομίας, μέσω της μετατροπής των φυτικών και ζωικών υποπροϊόντων, στερεών και υγρών αποβλήτων σε θρεπτικά στοιχεία για τις καλλιέργειες.</p> <p>Οι Συνοριακοί Σταθμοί Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου της χώρας μας καταγράφουν σημαντικές ελλείψεις στην υλικοτεχνική τους υποδομή που δεν επιτρέπει την σωστή λειτουργία τους και την αυστηροποίηση των επισήμων ελέγχων φυτοϋγείας όπως αυτοί προβλέπονται στο νέο περιβάλλον που διαμορφώνεται σύμφωνα με τον Κανονισμό(ΕΕ)2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15^{ης} Μαρτίου 2017(L 95) καθώς και τον Κανονισμό(ΕΕ)2016/2031 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26^{ης} Οκτωβρίου 2016 (L 317)</p>
Καθεστώς ενίσχυσης	<p>Η χρηματοδότηση υποδομών για την παραγωγή και τον έλεγχο εισροών φυτικής παραγωγής, για την αναβάθμιση υποδομών και εξοπλισμού ελέγχων των εργαστηριακών και πειραματικών δομών καθώς και για τις υποδομές των συνοριακών σταθμών φυτοϋγειονομικού ελέγχου δεν αφορά σε κρατικές ενισχύσεις. Η υλοποίηση σχετικών υποδομών αποτελεί 100% δημόσια δαπάνη.</p>

Δείκτες εκροών	<p>Δ.Ε 10.1 Εργαστηριακές υποδομές που ενισχύονται (αριθμός)</p> <p>Δ.Ε 10.2 Αριθμός δημόσιων κτηρίων με καλύτερη κατηγορία ενεργειακής κατανάλωσης (αριθμός)</p> <p>Δ.Ε 10.3 Αριθμός συνοριακών σταθμών ελέγχου (BCPs)</p>
Δυνητικοί δικαιούχοι	<ul style="list-style-type: none"> • Γενική Γραμματεία Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων <p>Γενική Διεύθυνση Γεωργίας</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δ/νση Πολλαπλασιαστικού Υλικού Καλλιεργούμενων Φυτικών Ειδών και Φυτογενετικών Πόρων • Δ/νση Ζωοτροφών και Βοσκήσιμων Γαιών • Δ/νση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής <p>Γενική Διεύθυνση Τροφίμων</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δ/νση Ποιότητας και Ασφάλειας Τροφίμων Φυτικής Προέλευσης • Δ/νση Συστημάτων Ποιότητας και Βιολογικής Γεωργίας • Δ/νση Αξιοποίησης και Τεχνολογίας Τροφίμων <p>Γενική Δ/νση Αποκεντρωμένων Δομών</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δ/νση Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών Αττικής και Αιγαίου • Δ/νση Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών Ηπείρου και Δυτ. Μακεδονίας • Δ/νση Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών Κεντρικής Μακεδονίας • Δ/νση Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας • Δ/νση Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών Αττικής και Αιγαίου <p>Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής</p>

2.6 Τεκμηρίωση συμβολής του άξονα προτεραιότητας στην επίτευξη των στόχων του ΕΠΑ (Δείκτες ΕΠΑ)

Σημαντικό στοιχείο των νέων διαδικασιών προγραμματισμού των εθνικών πόρων του ΠΔΕ είναι η θέσπιση συστήματος δεικτών, προκειμένου να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα της διαδικασίας παρακολούθησης, αξιολόγησης και αναθεώρησης του ΕΠΑ και των επιμέρους ΤΠΑ και ΠΠΑ.

Οι δείκτες περιλαμβάνουν επιδιωκόμενα αποτελέσματα τα οποία πρέπει να έχουν επιτευχθεί στο τέλος της προγραμματικής περιόδου του ΕΠΑ. Αξίζει να σημειωθεί ότι πολλά από τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα αφορούν δεσμευτικούς ή ενδεικτικούς στόχους που έχουν τεθεί σε νομοθετικά κείμενα σε ενωσιακό ή εθνικό επίπεδο, για την επίτευξη των οποίων το ΕΠΑ αποτελεί κομβικό, αλλά όχι το μοναδικό εργαλείο .

Η επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων, που έχουν τεθεί από το Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης του ΥπΑΑΤ, απαιτεί τη συντονισμένη κινητοποίηση όλων των διαθέσιμων εργαλείων, που περιλαμβάνουν ενδεικτικά, εκτός από το ΕΠΑ, έργα που χρηματοδοτούνται από τους δημόσιους πόρους των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, νομοθετικές και οργανωτικές παρεμβάσεις στη λειτουργία της δημόσιας διοίκησης και ευρύτερα της οικονομίας, αλλά και ιδιωτικές επενδύσεις.

Επομένως, η αξιολόγηση της υλοποίησης του ΤΠΑ δεν θα πρέπει να βασιστεί αποκλειστικά στη σύγκριση της τιμής στόχου με την πραγματική τιμή του δείκτη.

Από τον παρακάτω πίνακα προκύπτει πως οι Άξονες του Προγράμματος Ανάπτυξης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων συμβάλουν στην επίτευξη τριών δεικτών του ΕΠΑ στο πλαίσιο των αναπτυξιακών του στόχων. Ειδικότερα, της «έξυπνης ανάπτυξης», της «πράσινης ανάπτυξης», και της ενίσχυσης της «εξωστρέφειας».

Αναπτυξιακή Προτεραιότητα (ΑΠ)		ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΕΠΑ		
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΦΡΩΣΗ (Δ.Ε)				
Κωδικός Α.Π	Κωδικός Δ.Ε	Ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες – Υποδείκτης DESI(Digital Economy and Society Index)	Ενεργειακή ανακαίνιση του συνολικού εμβαδού της θερμικής ζώνης των κτιρίων της κεντρικής δημόσιας διοίκησης	Αύξηση του αριθμού των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων με διεθνή αναγνωρισμένη πιστοποίηση σε σχέση με το 2019
Α.Π 1	Δ.1 Εργαστηριακές υποδομές που ενισχύονται	✓	✓	✓
Α.Π 2	Δ.Ε 2.1 Αριθμός ψηφιακών υπηρεσιών που δημιουργούνται / αναβαθμίζονται	✓		
Α.Π 2	Δ.Ε 2.2 Πλήθος ΤΠΕ εφαρμογών που αναπτύσσονται	✓		
Α. Π 3	Δ.Ε 3.1 Συνεργασίες φορέων – επιχειρήσεων - ερευνητικών ιδρυμάτων	✓		✓
Α.Π 4	Δ.Ε 4.1Περιοχές ενδιαφέροντος όπου ενισχύεται η οικονομική δραστηριότητα	✓		✓
Α.Π 5	Δ.Ε 5.1 Έργα που κατασκευάζονται			✓
Α. Π 6	Δ.Ε 6.1Εκτάσεις που βελτιώνονται ή/και μετατρέπονται από ξηρικές σε αρδευόμενες			✓
Α.Π 7	Δ.Ε 7.1 Αποταμιευόμενο νερό			✓
	Δ.Ε 7.2 Φύση και βιοποικιλότητα: Επιφάνεια οικοτόπων που λαμβάνουν ενίσχυση για να αποκτήσουν καλύτερο καθεστώς διατήρησης			✓
Α.Π 8	Δ.Ε 8.1 Εργαλεία προώθησης της εξωστρέφειας ελληνικών προϊόντων και υπηρεσιών στους εννέα (9) στρατηγικούς τομείς της χώρας			✓

Α. Π 9	Δ.Ε 9.1 Εργαστηριακές υποδομές που ενισχύονται	✓	✓	✓
	Δ.Ε 9.2 Εξοπλισμός συστημάτων ΤΠΕ για την υποστήριξη λειτουργιών των δημόσιων φορέων	✓	✓	✓
	Δ.Ε 9.3 Φορείς και οργανισμοί του Δημοσίου και ευρύτερου δημοσίου τομέα που ενισχύονται	✓	✓	✓
	Δ.Ε 9.4 Αριθμός κοινών έργων Ε&Κ με φορείς άλλων χωρών (με ή χωρίς συντονισμό με την Ευρωπαϊκή Ένωση)	✓	✓	✓
Α.Π 10	Δ.Ε 10.1 Εργαστηριακές υποδομές που ενισχύονται		✓	✓
	Δ.Ε 10.2 Αριθμός δημόσιων κτηρίων με καλύτερη κατηγορία ενεργειακής κατανάλωσης		✓	✓

2.7 Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης νέων έργων /δράσεων

Το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των έργων του ΤΠΑ εκτείνεται σε ολόκληρο το διάστημα εφαρμογής του ΕΠΑ 2021-2025, λόγω της φύσης των έργων (δημόσιοι διαγωνισμοί, αδειοδοτήσεις, απαλλοτριώσεις, κ.α.).

III. ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

1. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΝΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΘΟΥΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ – ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΩΝ - ΔΥΝΗΤΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Προϋπολογισμός

Οι ενέργειες της τεχνικής βοήθειας χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους μέσω του Προϋπολογισμού Δημοσίων επενδύσεων. Ο συνολικός προϋπολογισμός του Τομεακού Προγράμματος Τεχνικής Βοήθειας καθορίστηκε ως ποσοστό μέχρι το 1% των συνολικών πιστώσεων του Τομεακού Προγράμματος του ΥπΑΑΤ ήτοι των 28 εκατ. ευρώ και ισούται με 280.000 ευρώ.

Στόχοι

Οι ενέργειες της τεχνικής βοήθειας αφορούν σε:

- προγραμματισμό, σχεδιασμό, προετοιμασία, διαχείριση, παρακολούθηση, αξιολόγηση, δημοσιότητα, εφαρμογή και έλεγχο του Προγράμματος.
- Ενίσχυση της διοικητικής οργάνωσης και της λειτουργίας των Υπηρεσιών συντονισμού, υποστήριξης και διαχείρισης για την υλοποίηση του Προγράμματος.
- Προμήθεια αγαθών, λήψη υπηρεσιών και κάλυψη δαπανών που αποσκοπούν στην ενίσχυση της υλοποίησης των στόχων του Προγράμματος.

Ενδεικτικές Δράσεις

- Εκπόνηση μελετών, εμπειρογνομοσυνών, ερευνών και παροχή υπηρεσιών τεχνικών συμβούλων.
- Δαπάνες που αφορούν στη δημοσιότητα και προβολή των δράσεων.
- Παρακολούθηση της εξέλιξης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου.
- Υποστήριξη της διοικητικής ικανότητας της Υπηρεσίας Διαχείρισης και των δικαιούχων του ΤΠΑ.
- Δαπάνες μετακινήσεων για τη διενέργεια διοικητικών επαληθεύσεων και επιτόπιων επιθεωρήσεων.
- Οργάνωση εκδηλώσεων και εκπαίδευσης προσωπικού των δομών συντονισμού και διαχείρισης.
- Συμβουλευτικές υπηρεσίες υποστήριξης των φορέων υλοποίησης από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες.

- Γενικά έξοδα λειτουργίας- Δαπάνες οργάνωσης έργων.

Επισημαίνεται, ότι οι παραπάνω δράσεις είναι ενδεικτικές. Αυτό σημαίνει ότι μπορεί να προστεθούν και άλλες που συνάδουν με τους στόχους του προγράμματος ή να μην υλοποιηθούν κάποιες από αυτές, αν κάτι τέτοιο κριθεί σκόπιμο κατά την εφαρμογή του .

Δικαιούχοι ενεργειών

Στο πλαίσιο του Τομεακού Προγράμματος Τεχνικής Βοήθειας δικαιούχοι είναι οι Υπηρεσίες Διαχείρισης του προγράμματος καθώς και οι δυνητικοί δικαιούχοι των ενταγμένων στο Τομεακό Πρόγραμμα δράσεων.

Δείκτες εκροών

Δείκτης	Μονάδα μέτρησης
Αριθμός μελετών, εμπειρογνωμοσυνών και ερευνών	Αριθμός
Αριθμός επιτόπιων επιθεωρήσεων	Αριθμός

IV. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

1. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΜΕ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΝΑ ΕΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, το ΤΠΑ του ΥΠΑΑΤ έχει διαιρεθεί **σε δύο** Υποπρογράμματα, τα οποία αφορούν στις δύο Γενικές Γραμματείες, όπως αυτές έχουν ορισθεί στο π.δ. 97/2017 (Α' 138) «Οργανισμός Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων».

Σύμφωνα με το άρθρο 5 της υπ' αρ. 95189/2020 απόφασης του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων (Β' 3961) ο συνολικός προϋπολογισμός του προγράμματος δεν δύναται να υπερβαίνει τον εγκεκριμένου του άρθρου 4 της απόφασης, ο οποίος ανέρχεται για το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων στα 28 εκατ. ευρώ.

Η κατανομή έχει γίνει ανά Δράση/Άξονα Προτεραιότητας/Αναπτυξιακό Στόχο ΕΠΑ και αποτυπώνεται στον ακόλουθο πίνακα:

ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ		ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ (σε ευρώ)					
Α/Α	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΕΠΑ/ ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΠΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ	ΕΤΗ					
Α	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Α (ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ)	2021	2022	2023	2024	2025	ΣΥΝΟΛΟ
2	2. ΠΡΑΣΙΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	4.000.000,00	5.000.000,00	4.500.000,00	3.250.000,00	1.505.000,00	18.255.000,00
2.6	2.6 Παροχή πόσιμου νερού και διαχείριση υδάτων και υγρών αποβλήτων	1.000.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00	5.000.000,00
2.6.1	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΡΔΕΥΤΙΚΩΝ ΥΔΑΤΩΝ						
2.8	2.8 Στήριξη φιλικών προς το περιβάλλον διεργασιών παραγωγής και αποδοτικής χρήσης πόρων	2.000.000,00	3.000.000,00	3.000.000,00	2.000.000,00	255.000,00	10.255.000,00
2.8.1	ΕΡΓΑ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΥ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ						
2.9	2.9 Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος (μικρά φράγματα, αρδευτικά δίκτυα, ύδρευση - αποχέτευση, αντιπλημμυρικά κλπ)	1.000.000,00	1.000.000,00	500.000,00	250.000,00	250.000,00	3.000.000,00
2.9.1.	ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ						
1	1. ΕΞΥΠΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	45.000,00	45.000,00	45.000,00	45.000,00	45.000,00	225.000,00
1.6	1.6 Δημόσια διοίκηση και ψηφιοποίηση	45.000,00	45.000,00	45.000,00	45.000,00	45.000,00	225.000,00
1.6.1	ΔΑΠΑΝΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΕΡΓΩΝ						
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ Α							18.480.000,00
Β	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Β (ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ)	2021	2022	2023	2024	2025	ΣΥΝΟΛΟ
1	ΕΞΥΠΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	442.332,00	154.000,00	77.000,00	0,00	0,00	673.332,00
1.1	Δημιουργία επιλεγμένων ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής	282.332,00	154.000,00	77.000,00	0	0	513.332,00
1.1.1	Βελτίωση εργαστηριακής ικανότητας ανίχνευσης και προσδιορισμού τροφιμογενών κινδύνων και νοθείας στα τρόφιμα (ΕΦΕΤ)						

1.3	Πρωώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις	60.000	0,00	0,00	0,00	0,00	60.000,00
1.3.1	Πιλοτική εφαρμογή ολοκληρωμένου ηλεκτρονικού συστήματος ιχνηλασιμότητας στο κρέας						
1.5	Βιομηχανική μετάβαση και επιχειρηματικότητα	100.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100.000,00
1.5.1	Ψηφιακή πλατφόρμα ολιστικής διαχείρισης και παρακολούθησης των φυτογενετικών πόρων						
2	2. ΠΡΑΣΙΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	3.397.268,00	1.412.179,00	1.171.940,00	1.302.840,00	337.774,00	7.622.001,00
2.1	Ενεργειακή Απόδοση	1.930.134,00	675.546,00	579.040,00	1.302.840,00	337.774,00	4.825.334,00
2.1.1	Εκσυγχρονισμός εργαστηριακών & πειραματικών δομών καθώς και συνοριακών σταθμών φυτοϋγειονομικού ελέγχου (Γεωργίας)						
2.1.2	Εκσυγχρονισμός υποδομών και εξοπλισμού ελέγχων (Τροφίμων)						
2.1.3	Εκσυγχρονισμός εργαστηριακών δομών (Κτηνιατρικής)						
2.1.4	Υποδομές παραγωγής και ελέγχου εισροών φυτικής παραγωγής (Αποκεντρωμένες)						
2.4	2.4 Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων	467.134,00	736.633,00	592.900,00	0	0	1.796.667,00
2.4.1	Ανάπτυξη εργαστηριακών υποδομών & εγκαταστάσεων -Αντιμετώπιση Επιζωοτιών						
2.4.2	Ανάπτυξη εργαστηριακών υποδομών & εγκαταστάσεων-Ελεγχος Φυτοϋγείας						
2.9	2.9 Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος (μικρά φράγματα, αρδευτικά δίκτυα, ύδρευση - αποχέτευση, αντιπλημμυρικά κλπ)	1.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.000.000,00
2.9.1	Προστασία οικοσυστημάτων με τη χρήση γεωργίας ακριβείας και τη διασύνδεση τους με σύστημα εμπορίας αερίων του θερμοκηπίου						
5	5. ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ	944,667,00	000	0,00	0,00	0,00	944.667,00
5.9	5.9 Ανάπτυξη και προώθηση προϊόντων με ΠΟΠ και ΠΓΕ	944,667,00	000	0,00	0,00	0,00	944.667,00
5.9.1	Αξιοποίηση της βιοποικιλότητας των συλλογών γηγενών ποικιλιών ως εργαλείο ανάπτυξης της ελληνικής γεωργίας						

ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣΒ							9.240.000,00
6	6. ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	98.000,00	98.000,00	28.000,00	28.000,00	28.000,00	280.000,00
6.2	6.2 ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	98.000,00	98.000,00	28.000,00	28.000,00	28.000,00	280.000,00
6.2.1	<i>Εκπόνηση μελετών, εμπειρογνομosυνών, ερευνών και παροχή υπηρεσιών τεχνικών συμβούλων</i>						
6.2.2	<i>Υποστήριξη της διοικητικής ικανότητας της Υπηρεσίας Διαχείρισης και των Δικαιούχων του ΤΠΑ</i>						
6.2.3	<i>Δαπάνες που αφορούν τη δημοσιότητα και προβολή των δράσεων</i>						
6.2.4	<i>Δαπάνες μετακινήσεων για τη διενέργεια διοικητικών επαληθεύσεων και επιτόπιων επιθεωρήσεων</i>						
6.2.5	<i>Γενικά λειτουργικά έξοδα</i>						
ΣΥΝΟΛΟ ΤΠΑ							28.000.000,00

V. ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΤΠΑ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

1. ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ΤΠΑ ΜΕ ΕΠΑ

Στο εγκεκριμένο ΕΠΑ, οι παρεμβάσεις στον τομέα της πρωτογενούς παραγωγής εξυπηρετούν προτεραιότητες που εντάσσονται με άμεσο ή έμμεσο τρόπο σε αρκετούς στόχους.

Με δεδομένο ότι το παρόν πρόγραμμα περιλαμβάνει μόνο συγκεκριμένους υποτομείς του αγροτικού τομέα, άμεση συσχέτιση του παρόντος ΤΠΑ με το ΕΠΑ αποτυπώνεται κυρίως στον στόχο της πράσινης ανάπτυξης, ενώ πιο έμμεση συσχέτιση αποτυπώνεται στους στόχους της εξωστρέφειας, της έξυπνης ανάπτυξης και την κοινωνικής συνοχής.

Ειδικά σε ότι αφορά στην αρδευόμενη γεωργία, σημειώνεται ότι οι υποδομές άρδευσης, που στο ΤΠΑ περιγράφονται ως προτεραιότητα του στόχου της πράσινης ανάπτυξης, ικανοποιούν τον ειδικό στόχο του ΥπΑΑΤ για προστασία του περιβάλλοντος και βιώσιμη ανάπτυξη καθώς αφορούν σε εξισορρόπηση της χρήσης αρδευτικού νερού στο πλαίσιο κανονιστικών περιορισμών (κυρίως για περιβαλλοντικούς λόγους) και απαιτήσεων βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας.

Ο στόχος της προστασίας του περιβάλλοντος και γενικότερα της βιώσιμης ανάπτυξης, όπως έχει ήδη αναλυθεί, συσχετίζεται έμμεσα και με τους στόχους της κοινωνικής ανάπτυξης (μέσω της ενίσχυσης της απασχόλησης) και της εξωστρέφειας (μέσω της αύξησης της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της ελληνικής γεωργίας), όπως αυτοί περιγράφονται στο ΕΠΑ.

Σε ότι αφορά στην αντιμετώπιση του τομέα της ασφάλειας και της ποιότητας των τροφίμων φυτικής προέλευσης, αντιμετώπιση των επιζωοτιών και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας, η διασφάλιση της αειφορίας της πρωτογενούς παραγωγής, με όρους βιωσιμότητας, διατηρησιμότητας και ανάπτυξης, βρίσκεται σε άμεσο συσχετισμό με τον στόχο της «πράσινης ανάπτυξης» και ειδικότερα με την προτεραιότητα «πρόληψη και διαχείριση κινδύνων».

Με τον στόχο της «έξυπνης ανάπτυξης», μέσω της προτεραιότητας «δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής» καθώς και με τον εκσυγχρονισμό των εργαστηριακών και πειραματικών δομών, είναι συμβατή και με άλλες αναπτυξιακές διαστάσεις, που στο εγκεκριμένο ΕΠΑ συγκεκριμενοποιούνται σε στόχους που αφορούν στην «κοινωνική ανάπτυξη», είτε μέσω της ενίσχυσης των παρεμβάσεων στη δημόσια υγεία, ή μέσω αναπτυξιακών δράσεων που έχουν θετικό πρόσημο στη διασφάλιση του αγροτικού εισοδήματος και συνακόλουθα στην κοινωνική συνοχή των πληθυσμών της υπαίθρου.

Ομοίως, η προώθηση των ελληνικών αγροτικών προϊόντων στο εξωτερικό αποτελεί επενδυτική προτεραιότητα που εντάσσεται στον στόχο της ενίσχυσης της εξωστρέφειας και σχετίζεται άμεσα με την ανάπτυξη της εγχώριας πρωτογενούς παραγωγής.

Επίσης στον τομέα της ασφάλειας και της ποιότητας των τροφίμων φυτικής προέλευσης, οι δράσεις δημιουργίας πλέγματος εργαστηρίων ανάλυσης και ελέγχου προϊόντων λίπανσης, καθώς και οι δράσεις εκσυγχρονισμού και αναβάθμισης των υπαρχόντων υποδομών διατήρησης και παραγωγής πιστοποιημένου πολλαπλασιαστικού υλικού συνάδουν με τους αναπτυξιακούς στόχους του ΕΠΑ, δεδομένου ότι βρίσκουν εφαρμογή στην «έξυπνη ανάπτυξη» με τη δυνατότητα δημιουργίας συνεργειών (τροφοδότηση έρευνας με δεδομένα πεδίου, ανάπτυξη ερευνητικών σχεδίων (project) σε παραγωγή και εμπορία προϊόντων λίπανσης, υποβοήθηση επιχειρήσεων και παραγωγών από τα παραγόμενα αποτελέσματα).

Στην «πράσινη ανάπτυξη» ικανοποιούνται οι στόχοι και του ΥπΑΑΤ για προστασία του περιβάλλοντος και βιώσιμη ανάπτυξη με υιοθέτηση πρακτικών κυκλικής οικονομίας (σε συμφωνία με το υπό εκπόνηση εθνικό στρατηγικό σχέδιο για την κυκλική οικονομία) και μεθόδων έξυπνης κατανάλωσης αρδευτικού νερού, αλλά και μείωσης της επιβάρυνσης των υπογείων υδροφορέων.

Η «εξωστρέφεια» που δημιουργείται στον εθνικό πρωτογενή τομέα με τη δυνατότητα απεξάρτησης από εισαγόμενο πολλαπλασιαστικό υλικό και οικοδόμησης αγοράς τέτοιου υλικού με ελληνική ταυτότητα (σε Ελλάδα αλλά και στο εξωτερικό) συνάδει και αυτή με το ΕΠΑ και ταυτόχρονα συσχετίζεται έμμεσα και με τους στόχους της κοινωνικής ανάπτυξης (μέσω της ενίσχυσης της απασχόλησης) αλλά και της δυνατότητας προβολής πολιτιστικών πτυχών της αγροτικής μας κληρονομιάς.

Η δράση της ενίσχυσης των ελέγχων φυτοϋγείας και μέσω αυτών η διασφάλιση του φυτοϋγειονομικού καθεστώτος της χώρας συνάδουν με τον στόχο της «πράσινης ανάπτυξης» και ειδικότερα με την προτεραιότητα «πρόληψη και διαχείριση κινδύνων», αλλά και με τον στόχο της «έξυπνης ανάπτυξης», μέσω της προτεραιότητας «δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής». Επιπλέον, η αποτροπή εγκατάστασης επιβλαβών οργανισμών που προκύπτει από τους ελέγχους φυτοϋγείας είναι συμβατή και με την «κοινωνική ανάπτυξη», μέσω της διασφάλισης του αγροτικού εισοδήματος και συνεπώς στην κοινωνική συνοχή των πληθυσμών της υπαίθρου. Παράλληλα, η προώθηση των ελληνικών αγροτικών προϊόντων στο εξωτερικό αποτελεί επενδυτική προτεραιότητα που εντάσσεται στον στόχο της ενίσχυσης της εξωστρέφειας και σχετίζεται άμεσα με την ανάπτυξη της εγχώριας πρωτογενούς παραγωγής.

2. ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ (ΤΕΤΡΑΕΤΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ Ν. 3852/2010, ΕΘΝΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΟΜΕΑ)

Η στρατηγική του ΥπΑΑΤ για τον αγροτικό τομέα περιγράφεται αναλυτικά στις ενότητες Ι.2 και ΙΙ.1 του παρόντος.

Ειδικότερα ο υποτομέας της διαχείρισης των αρδευτικών υδάτων περιλαμβάνει δράσεις των στρατηγικών επιλογών του ΥπΑΑΤ που αφορούν σε έναν ολοκληρωμένο σχεδιασμό αρδευτικών έργων και στην κατάρτιση ενός εθνικού σχεδίου για την άρδευση, με στόχους:

- Ισχυρή ανάπτυξη με περισσότερες επενδύσεις και νέες καλύτερες δουλειές
- Προστασία περιβάλλοντος, προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και βιώσιμη ανάπτυξη,

Η στρατηγική του ΥπΑΑΤ είναι συμβατή με:

- την Εθνική Στρατηγική για την προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΕΣΠΚΑ) (Απρίλιος 2016),
- τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ) των 14 Υδατικών Διαμερισμάτων της Ελλάδας, των οποίων η 1^η Αναθεώρηση εγκρίθηκε το έτος 2017 με αντίστοιχες αποφάσεις της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων (Β' 4680, Β' 4679, Β' 4672, Β' 4673, Β' 4675, Β' 4682, Β' 4664, Β' 4674, Β' 4665, Β' 4678, Β' 4681, Β' 4676, Β' 4666, Β' 4677),
- τα Σχέδια Διαχείρισης Κινδύνου Πλημμύρας (ΣΔΚΠ),
- τα Σχέδια Αντιμετώπισης φαινομένων Λειψυδρίας και Ξηρασίας.

Οι τελευταίες τρεις κατηγορίες εθνικών σχεδίων αποτελούν εκπλήρωση υποχρεώσεων που απορρέουν από την εναρμόνιση της εθνικής μας πολιτικής για τα νερά με την Οδηγία Πλαίσιο για τα

Υδατα 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000 (L 327).

Οι ανωτέρω εθνικές στρατηγικές και σχέδια παρατίθενται στην εν λόγω ενότητα, διότι αν και το ΥΠΑΑΤ δεν είναι το επισπεύδον Υπουργείο, είναι συναρμόδιο για τη θεσμική ρύθμιση των θεμάτων που αφορούν στα ύδατα για αγροτική χρήση.

Τέλος, η στρατηγική για τη διαχείριση των αρδευτικών υδάτων είναι συμβατή με το σύνολο των πολιτικών του ΥΠΑΑΤ για την βιώσιμη γεωργική ανάπτυξη και την προστασία του περιβάλλοντος και ειδικότερα:

- την υπ' αρ. 1420/82031/22.7.2015 (Β'1709) απόφαση του αναπληρωτή Υπουργού Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Κώδικας Ορθής Γεωργικής Πρακτικής για την Προστασία των Νερών από τη Νιτρορύπανση Γεωργικής Προέλευσης»
- την υπ' αρ. 1791/74062/02.07.2015 (Β'1468) απόφαση του αναπληρωτή Υπουργού Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Εφαρμογή του καθεστώτος της Πολλαπλής Συμμόρφωσης σε εκτέλεση του Κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και τους κανονισμούς 640/2014 και 809/2014 της Επιτροπής»

Σε ότι αφορά στον υποτομέα του εκσυγχρονισμού των εργαστηριακών και πειραματικών δομών αυτός περιλαμβάνει δράσεις των στρατηγικών επιλογών του ΥΠΑΑΤ για:

- προστασία περιβάλλοντος, προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και βιώσιμη ανάπτυξη,
- ενίσχυση της θέσης της Ελλάδας στον κόσμο,
- αξία στην ακίνητη περιουσία

που αφορούν στηγενικότερη εξορθολόγηση και βελτιστοποίηση του συστήματος διενέργειας του επίσημου εργαστηριακού ελέγχου (βιολογικοί παράγοντες υψηλής επικινδυνότητας, δημιουργία προϋποθέσεων πιστοποιημένου πολλαπλασιαστικού υλικού).

Η στρατηγική του ΥΠΑΑΤ είναι συμβατή με:

- τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/429 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, σχετικά με τις μεταδοτικές νόσους των ζώων και για την τροποποίηση και την κατάργηση ορισμένων πράξεων στον τομέα της υγείας των ζώων (L84),
- τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/2031 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26^{ης} Οκτωβρίου 2016 σχετικά με προστατευτικά μέτρα κατά των επιβλαβών για τα φυτά οργανισμών, την τροποποίηση των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ) αριθ. 228/2013, (ΕΕ) αριθ. 652/2014 και (ΕΕ) αριθ. 1143/2014, και την κατάργηση των οδηγιών του Συμβουλίου 69/464/ΕΟΚ, 74/647/ΕΟΚ, 93/85/ΕΟΚ, 98/57/ΕΚ, 2000/29/ΕΚ, 2006/91/ΕΚ και 2007/33/ΕΚ (L 317),
- τον Κανονισμό (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15^{ης} Μαρτίου 2017 (L 95) για τους επίσημους ελέγχους και τις άλλες επίσημες δραστηριότητες που διενεργούνται με σκοπό την εξασφάλιση της εφαρμογής της νομοθεσίας για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές και των κανόνων για την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων, την υγεία των φυτών και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, για την τροποποίηση των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 999/ 2001, (ΕΚ)

αριθ. 396/2005, (ΕΚ) αριθ. 1069/2009, (ΕΚ) αριθ. 1107/2009, (ΕΕ) αριθ. 1151/2012, (ΕΕ) αριθ. 652/2014, (ΕΕ) 2016/429 και (ΕΕ) 2016/2031, των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1/2005 και (ΕΚ) αριθ. 1099/2009 και των οδηγιών του Συμβουλίου 98/58/ΕΚ, 1999/74/ΕΚ, 2007/43/ΕΚ, 2008/ 119/ΕΚ και 2008/120/ΕΚ και για την κατάργηση των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 854/2004 και (ΕΚ) αριθ. 882/2004, των οδηγιών του Συμβουλίου 89/608/ΕΟΚ, 89/ 662/ΕΟΚ, 90/425/ΕΟΚ, 91/496/ΕΟΚ, 96/23/ΕΚ, 96/93/ΕΚ και 97/78/ΕΚ και της απόφασης 92/438/ΕΟΚ του Συμβουλίου (κανονισμός για τους επίσημους ελέγχους,

- τον εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2019/1014 της Επιτροπής, της 12ης Ιουνίου 2019, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για τους συνοριακούς σταθμούς ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων των κέντρων επιθεώρησης, καθώς και για τη μορφή, τις κατηγορίες και τις συντομογραφίες που πρέπει να χρησιμοποιούνται για την καταχώριση των συνοριακών σταθμών ελέγχου και των σημείων ελέγχου (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ) (L165),
- τα προγράμματα επιτήρησης, ελέγχου και εκρίζωσης ζωνόσων και λοιπών νοσημάτων των ζώων,
- τα εθνικά σχέδια έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση νοσημάτων των ζώων,
- τις συστάσεις που απορρέουν από πρότυπα του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας και του Διεθνούς Γραφείου Επιζωοτιών (ΟΙΕ),
- τις κατευθυντήριες οδηγίες και Διεθνή φυτοϋγειονομικά Πρότυπα της Διεθνούς Σύμφασης για την Προστασία των Φυτών (IPPC/FAO) του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας (FAO) των Ηνωμένων Εθνών.

Σε ό,τι αφορά στις υποδομές παραγωγής και ελέγχου εισροών φυτικής παραγωγής, ο υποτομέας περιλαμβάνει επιπλέον δράσεις των στρατηγικών επιλογών του ΥπΑΑΤ για

- την προστασία του περιβάλλοντος και διατήρηση της βιοποικιλότητας.
- την ενθάρρυνση παραγωγής προϊόντων λίπανσης σε μεγάλη κλίμακα από εγχώριες οργανικές ή δευτερογενείς πρώτες ύλες, σύμφωνα με το μοντέλο της κυκλικής οικονομίας.
- τη στήριξη ελληνικών εταιρειών με διαδικασίες εργαστηριακών ελέγχων προϊόντων λίπανσης.
- τη διευκόλυνση αξιοποίησης των καταχωρισμένων εθνικών προϊόντων θρέψης και συμβολή στην ελεύθερη διακίνηση προϊόντων λίπανσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

3. ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ/ΟΡΓΑΝΩΝ

Η στρατηγική του ΥπΑΑΤ στη διαχείριση των αρδευτικών υδάτων σχετίζεται με την ΚΓΠ 2014-2020, η οποία μέσω του Πυλώνα II, προωθεί μέτρα που αποσκοπούν στην υποβοήθηση των γεωργών για να εκσυγχρονίσουν τις εκμεταλλεύσεις τους και να γίνουν πιο ανταγωνιστικοί, προστατεύοντας παράλληλα το περιβάλλον. Τα μέτρα αυτά διευκολύνουν γενικότερα τον εκσυγχρονισμό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

Ειδικότερα, το Μέτρο 125 Α1 του ΠΑΑ 2007-2013, καθώς και το Μέτρο 4.3.1. του ΠΑΑ 2014-2020 αφορούν σε χρηματοδότηση υποδομών άρδευσης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο (ΕΓΤΑΑ).

Ενδεικτικά, σε ότι αφορά στη χρηματοδότηση των εγγειοβελτιωτικών έργων ή/και μελετών αποτυπώνεται η συμπληρωματικότητα με την πολιτική του ΕΓΤΑΑ ως ακολούθως:

- Ολοκληρώνεται η κατασκευή έργων που χρηματοδοτήθηκαν από το ΕΓΤΑΑ,
- Προωθούνται για χρηματοδότηση από το ΕΓΤΑΑ, έργα των οποίων οι μελέτες χρηματοδοτούνται από το ΤΠΑ,
- Χρηματοδοτούνται μελέτες αρδευτικών δικτύων για την αξιοποίηση ταμιευτήρων που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΑΑ,
- Χρηματοδοτούνται μελέτες μέσω του ΤΠΑ για προετοιμασία έργων που δύνανται να χρηματοδοτηθούν μελλοντικά από το ΕΓΤΑΑ.

Τέλος, επισημαίνεται ότι ειδικά σε ότι αφορά στο ΕΓΤΑΑ, στόχος του Μέτρου 4.3.1. «Υποδομές εγγείων βελτιώσεων» του ΠΑΑ 2014-2020, είναι η αύξηση της αποδοτικότητας του νερού στη γεωργία (προτεραιότητα 5Α της ΚΓΠ), στόχευση που ακολουθεί και το Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης του ΥπΑΑΤ.

Η στρατηγική του ΥπΑΑΤ για την αντιμετώπιση επιζωοτιών και οι σχετικές υλοποιούμενες δράσεις τυγχάνουν στοχευμένων συγχρηματοδοτήσεων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (DG SANTE), στην περίπτωση εξειδικευμένων προγραμμάτων πεδίου για την αντιμετώπιση κυρίως νεοεμφανιζόμενων και εξωτικών νοσημάτων των ζώων στα κράτη μέλη. Ωστόσο, χρηματοδοτικές παρεμβάσεις για την ανάπτυξη υποδομών στον εν λόγω τομέα δεν έχουν ενταχθεί σε εν εξελίξει εθνικά και ενωσιακά αναπτυξιακά προγράμματα.

Η δράση για τους ελέγχους φυτοϋγείας σχετίζεται με την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/2031 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26^{ης} Οκτωβρίου 2016 και της υπ' αρ. 218/8241/24.1.2017 (Β'267) απόφαση των Υπουργού και Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

VI. ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΑΡΧΕΣ

1. ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΠΑ ΣΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

«Η βιώσιμη–αιεφόρος ανάπτυξη είναι η ανάπτυξη που ικανοποιεί τις τρέχουσες ανάγκες χωρίς να θέτει σε κίνδυνο τις επόμενες γενιές και τις ανάγκες τους» (WCED, 1987).

Η γεωργία και η ύπαιθρος, ενώ περνούν οι ίδιες μια κρίση για χρόνια, φαίνεται να αντιστέκονται περισσότερο στις επιπτώσεις της οικονομικής και περιβαλλοντικής κρίσης και να εμφανίζουν καλύτερη προοπτική ανάπτυξης.

Οι δυνατότητες αντίστασης συνδέονται με τα «περιθώρια ελιγμών» που έχουν οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις σε ένα περιβάλλον έντονων πιέσεων στη γεωργία από τις αυξήσεις του κόστους των εισροών, τις πτωτικές τιμές αγροτικών προϊόντων, την αύξηση της φορολογίας και των ασφαλιστικών εισφορών.

Ο προσανατολισμός προς την παραγωγή προϊόντων υψηλής υγιεινής ασφάλειας και ποιότητας με ξεχωριστή ταυτότητα, αποτελεί πλέον την βασική μας επιλογή.

Σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον η κατανόηση των χαρακτηριστικών της ζήτησης του καταναλωτή είναι καθοριστική. Απαιτείται λοιπόν η χρήση νέων εργαλείων και μεθόδων τόσο στην οργάνωση της παραγωγής, διακίνηση και εμπορία όσο και στην προσέγγιση του καταναλωτή. Γνώση, κατάρτιση, καινοτομία και δικτύωση είναι οι απαραίτητες προϋποθέσεις που θα εξασφαλίσουν τη βιωσιμότητα και την ανταγωνιστικότητα των αγροτικών εκμεταλλεύσεων και των επιχειρήσεων.

Η συνεισφορά του ΤΠΑ στην δημιουργία των κατάλληλων και απαραίτητων υποδομών της πολιτείας με σύγχρονο εξοπλισμό υψηλών προδιαγραφών, θα συμβάλλει καθοριστικά στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής γεωργίας με απόλυτο σεβασμό στη προστασία του περιβάλλοντος και της υγείας των καταναλωτών.

Βασική παράμετρος της βιώσιμης ανάπτυξης είναι η βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων.

Το νερό αποτελεί προϋπόθεση της ανθρώπινης ύπαρξης και ζωής στον πλανήτη και δεν έχει υποκατάστατο στην ανάπτυξη. Σε πολλές δε περιοχές του κόσμου οι υδατικοί πόροι δεν είναι επαρκείς και η ανεπάρκειά τους αυτή συνιστά μέγιστο εμπόδιο στην ανάπτυξη.

Η γεωργία ως αναπτυξιακή δραστηριότητα είναι άμεσα εξαρτώμενη από το νερό. Στην Ελλάδα όπως προαναφέρθηκε σε προηγούμενα κεφάλαια, η κατανάλωση του νερού στη γεωργία ξεπερνάει το 80% της κατανάλωσης του νερού για όλες τις χρήσεις.

Το παρόν Τομεακό Πρόγραμμα, το οποίο κατά κύριο λόγο χρηματοδοτεί υποδομές εγγείων βελτιώσεων, συμβάλλει στην ορθολογική χρήση του νερού και τη βιώσιμη διαχείρισή του.

Τα έργα που υποστηρίζονται αφορούν σε μέτρα διαχείρισης της ζήτησης του νερού στη γεωργία. Συγκεκριμένα, υλοποιούνται έργα που στοχεύουν στη μείωση απωλειών και στην εφαρμογή μεθόδων άρδευσης υψηλής αποδοτικότητας (όπως κλειστά δίκτυα σε συνδυασμό με στάγδην άρδευση) με αντικατάσταση υπαρχόντων πεπαλαιωμένων δικτύων άρδευσης. Τα έργα αυτά συμβάλλουν άμεσα στην αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης του νερού στη γεωργία.

Επιπλέον, δίνεται προτεραιότητα και σε έργα που χρησιμοποιούν εναλλακτικές πηγές νερού (ανακυκλωμένα ύδατα).

Επίσης τα συλλογικά αρδευτικά έργα αποτελούν βασικό μέτρο διαχείρισης της απώλησης του νερού καθώς με την κατασκευή τους καταργείται η ανεξέλεγκτη ιδιωτική άρδευση με απολήψεις κυρίως από υπόγεια υδατικά συστήματα.

Η συγκράτηση τέλος των χειμερινών απορροών (ταμιευτήρες) και η διάθεση αυτών κατά τους θερινούς μήνες, όπου η ζήτηση για νερό άρδευσης είναι αυξημένη, οδηγεί σε μείωση των πιέσεων. Σε συνδυασμό δε με την κατασκευή σύγχρονων αρδευτικών δικτύων επιτυγχάνεται συνολικά μείωση της κατανάλωσης του νερού.

Στο ίδιο πλαίσιο, και οι τεχνητοί εμπλουτισμοί, ως έργα αποκατάστασης της ποσότητας και της ποιότητας των υπόγειων υδάτων, συμβάλλουν στην αντιμετώπιση προβλημάτων υφαλμύρισης και στην αποκατάσταση προβληματικών υπόγειων υδάτινων συστημάτων εξασφαλίζοντας παράλληλα νερό για την γεωργία.

Είναι σαφές ότι η συμβολή του Τομεακού Προγράμματος στη βιώσιμη ανάπτυξη αναπτύσσεται με πολλαπλούς τρόπους κάνοντας πράξη βασικές στρατηγικές, όπως η κυκλική οικονομία, η μείωση της χρήσης ορυκτών καυσίμων μέσα από ενέργειες ενεργειακής αναβάθμισης, αλλά και υιοθέτησης καυσίμων φιλικών προς το περιβάλλον. Επιπλέον, σημαντική είναι η συμβολή των δράσεων στην κατεύθυνση αειφορίας βασικών πόρων, όπως το αρδευτικό νερό για το οποίο προτείνεται η ανάπτυξη συστημάτων άρδευσης ακριβείας με δυνατότητα σημαντικής εξοικονόμησης σε μεγάλες κρατικές εκτάσεις, στις οποίες διατηρούνται και υδροβόρες καλλιέργειες.

2. ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΠΑ/ΠΠΑ ΣΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ

Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 3 της Ενοποιημένης απόδοσης της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης¹:

«Η Ένωση καταπολεμά τον κοινωνικό αποκλεισμό και τις διακρίσεις και προωθεί την κοινωνική δικαιοσύνη και προστασία, την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών, την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών και την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού.»

Ακολουθώντας την ανωτέρω αρχή το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κατάρτισε το Τομεακό του Πρόγραμμα έχοντας υπόψη ότι, η απασχόληση και η εργασία αποτελούν θεμελιώδη στοιχεία για τη διασφάλιση των ίσων ευκαιριών για όλους και συντελούν σε μεγάλο βαθμό στην πλήρη συμμετοχή των πολιτών στην οικονομική, πολιτιστική και κοινωνική ζωή καθώς και στην προσωπική ανέλιξη.

Ειδικότερα, στο ΤΠΑ διασφαλίζεται:

- η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, γενεαλογικών καταβολών, θρησκευτικών πεποιθήσεων καθώς και οποιουδήποτε άλλου κριτηρίου διάκρισης,
- ότι, στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης ενθαρρύνεται ο διάλογος μεταξύ των κοινωνικών εταίρων, καθώς και ο διάλογος με κυβερνητικές και μη οργανώσεις, οι οποίες έχουν ως καταστατικό σκοπό την καταπολέμηση του συνόλου των διακρίσεων, με στόχο

¹ https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:9e8d52e1-2c70-11e6-b497-01aa75ed71a1.0005.01/DOC_2&format=PDF

την προαγωγή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης στο πλαίσιο των σκοπών του παρόντος Προγράμματος.

Επιπροσθέτως, σε κανένα σημείο του ΤΠΑ δεν περιγράφεται διαδικασία ή κριτήριο από το οποίο να πηγάζει άμεση ή έμμεση διάκριση βάσει της οποίας ένα πρόσωπο να υφίσταται μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν της οποίας τυγχάνει, έτυχε ή θα ετύγχανε άλλο πρόσωπο, σε ανάλογη κατάσταση.

Με δεδομένο δε ότι το παρόν ΤΠΑ αφορά σε **δημόσιες υποδομές**, τα αποτελέσματα των δράσεων που αναμένεται να υλοποιηθούν αφορούν σε ομάδες ανθρώπων που ασχολούνται με τον αγροτικό τομέα (γεωργία και κτηνοτροφία) παρέχοντας ίσες ευκαιρίες για ανάπτυξη των εκμεταλλεύσεων τους.

3. ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΠΑ/ΠΠΑ ΣΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΜΕΤΑΞΥ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Όπως σαφώς περιγράφεται στο άρθρο 8 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Σε όλες τις δράσεις της, η Ένωση επιδιώκει να εξαλειφθούν οι ανισότητες και να προαχθεί η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών».

Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων αναγνωρίζοντας ότι η γεωργία αποτελεί κινητήριο μοχλό ανάπτυξης και μείωσης της φτώχειας και πιστεύοντας ότι οι αγρότισσες αντιπροσωπεύουν ζωτικό πόρο στη γεωργία ειδικότερα και στην αγροτική οικονομία ευρύτερα, είτε ως εργατρίες γης, είτε ως επιχειρηματίες, φρόντισε στο καταρτιζόμενο τομεακό του πρόγραμμα να διασφαλίσει την ισότιμη συμμετοχή ανδρών και γυναικών.

Ειδικότερα, στο ΤΠΑ διασφαλίζεται ότι προάγεται η ισόρροπη πρόσβαση μεταξύ ανδρών και γυναικών σε όλους τους παραγωγικούς πόρους.

Επιπροσθέτως, σε κανένα σημείο του ΤΠΑ δεν περιγράφεται διαδικασία ή κριτήριο από το οποίο να πηγάζει άμεση ή έμμεση διάκριση βάσει της οποίας ένα πρόσωπο να υφίσταται μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν της οποίας τυγχάνει, έτυχε ή θα ετύγχανε άλλο πρόσωπο, με διαφορετικό φύλο.

4. ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΗ ΕΠΙΠΤΩΣΗ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το Τομεακό Πρόγραμμα του ΥπΑΑΤ, λόγω του περιορισμένου προϋπολογισμού του, εστιάζει κυρίως στη βιώσιμη διαχείριση των αρδευτικών υδάτων.

Η Ελλάδα είναι μια από τις μεσογειακές χώρες, η οποία, αν και έχει ικανοποιητικό υδατικό δυναμικό, αυτό είναι ανισομερώς κατανεμημένο σε χώρο και χρόνο, η αποδοτικότητα της άρδευσης είναι ιδιαίτερα χαμηλή, αναγνωρίζεται μεγάλη πίεση στα υπόγεια υδατικά συστήματα και αναμένεται να αυξηθούν οι περίοδοι ξηρασίας αλλά και των ακραίων κλιματικών φαινομένων, λόγω κλιματικής αλλαγής.

Η χρηματοδότηση δημόσιων επενδύσεων οι οποίες συνοπτικά αφορούν ιδίως σε συντήρηση και σωστή λειτουργία των δικτύων ή σε αντικατάσταση των ανοιχτών αγωγών με κλειστούς, επαναχρησιμοποίηση υδάτων, κατασκευή ταμιευτήρων βρόχινου νερού ή απορροών που καταλήγουν στη θάλασσα, πέραν της συμβολής της στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των

γεωργικών εκμεταλλεύσεων, αποτελεί και εφαρμογή βασικών μέτρων των ΣΔΛΑΠ για επίτευξη της καλής κατάστασης των υδάτων ή διατήρησης της υφιστάμενης κατάστασής τους.

Επιπλέον, η εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας για την αδειοδότηση της κατασκευής αυτών διασφαλίζει τη θετική επίπτωση ή/και τη λιγότερη δυνατή αρνητική επίπτωση στο περιβάλλον στη διάρκεια της κατασκευής αλλά και της λειτουργίας των έργων.

Συνεπώς, το ΤΠΑ μέσω της δράσης «Διαχείριση Αρδευτικών Υδάτων» αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και συμβάλει άμεσα στην αιεφορία του φυσικού πόρου του νερού.

Επιπλέον, η χρηματοδότηση δημόσιων επενδύσεων που αφορούν στον εκσυγχρονισμό εργαστηριακών και πειραματικών δομών, πέραν της αύξησης της παραγωγικότητας και της παραγωγής προϊόντων υψηλής ποιότητας στην γεωργία, θα έχει θετικές επιπτώσεις στην μείωση της περιβαλλοντικής επιβάρυνσης, την προσαρμογή των καλλιεργειών στην κλιματική αλλαγή και εν γένει σε γεωργία μειωμένων εισροών.

Παράλληλα, οι έλεγχοι φυτοϋγείας έχουν άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις στο περιβάλλον. Η διασφάλιση του φυτοϋγειονομικού καθεστώτος της χώρας συμβάλει στην αποφυγή της απώλειας βιοποικιλότητας από την εισαγωγή νέων εξωτικών επιβλαβών οργανισμών που δρουν ανταγωνιστικά ως προς τα ιθαγενή είδη, καθώς και στον έλεγχο της χρήσης χημικών εισροών στο αγροοικοσύστημα που συνήθως πραγματοποιείται για την αντιμετώπιση επιβλαβών οργανισμών.

Οι παρεμβάσεις που θα πραγματοποιηθούν στο πλαίσιο του ΤΠΑ του ΥπΑΑΤ σε κάθε περίπτωση θα έχουν ουδέτερο ή θετικό αποτύπωμα στο περιβάλλον. Βασικές αρχές που διέπουν την προστασία του περιβάλλοντος και τη μείωση των επιδράσεων που επιφέρουν την κλιματική αλλαγή είναι θέμα ύψιστης προτεραιότητας τόσο του σχεδιασμού όσο και της υλοποίησης των προτεινόμενων δράσεων. Η αναβάθμιση των υφιστάμενων υποδομών σε όλα τα επίπεδα θεωρείται ότι θα συμβάλει στην μείωση των εκπομπών ρύπων αλλά και στη γενικότερη εξοικονόμηση ενέργειας. Τα έργα τα οποία θα χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο του ΤΠΑ του ΥπΑΑΤ θα φέρουν όλες τις απαιτούμενες περιβαλλοντικές μελέτες σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

VII. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ – ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ - ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η Υπηρεσία Διαχείρισης του προγράμματος αναμένεται να οριστεί.

Αρμοδιότητες

Ενότητα Α : Αρμοδιότητες σχετιζόμενες με την ενεργοποίηση προγράμματος

- Σύνταξη, έκδοση, δημοσιοποίηση πρόσκλησης δράσης/ανακοίνωσης πρόθεσης χρηματοδότησης, καθορισμός κριτηρίων επιλογής των προτεινόμενων έργων.
- Συγκέντρωση προτάσεων δικαιούχων, έλεγχος πληρότητας και αρτιότητας των προτάσεων για την ένταξη έργων στο πρόγραμμα, αξιολόγηση των προτάσεων, έκδοση απόφασης ένταξης (εισήγηση για υπογραφή από Υπουργό).
- Εφαρμογή ενεργειών για την όσο το δυνατόν ευρύτερη πληροφόρηση των δυνητικών δικαιούχων σε σχέση με τις ευκαιρίες χρηματοδότησης, τους κανόνες επιλεξιμότητας, τα δικαιώματα, τις υποχρεώσεις τους και το σύστημα διαχείρισης και ελέγχου.
- Αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων εργαλείων (e-pde, ΠΣ-ΕΠΑ), προκειμένου να παρακολουθείται η εξέλιξη του φυσικού αντικείμενου των έργων του προγράμματος και κυρίως οι χρηματοροές του, συγκέντρωση των απαραίτητων δεδομένων για την πιθανή αξιολόγηση του ΤΠΑ, καθώς και η σύνταξη της πρότασης αναθεώρησής τους, όταν διαπιστώνεται σχετική ανάγκη.
- Σύνταξη ενδιάμεσης έκθεσης προόδου και έκθεση ολοκλήρωσης του ΤΠΑ, καθώς και όλων των έκτακτων εκθέσεων που θα ζητηθούν από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων.
- Μέριμνα για την δημοσιοποίηση και προβολή δράσεων και στόχων προγράμματος.

Ενότητα Β : Αρμοδιότητες σχετιζόμενες με την παρακολούθηση, επαλήθευση έργων και δαπανών του ΤΠΑ, επιτόπιες επιθεωρήσεις

- Παρακολούθηση της υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου. Ιδιαίτερη προσοχή επισημαίνεται στην τήρηση του όρου (18 μήνες) ανάληψης της νομικής δέσμευσης από την ένταξη του έργου.

Η παρακολούθηση του έργου αφορά τόσο στην παρακολούθηση της υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου (με επιτόπιες επιθεωρήσεις που προγραμματίζονται σε συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα), όσο και του οικονομικού αντικείμενου (διοικητική επαλήθευση των οικονομικών στοιχείων που υποβάλλονται από τον δικαιούχο). Η διοικητική επαλήθευση μπορεί να είναι δειγματοληπτική ή πλήρης για όλες τις πληρωμές. Στην πρώτη πληρωμή γίνεται διοικητικός έλεγχος της διαδικασίας ανάθεσης για όλα τα έργα, ενώ στη συνέχεια, αναλόγως της προόδου δήλωσης των δαπανών, οι έλεγχοι μπορεί να είναι δειγματοληπτικοί. Η διενέργεια επιτόπιων επιθεωρήσεων θα γίνεται με την εφαρμογή συγκεκριμένης μεθόδου δειγματοληψίας και επιθυμητός στόχος είναι να πραγματοποιηθεί τουλάχιστον μία σε κάθε έργο κατά την υλοποίηση του. Κατά την ολοκλήρωση των έργων πρέπει η Υπηρεσία Διαχείρισης να αποφασίσει για την αναγκαιότητα διενέργειας επιτόπιας επιθεώρησης.

- Τήρηση αρχείων με τα αποδεικτικά στοιχεία των διοικητικών επαληθεύσεων και επιτόπιων επιθεωρήσεων που πραγματοποιεί η Υπηρεσία Διαχείρισης και η παρακολούθηση των ευρημάτων που προέκυψαν από τις επαληθεύσεις/επιθεωρήσεις αυτές.
- Παρακολούθηση των επιτόπιων επιθεωρήσεων/ελέγχων που πραγματοποιούνται σε έργα του ΤΠΑ από άλλους εθνικούς φορείς, όπως Δι.Δι.Ε.Π, ad hoc ομάδες ελέγχου και ΣΔΟΕ και η παρακολούθηση της τήρησης όλων των συστάσεων που έχουν γίνει στον δικαιούχο.
- Εισήγηση στον φορέα χρηματοδότησης αρχικών και ετήσιων πιστώσεων, καθώς και των κατανομών για τα έργα που έχουν ενταχθεί στο ΤΠΑ.
- Ενημέρωση των πληροφοριακών συστημάτων (όπως ΠΣ – ΕΠΑ και e-pde) για θέματα αρμοδιότητάς της.

Στην ενότητα αυτή ανήκει και η αρμοδιότητα για τη διαχείριση, των τυχόν παρατυπιών και υπονοιών απάτης, όπως για την ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών (εισήγηση για την έκδοση σχετικών αποφάσεων δημοσιονομικών διορθώσεων).

Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να διασφαλίζεται η τήρηση όλων των εγγράφων σχετικά με τις δαπάνες, ώστε να εξασφαλίζεται η επαρκής διαδρομή ελέγχου, και των δικαιολογητικών εγγράφων για την πρόοδο επίτευξης των στόχων του έργου και την ολοκλήρωση του, εφόσον αυτό κριθεί αναγκαίο.

VIII. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΡΓΩΝ

Οι γενικές ομάδες κριτηρίων που θα χρησιμοποιηθούν για την επιλογή των έργων ανά δράση είναι: α) πληρότητα και σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και τήρηση του θεσμικού πλαισίου, β) σκοπιμότητα του έργου, γ) ωριμότητα του έργου και δ) επιχειρησιακή ικανότητα του δικαιούχου.

Ειδικότερα για τις υποδομές άρδευσης τα κριτήρια εξειδικεύονται ως ακολούθως:

A. Πληρότητα και σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και τήρηση του θεσμικού πλαισίου, τεχνική περιγραφή, συμβατότητα με Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών και ύπαρξη των νόμιμων αδειοδοτήσεων

B. Σκοπιμότητα του έργου

Ύπαρξη μελέτης σκοπιμότητας η οποία, κατ' ελάχιστον, περιλαμβάνει: οικονομική ευστάθεια των έργων (κόστος- όφελος), μέγεθος επένδυσης σε σχέση με την αρδευόμενη περιοχή και το γεωργικό εισόδημα, μέγεθος της επένδυσης σε σχέση με την εξοικονόμηση νερού, διερεύνηση συμπληρωματικότητας της επένδυσης με υφιστάμενες υποδομές άρδευσης.

Γ. Ωριμότητα του έργου

Βαθμός διοικητικής και τεχνικής ωριμότητας των έργων, όπως απαιτείται για την άμεση εφαρμογή των επενδύσεων (μελέτες, απαλλοτριώσεις και ειδικές αδειοδοτήσεις).

Δ. Επιχειρησιακή ικανότητα του δικαιούχου

Ο δικαιούχος είναι φορέας του Δημοσίου, η επιχειρησιακή ικανότητα του οποίου εκτιμάται με βάση το κριτήριο της επάρκειας της οργανωτικής δομής του φορέα ή / και των εμπλεκόμενων υπηρεσιών.

Τα αναλυτικά κριτήρια επιλογής θα εκδοθούν σε ξεχωριστό κείμενο - Οδηγό.

IX. ΕΙΔΙΚΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΘΕΜΑΤΑ

Δεν υπάρχουν.

Χ. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ-ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Ο σχεδιασμός του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΤΠΑ) του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων έγινε σε εφαρμογή των οριζομένων στο θεσμικό πλαίσιο που διαμορφώθηκε από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων με σκοπό τη θέσπιση των κανόνων που διέπουν την κατάρτιση, τον συντονισμό, τη διαχείριση, τη χρηματοδότηση, τον έλεγχο και την εφαρμογή των αναπτυξιακών παρεμβάσεων του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) και των επιμέρους προγραμμάτων του, που χρηματοδοτούνται από τους εθνικούς πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) και ειδικότερα :

- τα άρθρα 118-141 του Κεφαλαίου ΙΗ΄-Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης του ν. 4635/2019 (Α΄ 167) και
- την υπ΄ αρ. 4378/15-01-2020 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων (Β΄ 67).

Στο πλαίσιο ενημέρωσης των Γενικών Διευθύνσεων του ΥΠΑΑΤ, πραγματοποιήθηκε στις 13 Φεβρουαρίου 2020 συνάντηση των μελών της αρμόδιας ομάδας του ΥΠΑΑΤ και εκπροσώπων της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, για θέματα που αφορούσαν στις διαδικασίες κατάρτισης του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ).

Πραγματοποιήθηκε παρουσίαση των διαδικασιών και των βασικών σημείων κατάρτισης του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης.

Ακολούθως, το Τμήμα Σχεδιασμού και Αξιολόγησης Προγράμματος της Διεύθυνσης Διαχείρισης Εθνικού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων μας απέστειλε πίνακες, με στοιχεία της βάσης δεδομένων του (συγκεντρωτικά και αναλυτικά) που περιελάμβανε τα εγκεκριμένα έργα- μελέτες του Υπουργείου μας, στο Εθνικό ΠΔΕ 2019 (31^η-12-2019), με επισήμανση:

- των ολοκληρωμένων έργων-μελετών, καθώς και
- των δυνητικά ανενεργών έργων σύμφωνα με:
 - ✓ Κριτήριο Α: Εγκεκριμένα έργα στο Εθνικό ΠΔΕ 2019 με πρώτη εγγραφή στο ΠΔΕ πριν το έτος 2016 και μηδενικές πληρωμές την τελευταία 4ετία
 - ✓ Κριτήριο Β: Εγκεκριμένα έργα στο Εθνικό ΠΔΕ 2019 με ποσοστό απορρόφησης μεγαλύτερο ή ίσο του 80%
 - ✓ Κριτήριο Γ: Εγκεκριμένα έργα στο Εθνικό ΠΔΕ 2019, με πρώτη εγγραφή στο ΠΔΕ πριν το 2016 και ποσοστό απορρόφησης μικρότερο ή ίσο του 50%
 - ✓ Συνδυασμό κριτηρίων ΑΒ και ΑΓ

ώστε να προγραμματιστεί η πρότασή μας στο ΠΔΕ 2020.

Στις 11 Μαρτίου 2020 πραγματοποιήθηκε νέα συνάντηση των μελών της ομάδας του ΥΠΑΑΤ για τη συζήτηση θεμάτων που αφορούν στις διαδικασίες κατάρτισης του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης του ΥΠΑΑΤ και ειδικότερα έγινε αναφορά:

- στα στοιχεία που περιείχε το από 3.3.2020 ηλεκτρονικό μήνυμα της Δ/σης Διαχείρισης Εθνικού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης & Επενδύσεων
- στην ανάγκη τήρησης του χρονοδιαγράμματος ενεργειών όπως αυτό έχει οριστεί από την αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων
- στην διαδικασία αναζήτησης, επιλογής και πληρωμής του τεχνικού συμβούλου στο πλαίσιο της τεχνικής βοήθειας που μπορεί να παρασχεθεί κατά τον σχεδιασμό, διαχείριση, και παρακολούθηση του εκάστοτε Τομεακού ή Περιφερειακού Προγράμματος (σύμφωνα με το άρθρο 134 του ν. 4635/2019).

Με την έκδοση της υπ' αρ. πρωτ. 29428/12.3.2020 (ΑΔΑ:6Ξ8346ΜΤΛΡ-Φ6Χ) «1^{ης} Εγκυκλίου Κατάρτισης Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης(ΕΠΑ)» από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων τέθηκε το Προγραμματικό Πλαίσιο της Περιόδου 2021-2025, οι Εθνικοί Αναπτυξιακοί Στόχοι του ΕΠΑ και οι ενδεικτικές αναπτυξιακές προτεραιότητες, προκειμένου να ληφθούν υπόψη κατά τον σχεδιασμό των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων του προγράμματός μας, συνυπολογίζοντας το στρατηγικό σχέδιο του Υπουργείου, τη συμπληρωματικότητα με άλλα προγράμματα και συγχρηματοδοτούμενες δράσεις, καθώς και τις δεσμεύσεις μας μέχρι σήμερα.

Στις 15 Απριλίου 2020 κατόπιν πρόσκλησης του Προϊστάμενου της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων πραγματοποιήθηκε τηλεδιάσκεψη με την συμμετοχή εκπροσώπων των υπευθύνων για την σύνταξη και υλοποίηση Τομεακών Προγραμμάτων του ΕΠΑ από διάφορα Υπουργεία.

Οι εκπρόσωποι της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσίων Επενδύσεων, αφού ενημερώθηκαν από τους εκπροσώπους των Υπουργείων για την πορεία των δράσεων τους, έκαναν μια σύντομη ανασκόπηση στις δράσεις και το χρονοδιάγραμμα που έχει τεθεί για τη σύνταξη και έγκριση των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων Ανάπτυξης.

Επίσης, απαντήθηκαν ερωτήματα που αφορούσαν την επιλογή τεχνικής βοήθειας, το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) που θα εφαρμόζεται από τις διοικητικές αρχές διαχείρισης και ελέγχου του Ε.Π.Α καθώς και για τις αλληλοεπικαλύψεις που θα προκύψουν μεταξύ Τομεακών και Περιφερειακών Έργων.

Με την υπ' αρ. πρωτ. 47100/13.5.2020 απόφαση της Διεύθυνσης Διαχείρισης Εθνικού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων δόθηκε η σύμφωνη γνώμη για την ένταξη στο ΠΔΕ 2020 του έργου με τίτλο «Τεχνική Βοήθεια Μεταβατικής Περιόδου του ΕΠΑ, Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων» μετά το υπ' αρ. πρωτ. 858/122705/13.5.2020 αίτημά μας.

Στη συνέχεια με την υπ' αρ. 48067/15.5.2020 (ΑΔΑ 6ΡΗΛ46ΜΤΛΡ-ΡΛΜ) απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων εγκρίθηκε η ένταξη στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ)2020 και στη ΣΑΕ 082 του ανωτέρω έργου τεχνικής βοήθειας.

Στο πλαίσιο της τεχνικής βοήθειας της μεταβατικής περιόδου δόθηκε η δυνατότητα να χρηματοδοτηθούν ενέργειες που αφορούσαν εκπόνηση μελετών- εμπειρογνωμοσυνών- ερευνών, υπηρεσίες συμβούλων, με αντικείμενο ιδίως την ενίσχυση του φορέα για την κατάρτιση, την ενημέρωση, το σχεδιασμό και την έναρξη υλοποίησης των προγραμμάτων του φορέα, αγορά λογισμικού, εκπαίδευση του προσωπικού και συμμετοχή σε ημερίδες.

Ωστόσο μέχρι σήμερα δεν έχει προχωρήσει η διαδικασία ανάθεσης των προαναφερόμενων υπηρεσιών σε σύμβουλο και εξ αυτού του λόγου η κατάρτιση του ΤΠΕ του ΥΠΑΑΤ

πραγματοποιήθηκε με ενέργειες των Διευθύνσεων και των Εποπτευόμενων Φορέων που εν τέλει εμπλέκονται με προτάσεις τους στο σχεδιασμό του προγράμματος.

Με το υπ' αρ. πρωτ 536/120113/11.5.2020 έγγραφό μας διαβιβάστηκαν στη Διεύθυνση Διαχείρισης Εθνικού Προγράμματος Δημοσιών Επενδύσεων το Δομημένο Ερωτηματολόγιο και οι Πίνακες της 1^{ης} Εγκυκλίου, όπως διαμορφώθηκαν κατόπιν των προτάσεων της Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής, της Διεύθυνσης Εγγείων Βελτιώσεων και Εδαφοϋδατικών Πόρων και της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Κλιματικής Αλλαγής.

Με την υπ' αρ. 95189/14-09-2020 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων (Β' 3961) κλήθηκαν τα Υπουργεία και οι Περιφέρειες, σε εφαρμογή της παρ. 5 του άρθρου 123 του ν. 4635/2019 (Α'167), να υποβάλουν προς έγκριση στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, τα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα Ανάπτυξης (ΤΠΑ και ΠΠΑ) του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) 2021-2025, εντός τριών μηνών από τη δημοσίευση της παρούσας, εξειδικεύοντας τους στόχους του μεσοπρόθεσμου αναπτυξιακού προγραμματισμού του ΕΠΑ σε ειδικούς αναπτυξιακούς στόχους στον τομέα ευθύνης τους.

Σημειώνεται ότι όλες οι συναντήσεις εργασίας μεταξύ της Συντονιστικής Ομάδας, των Γενικών Διευθύνσεων, των Εποπτευόμενων Φορέων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και των εκπροσώπων της ΔιΔιεΠ, πραγματοποιήθηκαν εξ αποστάσεως με τη χρήση διαδικτυακής πλατφόρμας επικοινωνίας αρχικά λόγω του επιβεβλημένου καθολικού περιορισμού κυκλοφορίας και στη συνέχεια λόγω των αυστηρών συστάσεων για αποφυγή πολυπληθών συναντήσεων σε κλειστούς χώρους και της ανάγκης τήρησης μέτρων αποστάσεων (social distancing).

Το Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης του ΥΠΑΑΤ καταρτίστηκε από υπαλλήλους των Γενικών Δ/νσεων του ΥΠΑΑΤ (**ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΓΡ. ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ, ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ, ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΩΝ ΔΟΜΩΝ**) και των Εποπτευόμενων Φορέων (**Ε.Φ.Ε.Τ- Μ.Φ.Ι- ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ**)